

FLAMRIC POLISH

Volume III Phase I Book II

Grammar and Vocabulary

September 1979

DEFENSE LANGUAGE INSTITUTE
FOREIGN LANGUAGE CENTER

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

PREFACE

The second part of Phase I consists of lessons with more extensive exercises, more specific vocabulary and more advanced grammar. The grammar analyses are included with the individual lessons for greater ease in studying each element as they occur in the exercises.

The focus of the exercises, however, is not just the review of advanced grammar and the building of vocabulary, but greater flexibility in understanding and producing complete statements in longer sentences and paragraphs. Syntax (usage) plays an ever increasing role in the exercises; that is, the special ways vocabulary and grammar function together to form expressions, style and fluency.

Greater care and less haste in studying the lessons is recommended. Rather than attempting three to five exercises per study session, only one-at-a-time should be attempted. The manner of study need not be changed. The standard of progress remains the same as in the first part of Phase I: The ability to analyze the sentences by parts of speech, identify each grammatical element, 90% response in vocabulary and application.

A recommended test of application would be the translation of a long narrative from Polish to English, then the retranslation to Polish, in your own words, without referring to the original Polish text, or using dictionaries or the Grammar Notes.

Upon completing this text the linguist will be able to:

1. Analyze Polish sentences in your exercises by parts of speech (subject, predicate, direct and indirect objects, modifiers, prepositions).
2. Identify parts of speech by declension case and gender endings, conjugation endings, conjugation endings, and prepositions.
3. Respond to vocabulary covered in the phase to 90% accuracy, whether asked in Polish or English.
4. Accurately apply all grammar and vocabulary in the production of oral or written statements in Polish.

TABLE OF CONTENTS

LESSON	PAGE	LESSON	PAGE
68	1	76	114
69	19	77	129
70	32	78	141
70A	47	79	155
71	55	80	169
72	65	81	183
73	78	82	197
74	92	83	212
75	103	84	229

LESSON 68

Dialog (Organization of a battalion)

A.: Adam Grzybowski

Z.: Zygmunt Nowicki

A.: Ostatni raz rozmawialiśmy o organizacji plutonu i kompanii. Powiedz mi teraz, co wiesz o organizacji batalionu.

The last time we talked about the organization of a platoon and of a company. Tell me now what you know about the organization of a battalion.

Z.: W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie oraz jedna kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.

A battalion consists of 3 rifle companies and one heavy weapons company. (3 rifle companies and heavy weapon company enter into the composition of a battalion.)

A.: Jakie jeszcze inne oddziały są w batalionie?

What other units are there in a battalion?

Z.: Są tam jeszcze t.zw. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.

There are also so-called battalion special units, for example the HQ's and service (supply) platoon and an antitank platoon.

A.: Czy to wszystko?

Is that all?

Z.: Nie. Jest jeszcze dtwo baonu, które składa się z dcy baonu i ze sztabu.

No. There is also the battalion HQ., which consists of the battalion commander and of the staff.

A.: Z ilu ludzi składa się sztab dcy batalionu?

Of how many men does the battalion commander's staff consist?

Z.: Nie wiem dokładnie, ale jest tam dwóch czy trzech oficerów, pięciu podoficerów i kilku szeregowców.

I don't know exactly, but there are two or three officers there, 5 NCOs and several privates.

A.: Co wiesz o organizacji pułku piechoty?

What do you know about the organization of an infantry regiment?

Z.: Pułk piechoty ma dtwo, trzy baony strzeleckie i oddziały pułkowe.

An infantry regiment has a HQ, 3 rifle battalions and regimental units.

A.: Jakie są te oddziały pułkowe?

What regimental units are there?

Z.: Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic i kompania pionierów.

Communications (signal) platoon, medical platoon, a battery of heavy mortars, a howitzer battery and a regimental engineer company.

A.: Jaki odcinek frontu zajmuje zwykle pułk?

What sector of the front does a regiment usually occupy?

Z.: To zależy od okoliczności. Normalnie w obronie pułk zajmuje odcinek około dwóch kilometrów.

That depends on the circumstances. Usually, in defense a regiment occupies a sector of approximately two kilometers.

LESSON 68

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS
referring to male
person in nominative
and accusative

Following are Polish cardinal numerals one to four (in the nominative case) referring to male persons:

- 1 - jeden is followed by a noun (denoting a male person) in nominative singular. The verb (predicate) takes the 3rd person (masculine) singular form,

e.g.:

Jeden student <u>jest</u> w klasie.	- One student is in the classroom.
Jeden student <u>był</u> w klasie.	- One student was in the classroom.
Jeden student będzie <u>uczył</u> się w klasie.	- One student will study in the classroom.

- 2 - dwóch
3 - trzech
4 - czterech } are followed by a noun (denoting a male person) in genitive plural. The verb (predicate) takes the 3rd person (neuter) singular form,

e.g.:

Dwóch studentów <u>jest</u> w klasie.	- Two students are in the classroom.
Dwóch studentów <u>było</u> w klasie.	- Two students were in the classroom.
Dwóch studentów będzie się <u>uczyło</u> w klasie.	- Two students will study in the classroom.

or

- 2 - dwa
3 - trzej
4 - czterej } are followed by a noun (denoting a male person) in nominative plural. The verb (predicate) takes the 3rd person (masculine) plural form,

e.g.:

Dwaj studenci <u>są</u> w klasie.	- Two students are in the classroom.
Dwaj studenci <u>byli</u> w klasie.	- Two students were in the classroom.

Dwaj studenci będą uczyli
się w klasie.

- Two students will study in
the classroom.

Following are Polish cardinal numerals from 5 to 19 referring
to masculine persons:

5 pięciu
6 sześciu
7 siedmiu
8 osmiu
9 dziewięciu
10 dziesięciu

11 jedenaście
12 dwanaście
13 trzynaście
14 czternaście
15 piętnaście
16 szesnaście
17 siedemnaście
18 osiemnaście
19 dziesiętnaście

The above numerals are followed by a noun (denoting a male
person) in genitive plural. The verb (predicate) takes the 3rd
person (neuter) singular,

e.g.:

Pięciu studentów jest w klasie. - Five students are in the
classroom.
Pięciu studentów było w klasie. - Five students were in the
classroom.
Pięciu studentów będzie uczyło się w klasie. - Five students will study
in the classroom.

The indefinite numerals kilka, parę, wiele, tyle (so
many), kilkanaście (11 to 19), and ile when referring to male
persons take -u ending: kilku, paru, wielu, tylu, kilku-
nastu and ilu,

e.g.:

Ile tu jest stołów?
Tu jest kilka stołów.

- How many tables are here?
- There are several tables
here.

but:

Ilu tu jest studentów?
Tu jest kilku studentów.

- How many students are here?
- There are several students
here.
- How many students were there?
- How many students will study
in this classroom?
- Several students will study
in this classroom.

Ilu tu było studentów?
Ilu studentów będzie się
uczyło w tej klasie?
Kilku studentów będzie się
uczyło w tej klasie.

or:

Tyle samo studentów co
w zeszłym roku będzie się
uczyło w tej klasie.

- As many students as last year
will study in this class-
room.

The accusative case form of the cardinal and indefinite numerals referring to male persons is the same as the nominative case form with the following exceptions:

- a/ The accusative case of jeden is jednego and is followed by a noun (denoting a male person) in the accusative singular,

e.g.:

Widzę jednego studenta. - I see one student.

- b/ The forms dwaj, trzej and catero are not used in the accusative case (they are indeclinable),

e.g.:

Widzę dwóch studentów. - I see two students.

LESSON 68

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu tu jest studentów?

jeden

Tu jest jeden student.

Tu jest dwóch studentów.

Tu są dwaj studenci.

Ilu tu jest kaprali?

Ilu tu jest oficerów?

Ilu tu było żołnierzy?

Ilu tu jest chorążych?

Ilu tu było drużynowych?

Ilu tu będzie jeńców?

2, 3, 4, 5, 6,
7, 8, 9, 10, 11,
12, 13, 14, 15, 16,
17, 18, 19

Ilu oficerów pan zna?	1, 2	Znam jednego oficera. Znam dwóch oficerów.
Ilu kaprali pan widzi?		
Ilu żołnierzy pan zatrzymał?		
Ilu chorążych pan spotkał?		
Ilu drużynowych pan sprawdził?		
Ilu jeńców pan wziął do niewoli?	3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19	
Ilu tu było górników?	kilka	Tu było kilku górników.
Ilu tu będzie poborowych?		
Ilu tu było chłopaków?	wiele parę kilkanaście tyle, co tam (1 - 19)	
Ilu listonoszów pan zna?	kilka	Znam kilku listonoszów.
Ilu mężczyzn pan spotkał na zebraniu?		
Ilu znajomych pan będzie widział jutro?	wiele parę kilkanaście tyle, co pan (1 - 19)	

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Ile baonów pan zaopatrzył w chleb?	1	Zaopatrzyłem jeden baon w chleb.
Ilu jeńców pan zaopatrzył w bieliznę?		
Ile pistoletów pan obejrzał?		
Ile ryb pan złowił?		
Ile worków pan załadował?	2 - 19 kilka wiele parę kilkanaście tyle, co wczoraj	

LESSON 68

Translation English - Polish

Frank Brown was visiting Poland. He came by boat to Gdynia where he met Mr. John Nowicki who showed him the town. Then he went to Gdańsk and stayed there a week. In Gdańsk Frank rented a car because he wanted to visit many small villages which are far from the railway stations.

In northern Poland he saw many beautiful lakes and large forests, but he did not stay there very long because he wanted to spend several weeks in Warsaw. So after several days he went south. He drove slowly, because he wanted to see the sights. Once, he did not notice the signpost at the fork of the road, and went fifty kilometers in the wrong direction.

Frank took many photographs. When he saw an old wooden bridge, people who worked in the fields, or children in the park he immediately took a picture. Frank had a very good time, but the day came when he took one picture too many (too much). He photographed an infantry company which was firing new recoilless rifles. The M.P.s arrested him and took away his camera. Frank arrived in Warsaw two weeks later than he had wanted. He started immediately to visit the city but he did not take any more pictures.

LESSON 68

Military Situation No.3

Dzień w koszarach zaczął się pobudką. Po śniadaniu i apelu porannym rozpoczęła się musztra zwarta na koszarowym placu ćwiczeń. Sierżant czytał nam regulamin musztry zwartej. Inni maszerowali z karabinami na ramieniu lub na pasie. Najbardziej zmęczony był kapral,

który wydawał komendy: "Raz, dwa, trzy, cztery, lewa, lewa, lewa, lewa". Inni żołnierze ćwiczyli chwyt bronią: "Do nogi broń", "Na ramię broń", "Prezentuj broń". Potem zaczęliśmy zwroty w miejscu: "W prawo zwrot" ("Right face"), "W lewo zwrot" ("Left face"), "W tył zwrot" ("About face"), oraz salutowanie (saluting). Później ćwiczyliśmy zwroty w marszu (facing movements in marching). Bardzo ciężkie, ale ciekawsze niż musztra swarta były ćwiczenia na torze przeszkód.

W następnym miesiącu mieliśmy ćwiczenia polowe. Po długim marszu w pełnym uzbrojeniu i oporządzeniu, w słońcu i w ciepłym terenie biwakowaliśmy pod lasem. Spaliśmy w małych namiotach. Ja miałem nocną wartę z moim przyjacielem Frankiem. Do koszar wróciliśmy ciężarówkami.

LESSON 68

Oral - Aural Drill

Part I - Military Situation No.3 (Use appropriate wall cartoon)

1. Czym zaczął się dzień w koszarach? (pobudka)
2. Kiedy rozpoczęła się musztra swarta? (after breakfast)
3. Co rozpoczęło się po apelu porannym? (close order drill)
4. Gdzie była musztra swarta? (koszarowy plac ćwiczeń)
5. Co czytał sierżant? (manual of close order drill)
6. Co robili inni żołnierze? (maszerować)
7. Z czym maszerowali żołnierze? (karabiny)
8. Jak nosili żołnierze karabiny? (ramię, pas)
9. Na czym żołnierze noszą karabiny? (ramię, pas)
10. Kto był najbardziej zmęczony? (corporal)

11. Co robił kapral? (wydawać komendy)
12. Co ćwiczyli inni żołnierze? (manual of arms)
13. Jakie chwytły ćwiczyli żołnierze? (order arms, right/left shoulder
arms)
14. Co później ćwiczyli żołnierze? (present arms)
15. Jakie zwroty ćwiczyli żołnierze? (right/left/about face)
16. Co ćwiczyli żołnierze oprócz swrotów w miejscu? (saluting)
17. Gdzie były dalsze ćwiczenia? (ter przeszkód)
18. Czy ćwiczenia na torze przeszkód były łatwiejsze niż musztra swarta? (no)
19. Kiedy żołnierze mieli ćwiczenia polowe? (następny miesiąc)
20. Jakie to były ćwiczenia? (polowy)
21. W czym żołnierze maszerowali? (pełne uzbrojenie i oporządzenie)
22. Jaki to był marsz? (long)
23. Co wtedy mocno grzało? (sun)
24. Jaki to był teren? (hard)
25. Co oni robili po długim marszu? (bivouac)
26. Gdzie oni biwakowali? (near the forest)
27. Gdzie żołnierze spali? (namioty)
28. W jakich namiotach oni spali? (mały)
29. Czy żołnierze wracali pieszo do kossar? (no)
30. Czym żołnierze wracali do kossar? (ciężarówka)

Part II - Dialog

1. O czym rozmawiał Adam Grzybowski z Zygmunt Nowickim? (organizacja
plutonu i kompanii)
2. O organizacji jakiego oddziału będzie mówił Zygmunt Nowicki? (batalion)
3. Ile kompanii strzeleckich wchodzi w skład baonu? (3 rifle
companies)
4. Jaka jeszcze kompania wchodzi w skład batalionu? (heavy weapons
company)
5. Z jakich jeszcze oddziałów składa się batalion piechoty? (oddziały batalionowe)

6. Do jakich oddziałów należy pluton administracyjny i zaopatrzenia?
(oddziały batalionowe)
7. Co jeszcze wchodzi w skład oddziałów batalionowych? (antitank
platoon)
8. Z czego składa się dowództwo batalionu? (dowódca baonu i sztab)
9. Ilu oficerów jest w sztabie dcy batalionu? (two or three officers)
10. Ilu podoficerów jest w sztabie baonu? (5 NCO's)
11. Ilu szeregowców jest w sztabie baonu? (several privates)
12. Ile batalionów strzeleckich ma pułk piechoty? (3 rifle battalions)
13. Z czego składa się pułk piechoty? (dowództwo pułku, trzy bataliony
strzeleckie i oddziały pułkowe)
14. Do jakich oddziałów należy pluton łączności? (oddziały pułkowe)
15. Do jakich oddziałów należy bateria ciężkich moździerzy? (oddziały
pułkowe)
16. Co jeszcze wchodzi w skład oddziałów pułkowych? (howitzer battery
and pioneer company)
17. W skład czego wchodzi pułkowy pluton sanitarny? (oddziały pułkowe)
18. Od czego zależy długość odcinka frontu, który zajmuje pułk?
(the circumstances)
19. Jaki odcinek frontu zwykle zajmuje pułk podczas obrony? (approx.
two kilometers)
20. Kiedy pułk zajmuje odcinek frontu około dwa kilometry? (in the
defence)

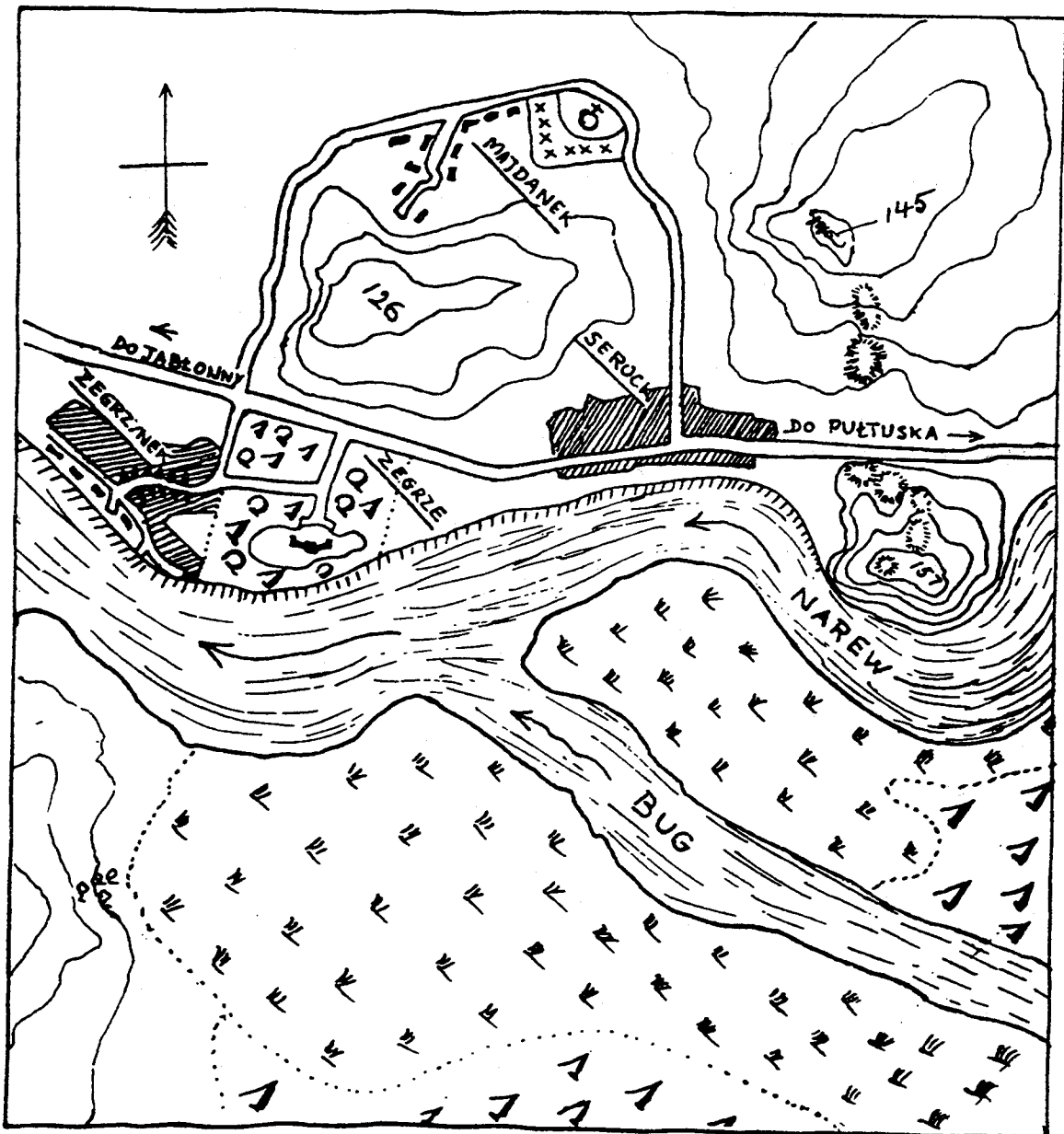
Part III

1. Z ilu batalionów składa się pułk piechoty? (trzy bataliony)
2. Ile kompanii strzeleckich jest w batalionie piechoty? (three
rifle companies)
3. W jakim oddziale piechoty są trzy kompanie strzeleckie?
(batalion)
4. Jaką jeszcze kompanię ma batalion piechoty? (kompania ciężkich
karabinów maszynowych i broni towarzyszącej)
5. Co znaczy CKM? (ciężki karabin maszynowy)
6. Czy strzelał pan kiedyś z CKM'u? (yes, no)
7. Z ilu ludzi składa się obsługa CKM'u? (few)

8. Jak nazywa się strzelec, który celuje i strzela z CKM'u? (gunner)
9. Jak nazywa się strzelec, który podaje amunicję? (ammunition bearer)
10. Ile dział ma bateria haubic? (four guns)
11. Kto dowodzi baterią haubic? (captain)
12. Kto dowodzi pułkiem piechoty? (colonel)
13. Kto dowodzi zwykle batalionem? (lieutenant colonel, major)
14. Kto dowodzi kompanią strzelecką? (captain)
15. Kto dowodzi plutonem strzeleckim? (lieutenant)
16. Z czego składa się dowództwo pułku piechoty? (dowódca pułku i sztab)
17. Jakie oddziały pułkowe pan zna? (signal platoon, medical platoon,
(a battery of heavy mortars, a howitzer battery and an enginner
company))
18. Który pluton zakłada telefony? (signal platoon)
19. Który pluton opiekuje się rannymi i chorymi? (medical platoon)
20. Która kompania naprawia mosty i drogi? (enginner company)
21. Jaki odcinek frontu zajmuje oddział w natarciu, a jaki w obronie?
(smaller, larger)
22. Czego uczą się żołnierze na strzelnicy?
23. Z czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
24. Czy pan umie strzelać z karabinu maszynowego?
25. Czy pan umie rzucać granatem ręcznym?
26. Ile pan miał ostatnio trafnych strzałów na strzelnicy?
27. Czy pan ma wprawę w strzelaniu z karabinu?
28. A jakim pan jest strzelcem?
29. Co słychać podczas strzelania artylerii?
30. Gdzie strzela artyleria? (artillery range)
31. Czym pan woli być podczas strzelania z CKM'u, celowniczym czy amuni-
cyjnym?
32. Czy pan lubi walkę na bagnety?
33. Jaka jest organizacja plutonu i kompanii w wojsku amerykańskim?
34. Jakie oddziały pułkowe są w wojsku amerykańskim?

LESSON 68

Military Interpreting Practice No.2

LESSON 68

Military Interpreting Practice No.2

1. What is your name?
Józef Pietrzak.
2. What is your army grade and what type unit did you command?
Jestem kapitanem. Dowodziłem 5-tą kompanią strzelecką, 11-go baonu, 21-go pułku piechoty.
3. How many rifle Co's comprise a battalion?
W skład baonu wchodzi trzy kompanie strzeleckie.
4. What other detachments are included in an Infantry Battalion?
Oprócz dowództwa baonu jest tam kompania ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.
5. Is that all?
Nie. Są tam jeszcze t.r.w. oddziały batalionowe jak np. pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz pluton przeciwpancerny.
6. And of what is the Bn HQ comprised?
Dwo baonu składa się z dcy baonu i ze sztabu.
7. What armament does the Hvy Wpns Co have?
Kompania ta uzbrojona jest w ciężkie karabiny maszynowe i moździerze.
8. What weapons does the AT platoon have?
Pluton ppanc. ma działka przeciwpancerne.
9. What can you tell me about the Inf Regt organization?
Pułk piechoty ma dwo, trzy baony piechoty oraz t.r.w. oddziały pułkowe.
10. Of what is the Regt'l HQ comprised?
Dwo pułku składa się z dcy pułku i ze sztabu.
11. Who usually commands the Regt?
Pułkownik.
And a Battalion?
Major albo podpułkownik.
13. What are the Regt'l units?
Pluton łączności, pluton sanitarny, bateria ciężkich moździerzy, bateria haubic oraz kompania pionierów.

14. Where was the 21st Inf Regt located at the moment of your capture? (Where you were taken into captivity?)

W miejscowości Majdanek, na północny-zachód od Serocka.

15. Can you show me on the map the frontage sector of (encompassed by) the 21st Inf Regt?

Jak pan wie odcinek frontu 21 pp. biegnie wzdłuż prawego brzegu Narwi.

16. Now, please show me the boundaries of the 21st Inf Regt frontage sector.

Na wschodzie granica odcinka 21-go pułku piechoty biegnie z południa na północ od rzeki Bugu przez rzekę Narew, dalej przez wzgórze 157 i wzgórze 145.

17. In what exact spot does this boundary cross the Serock-Pułtusk highway?

Czy widzi pan stare okopy na wzgórzach 157 i 145?

18. Yes. On both sides of the Serock-Pułtusk highway.

Otóż granica ta biegnie przez okopy na tych wzgórzach.

19. What units are located on the left of the 21st Inf Regt?

13-ty pułk piechoty, który wchodzi w skład 8-ej dywizji piechoty. 21 pp. wchodzi w skład tej samej dywizji.

20. And on the right?

Na prawo od 21 pp. znajdują się oddziały 10-ej dywizji piechoty.

21. Good. Please show me now the western boundary of the 21st Inf Regt frontage sector.

Biegnie ona również z południa na północ przez rzekę Narew. Zaczyna się na południu od miejscowości Zegrzynek i przechodzi przez szosę Serock-Jabłonna parę kilometrów na północny zachód od Parku Zegrzyńskiego.

22. Where is the 21st Inf Regt CP located?

W Parku Zegrzyńskim koło szosy Serock-Jabłonna.

23. And the CP of the 2nd Bn
of the 21st Inf Regt?

W Serocku przy rozwidleniu dróg, po
prawej stronie drogi Serock-Majdanek.

24. Are there still some units
of the 21st Inf Regt on the
left bank of the Narew?

Tak. W lesie na południe od Bugu
oraz w lesie między Narwią a Bu-
giem, na południe od wzgórza 157.

25. One more question. Where is
the CP of the 3rd Bn of the
21st Inf Regt located?

Miejsce postoju dowódcy III Bn
jest na północ od Serocka, koło
cmentarza przy drodze Serock-Maj-
danek. Obok cmentarza jest ko-
ściół.

LESSON 68

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Where did Johnny go (on foot) today after school?
2. We went (on foot) to the post office.
3. The officer was walking about the barracks for one hour.
4. This plane flies from Warsaw to Kraków every day.
5. Mr. Walczak will bring bread and meat by car to Mr. Kowalski.
6. When Mr. Adamski came to the store yesterday, Mrs. Adamski was
not there.
7. Here are two officers and two secretaries, over there are five
sergeants.
8. I saw fifteen soldiers and fifteen women in the park.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to the students.)

Rewrite the following sentences replacing the words in parentheses with the correct Polish form and write the figures in full:

1. Ja (jechać, jeździć - past tense) często do Warszawy.
2. Ja (nieść, nosić - pres. tense) książki, a on (nieść, nosić - pres. tense) zawsze tylko zeszyty do szkoły.
3. Ten samolot (latać, lecieć - pres. tense) przez pół godziny nad miastem.
4. (11) studentów jest w tej klasie.
5. (5) studentów (siedzieć) i (2) studentów (stać).
6. (Kilkanaście) żołnierzy i (parę) oficerów było w kinie.
7. Widzieliśmy (kilkanaście) studentów i (3) nauczycieli.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students.)

Record on tape Part II.

LESSON 68

Vocabulary

administracyjny, administracyjna, administracyjne	- administrative, headquarters as adj.
baon, m. baonu, gen. s.	- abbr. for battalion
bateria, f.	- battery
dtwo, n.	- abbr. for headquarters, command post

front, m. frontu, gen. s.	- front
haubica, f.	- howitzer
kilkanaście kilkunastu	- several (11-19)
kilometr, m. kilometra, gen. s.	- kilometer
komp. ckm i br. tow.	- abbr. for Heavy Weapons Co.
łączność, f. (no pl.)	- contact, communication, liaison, Signal Corps.
miejsce postoju (abbr. m.p.)	- command post, CP
miejscowość, f.	- locality, place, community
na przykład (abbr. np.)	- for example, for instance
normalnie normalny, normalna, normalne	- usually, normally - usual, normal
odcinek, m. odcinka, gen. s.	- sector
oddziały batalionowe	- battalion special units
oddziały pułkowe	- regimental units
okoliczność, f.	- circumstance
oraz	- and, as well as
organizacja, f.	- organization
pionier, m. pionierzy, nom. pl.	- (regimental) engineer, pioneer
plac, m. placu, gen. s.	- square, ground
plac koszarowy	- parade ground
pluton administracyjny i zaopatrzenia	- HQ and supply platoon
postój, m. postoju, gen. s.	- stand, stay, post

salutować, i. (zasalutować, p. salutuję zasalutuję salutuje zasalutuje)	- to salute
sanitarny, sanitarna, sanitarne	- medical
sztab, m. sztabu, gen. s.	- staff
tak zwany, tak zwana, tak zwane (abbr. t.zw.)	- so called
tyle (co), tylu (co)	- so much, so many; as much (as), as many (as)
wchodzić, i. (wejść, p. wchodzę wejść wchodzi wejście)	- to enter, to come in
wchodzić w skład	- to enter into composition, to comprise, to be included in
wzdłuż	- along
zaopatrzyć, p. (zaopatrywać, i. zaopatrzę zaopatruję zaopatrzy zaopatruje)	- to supply
zaopatrzenie, n.	- supply

LESSON 69

Dialog (Return from forced labor camp)

Z.: Zbigniew Nowicki
F.: Franciszek Broda

Z.: Słyszałem od pana Gałązki, że pan niedawno wrócił do kraju z Rosji?

F.: Tak jest, proszę pana. Przez dziesięć lat byłem w obozie pracy przymusowej i dopiero miesiąc temu mnie zwolnili.

Z.: Jak pana zdrowie? Czy pan już odpoczął?

F.: O tak, czuję się już dużo lepiej. Przybyło mi na wadze dziesięć kilo.

Z.: Czy w obozie był głód?

F.: W zeszłym roku w moim obozie czterdziestu kilku więźniów umarło z głodu.

Z.: Ilu Polaków było z panem w tym obozie?

F.: Czterystu pięćdziesięciu. Oprócz Polaków byli tam Węgrzy, Czesi i Rosjanie.

Z.: Czy wszyscy Polacy z tego obozu wrócili z panem do kraju?

F.: Siedemdziesięciu nas wróciło, a reszta musi czekać na wolność do wiosny.

Z.: Ilu z tych więźniów przyjechało do Warszawy?

F.: Trzydziestu trzech więźniów i dwadzieścia dwie więźniarki. Pamiętam dokładnie, bo jechaliśmy od granicy polskiej w tym samym wagonie.

LESSON 69

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS

referring to
male persons
in nom. & acc.
(continued)

1.

The compound cardinal numerals (two or more digits), referring to male persons, formed by the combination of twenty, thirty, forty, etc. with one are followed by nouns in the genitive plural. The predicate verb takes the 3rd person (neuter) singular form,

e.g.:

Czterdziestu jeden studentów	- Forty-one students were
było w klasie.	in the classroom.
Stu jeden studentów jest	- One hundred one students
w klasie.	are in the classroom.

The compound cardinal numerals (two or more digits), referring to male persons, formed by the combination of twenty, thirty, forty, etc. with two, three and four are rendered in Polish by dwudziestu dwóch, dwudziestu trzech and dwudziestu czterech. The forms dwaj, trzej and czterej are not used in compound numerals,

e.g.:

Trzydziestu czterech studentów	- Thirty-four students went
pojechało do Warszawy.	to Warsaw.

The following are Polish cardinal numerals referring to male persons 20, 30, 40, 50 etc. up to 1000.

20	dwudziestu	200	dwustu
30	trzydziestu	300	trzystu
40	czterdziestu	400	czterystu
50	pięćdziesięciu	500	pięciuset
60	sześćdziesięciu	600	sześciuset
70	siedemdziesięciu	700	siedmiuset
80	osiemdziesięciu	800	ośmiuset
90	dziewięćdziesięciu	900	dziewięćsiuset
100	stu	1000	tysiąc

The above numerals are followed by a noun (denoting a male person) in genitive plural. The predicate verb takes the 3rd person (neuter) singular. If a figure has three or more digits, either all numerals can be declined or only numerals representing the last two digits.

- 1752 students - tysiąc siedemset pięćdziesięciu dwóch studentów
or - tysiąc siedmuset pięćdziesięciu dwóch studentów
941 students - dziewięćset czterdziestu jeden studentów
or - dziewięciuset czterdziestu jeden studentów
604 students - sześćset czterech studentów
or - sześciuset czterech studentów

e.g.:

Ten pułk ma trzy tysiące pięćset sześćdziesięciu pięciu żołnierzy. - This regiment has 3565 men (soldiers).

2. Masculine nouns ending in -anin are declined as follows:

Amerykanin - an American Rosjanin - a Russian

Singular

Nom.	Amerykanin	Rosjanin
Gen.	Amerykanina	Rosjanina
Dat.	Amerykaninowi	Rosjaninowi
Acc.	Amerykanina	Rosjanina
Instr.	Amerykaninem	Rosjaninem
Loc.(o)	Amerykaninie	Rosjaninie

Plural

Nom.	Amerykanie	Rosjanie
Gen.	Amerykanów	Rosjan
Dat.	Amerykanom	Rosjanom
Acc.	Amerykanów	Rosjan
Instr.	Amerykanami	Rosjanami
Loc.(o)	Amerykanach	Rosjanach

LESSON 69

Reading Text

W 1940 roku NKWD wywiozło do Rosji wiele tysięcy Polaków, a między innymi Franciszka Brodę. Tam Broda musiał stanąć przed komisją poborową. Tydzień potem był on już w 45 pułku piechoty w małym mieście w Rosji. Po kilku miesiącach Broda uciekł z wojska. Niestety nie był on długo na wolności. Następne dziesięć lat spędził on w obozie pracy przymusowej. Gdy Brodę zwolnili z obozu pojechał on do Warszawy. Długo w Polsce jednak nie został. W lecie 1953 roku uciekł on do Berlina. Po przybyciu do Berlina rozmawiał z podporucznikiem Black. Kiedy podporucznik Black dowiedział się, że Broda służył w wojsku radzieckim, prosił go, żeby mu powiedział wszystko, co wie o organizacji piechoty radzieckiej. Tak więc Black dowiedział się od Brody, że radziecka dywizja piechoty jest to wielka jednostka, która ma trzy pułki piechoty, batalion saperów, batalion łączności, artylerię dywizyjną, pułk czołgów i dział samobieżnych. Poza tym dywizja ma kompanię rozpoznawczą oraz służby. Dywizją zwykle dowodzi generał dywizji. Ma on sztab i tak zwaną kwaterę główną i kompanię kwater głównej, w której pracują oficerowie i szeregowi, którzy przygotowują różne materiały dla swego dowódcy. Dywizja sama może walczyć bez pomocy innych jednostek. Mniejszą jednostką od dywizji piechoty jest pułk piechoty. Pułk piechoty ma trzy bataliony piechoty, baterię haubic i baterię moździerzy, oraz pluton łączności. Pułkiem dowodzi pułkownik lub podpułkownik. On ma w dowództwie pułku kilkunastu ludzi, którzy pomagają mu w pracy.

Następną jednostką mniejszą od pułku jest batalion. Batalion ma trzy kompanie strzeleckie i jedną kompanię karabinów maszynowych. Kompania KM jest skrótem na kompanię karabinów maszynowych. Poza tym batalion ma kompanię moździerzy, dwa plutony przeciwpancerne, pluton administracyjny i zaopatrzenia oraz dowództwo. Pluton przeciwpancerny nazywa się w skrócie pluton ppanc. Zwykle batalionem dowodzi major. Baon jest skrótem na słowo batalion. Dalej już wiemy, że po baonie idzie kompania strzelecka. Kompania strzelecka ma trzy plutony strzeleckie i pluton karabinów maszynowych, albo jak się zwykle mówi pluton KM. Kompanią dowodzi zwykle kapitan. Pluton strzelecki ma trzy drużyny strzeleckie. Dcą plutonu zwykle jest porucznik albo podporucznik, czasami chorąży albo nawet starszy sierżant. Drużyną dowodzi drużynowy, który jest w stopniu plutonowego albo kaprała. Na koniec Broda powiedział podporucznikowi Black, że jego dane nie są dokładne, bo już wiele rzeczy zapomniał.

See Chart on page 203

Questions

1. Kiedy NKWD wywiozło wiele tysięcy Polaków?
2. Kogo także wywiozło NKWD między innymi?
3. Przed jaką komisją musiał tam stanąć Broda?
4. Gdzie był Broda tydzień później?
5. Co zrobił Broda po kilku miesiącach?
6. Czy długo był na wolności?
7. Gdzie spędził on następne dziesięć lat?
8. Dokąd pojechał Broda, gdy go zwolnili?
9. Jak długo został on w Polsce?
10. Dokąd uciekł Broda w roku 1953?
11. Z kim on tam rozmawiał po przybyciu?
12. O co prosił Brodę podporucznik Black, kiedy się dowiedział, że Broda służył w wojsku?
13. Jaką jednostką jest dywizja piechoty?
14. Ile pułków piechoty ma dywizja piechoty?
15. Co jeszcze ma dywizja piechoty oprócz pułków piechoty?
16. Co poza tym ma jeszcze dywizja piechoty?
17. Proszę powiedzieć jeszcze raz, co ma dywizja piechoty.
18. Kto dowodzi dywizją?
19. Co ma do pomocy dca dywizji?
20. Kto jest w kwaterze głównej?
21. Co robią oficerowie i szeregowi kwatery głównej?
22. Przy czyjej pomocy może dywizja sama walczyć?
23. Jak się nazywa jednostka mniejsza od dywizji piechoty?
24. Ile batalionów piechoty ma pułk piechoty?

25. Co ma pułk piechoty oprócz batalionów piechoty?
26. Kto dowodzi pułkiem?
27. Kogo ma d-ca pułku w dowództwie?
28. Co robią ci ludzie?
29. Jaka jednostka jest mniejsza od pułku?
30. Ile kompanii strzeleckich ma batalion?
31. Ile kompanii K.M. ma batalion?
32. Co jest jeszcze w batalionie oprócz kompanii strzeleckich i kompanii K.M.?
33. Jak się nazywa w skrócie pluton przeciwpancerny?
34. Kto dowodzi batalionem?
35. Jakie jest inne słowo na batalion?
36. Ile kompanii strzeleckich ma baon piechoty?
37. Ile kompanii K.M. ma baon?
38. Kto dowodzi kompanią?
39. Ile drużyn strzeleckich ma pluton?
40. Kto może być d-cą plutonu?
41. Kto dowodzi drużyną?
42. Co powiedział Broda podporucznikowi na koniec?

LESSON 69

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O czym słyszał p. Nowicki?
2. Kiedy p. Broda wrócił do kraju?
3. Dokąd wrócił p. Broda?
4. Skąd wrócił p. Broda do kraju?
5. Czy to była prawda, co pan Nowicki słyszał od p. Gałązki?
6. Jak długo p. Broda był w Rosji?
7. Gdzie w Rosji był p. Broda?
8. W jakim obozie był p. Broda?
9. Kiedy zwolnili Brodę z obozu?
10. Jak jest ze zdrowiem p. Brody?
11. Komu przybyło na wadze?
12. Ile kilogramów przybyło na wadze panu Brodzie?
13. Jak czuje się teraz pan Broda?
14. Czy w obozie było co jeść?
15. Co się stało z więźniami z powodu głodu?
16. Ilu więźniów umarło z głodu?
17. W którym obozie umarło czterdziestu kilku więźniów?
18. Z jakiego powodu umarło tak wielu więźniów w obozie p. Brody?
19. Ludzie z jakich krajów byli w tym obozie?
20. Ilu było Polaków w tym obozie?
21. Ilu Polaków wróciło z p. Brodą do Polski?
22. Co musi robić reszta więźniów?

23. Na co muszą czekać więźniowie do wiosny?
24. Jak długo będą musieli więźniowie czekać na wolność?
25. Ilu więźniów przyjechało do Warszawy?
26. Ile więźniarek przyjechało do Warszawy?
27. W czym jechali więźniowie i więźniarki?

Part II - General Questions

1. Z którego kraju jest dużo więźniów w Rosji? (Polska)
2. Kiedy ci więźniowie byli w Rosji? (during the war)
3. Gdzie byli ci więźniowie w Rosji? (obozы pracy przymusowej)
4. Jak długo było wielu więźniów w obozach pracy przymusowej?
(for fifteen years)
5. Po jakim czasie zwolniono więźniów? (piętnaście lat)
6. Dokąd wrócili zwolnieni więźniowie? (kraj)
7. Kto wrócił do kraju? (the released prisoners)
8. Co robili więźniowie po przyjeździe do kraju? (odpoczywać)
9. Co było w obozach pracy przymusowej w Rosji? (hunger)
10. Czy pan wie, z jakiego powodu ludzie umierali w obozach
pracy przymusowej? (głód)
11. Jaki jest człowiek, który je bardzo mało? (skinny)
12. Jaki jest człowiek, który je bardzo dużo? (fat)
13. Co stanie się z człowiekiem, który nie będzie miał
zupełnie jedzenia? (umrzeć)
14. Czego nie ma w Rosji? (wolność)

15. Na co ludzie czekają w Rosji? (freedom)
16. Ile jest pór roku? (four seasons)
17. Jakie pan zna pory roku? (spring, summer, autumn, winter)
18. Czym pan może pojechać do Polski? (statek, samolot)
19. Czym jedzie się szybciej, statkiem czy samolotem? (samolot)
20. Ile pan waży? (60 kg, 70 kg, 80 kg)
21. Czy przybyło panu na wadze? (yes, no)
22. Ile kilogramów przybyło panu na wadze? (5 kg, 10 kg)
23. Czy pan waży tyle samo, co przed przyjazdem do szkoły?
(the same, more, less)

LESSON 69

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. There are twenty-one men in this factory but only twelve women.
2. Five hundred soldiers were in the barracks.
3. Two hundred soldiers entered the town this morning.
4. In the Polish army there are now two hundred fifty thousand soldiers.
5. I have eight hundred books in my house.
6. Two students were in the classroom but they went away half an hour ago.
7. Several students came too late to school today.
8. I know these two doctors very well.

Part II

(This part is not to be done if tape recorders are available to students.)

Rewrite the following sentences replacing the figures in parentheses in full:

1. (15) żołnierzy zachorowało w zeszłym tygodniu.
2. (50) kaprali dostało awans.
3. (155) drzew było w tym ogrodzie.
4. (155) studentów jest w tej szkole.
5. (200) książek leży na stole.
6. (200) podoficerów jest w tym pułku.
7. (700) ołówków wczoraj sprzedałem.
8. (700) oficerów brało udział w ćwiczeniach.

Part III

(This part is to be done if tape recorders are available to the students.)

Record on tape Part II.

LESSON 69

Vocabulary

artyleria dywizyjna	- division artillery
Czech, m. Czesi, nom. pl. Czechów, gen. pl.	- Czech (male)
dywizyjny, dywizyjna, dywizyjne	- division (as adj.), divisional
działo samobieżne	- self-propelled gun
general, m.	- general (military rank)
głód, m. głodu, gen. s.	- starvation, hunger
jednostka, f.	- unit, individual
kompania kwatery głównej	- HQ company
kwatera główna	- headquarters (division & up)
materiał, m. materiału, gen. s.	- material, cloth, texture
meldunek, m. meldunku, gen. s.	- message, report (written or verbal)
podporucznik, m.	- 2nd lieutenant
przybyć, p. na wadze (komuś) przybywać, i. na wadze (komuś)	- to gain weight
Rosjanin, m. Rosjanie, nom. pl.	- Russian (man)
samobieżny, samobieżna, samobieżne	- self-propelled
saper, m.	- engineer (army only)

skrót, m. skrót, gen. s.	- abbreviation, shortening
uciec, p. (uciekać, i. ucieknę uciekam ucieknie ucieka)	- to run away, to escape
uciekłem - past tense	
umrzeć, p; (umierać, i. umrę umieram umrze umiera)	- to die (people only)
umarłem - past tense	
waga, f.	- weight, scales
wagon, m. wagonu, gen. s.	- car (railroad)
Węgier, m. Węgra, gen. s. Węgrzy, nom. pl.	- Hungarian (man)
wielki, wielka, wielkie	- great, large
więzień, m. więźnia, gen. s. więźniowie, nom. pl.	- prisoner (man)
więźniarka, f.	- female prisoner
zwolnić, p. (zwalniać, i. zwolnię zwalnię zwolni zwalnia)	- to release, to discharge, to set free, to fire, to be excused from, to dispense with, to relieve

LESSON 70

Dialog (Organizing an outguard)

K.: Kulik, podporucznik

Z.: Zygmunt Nowicki, kapral

K.: Nowicki! Nasz pluton został wyznaczony na placówkę numer 2. Wasza drużyna przygotowuje umocnienia i stanowiska dla CKMów i wyśle patrole na przedpole.

Z.: Panie poruczniku, melduje, że moja drużyna nie ma pełnego stanu. Z dwunastu ludzi jest tylko dziewięciu.

K.: Co się stało z tymi trzema?

Z.: Jeden jest w areszcie, a dwóch zameldowało się do lekarza.

K.: Co im jest?

Z.: Nie wiem, panie poruczniku. Doktor zwolnił obojgu od ćwiczeń.

K.: Jakie rozkazy wydacie tym dziewięciu ludziom?

Z.: Trzem każę kopać gniazdo dla karabinu maszynowego, a sześciu ludzi wyślę w dwóch patrolach.

K.: To dobrze. Ja wyznaczę czterech strzelców z innej drużyny do odbioru meldunków radiowych. Będą oni pełnili służbę po dwóch na zmianę.

Z.: Jakie zadanie mają patrole?

K.: Rozpoznać, czy most na Pilicy został podminowany i ubezpieczyć placówki od północy.

Z.: Rozkaz panie poruczniku.

K.: Zameldujcie panu sierżantowi, że wyjeżdżam teraz na przesłuchanie jeńców, bo tłumacze już na mnie czekają.

LESSON 70

Grammar Analysis

DECLENSION OF CARDINAL NUMERALS
referring to all kinds of nouns
(except mixed sex group)

The numeral jeden, jedna, jedno is declined like an adjective. It must agree in gender and case with the noun it qualifies.

<u>dwa - two</u>				
	<u>Male persons</u>	<u>All other masc. nouns</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
Nom.	dwóch (+gen.pl.) dwaj (+nom.pl.)	dwa (+nom.pl.)	dwie (+nom.pl.)	dwa (+ nom.pl)
Gen.	dwu or dwóch (+gen.pl.)			
Dat.	dwu or dwom (+dat.pl.)			
	<u>M. pers.</u>	<u>M. (all others)</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u>
Acc.	dwóch (+acc.pl.)	dwa (+acc.pl.)	dwie (+acc.pl.)	dwa (+acc.pl.)
Instr.	dwu or dwoma (f. also dwiema) (+instr.pl.)			
Loc.	dwu or dwóch (+ loc.pl.)			

obydwa - both

The word obydwa - both has exactly the same forms and is declined the same way as the numeral dwa (in the nominative obydwaj is more often used than obydwoch).

<u>trzy - three</u> <u>cztery - four</u>				
	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>		
Nom.	trzech, czterech trzej, czterej	trzy, cztery		
Gen.		t r z e c h,	c z t e r e c h	
Dat.		t r z e m,	c z t e r e m	
Acc.	trzech, czterech	trzy, cztery		
Instr.		t r z e m a,	c z t e r e m a	
Loc.		t r z e c h,	c z t e r e c h	

pięć - five

	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>
Nom.	pięciu	pięć
Gen.		p i ę c i u
Dat.		p i ę c i u
Acc.	pięciu	pięć
Instr.		p i ę c i u (pięcioma)
Loc.		p i ę c i u

dwadzieścia jeden - twenty one
dwadzieścia dwa - twenty two

	<u>Male persons</u>	<u>All others</u>
Nom.	dwudziestu jeden, dwóch	dwadzieścia jeden, dwa, dwie
Gen.		dwudziestu jeden, dwóch
Dat.		dwudziestu jeden, dwu (dwom)
Acc.	dwudziestu jeden, dwóch	dwadzieścia jeden, dwa, dwie
Instr.		dwudziestu jeden, dwu (dwoma) (f. dwiema)
Loc.		dwudziestu jeden, dwu (dwóch)

All other numerals are declined according to the preceding patterns,

e.g.:

Szukam trzydziestu pięciu studentów.	- I am looking for 35 students.
Mówiłem o siedemnastu studentach.	- I was speaking about 17 students.
Dałem książki stu siedemdziesięciu ośmiu studentom.	- I gave books to 178 students.

If a figure has three or more digits, either all numerals can be declined or only numerals representing the last two digits,

e.g.:

Opiekowałem się <u>tysiącem sześciuset czterdziestu</u> (czterdziestoma) <u>dziwięciu</u> (dziwięcioma) więźniami.	- I took care of (one) thousand six hundred forty-nine prisoners.
--	---

or

Opiekowałem się tysiąc sześćset czterdziestu dziwięciu więźniami.

Indefinite numerals kilka, parę, wiele, kilkanaście, kilkadziesiąt (several tens), kilkaset (several hundreds) and the interrogative ile are declined the same way as cardinal numerals.

Male persons

Nom.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(oficerów)
Gen.	" " " " "	(oficerów)
Dat.	" " " " "	(oficerom)
Acc.	" " " " "	(oficerów)
Instr.	" " " " "	(oficerami)
Loc.	" " " " "	(oficerach)

All others

Nom.	ile, kilka, parę, wiele, kilkanaście	(stołów)
Gen.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(stołów)
Dat.	" " " " "	(stołom)
Acc.	ile, kilka, parę, wiele, kilkanaście	(stołów)
Instr.	ilu, kilku, paru, wielu, kilkunastu	(stołami)
Loc.	" " " " "	(stołach)

The preposition po requires the locative case when expressing the idea of distributing objects (or assigning people) among several persons and giving one object to each,

e.g.:

On dał nam po jednym jabłku. - He gave an apple to each of us (one a piece).

The preposition po requires the accusative case when expressing the idea of distributing objects (or assigning people) among several persons and giving more than one object to each,

e.g.:

On dał nam po dwa jabłka. - He gave two apples to each of us.

LESSON 70

Translation English - Polish

The train was going fast, but not fast enough for young doctor Kawecki. He had not wanted to go to a small village far from Warsaw, but now he thought that he never wanted to see Warsaw again.

Last night he had gone to the Nowickis. It was a beautiful evening so he had wanted to take Zosia to the park. He had wanted to tell her that he loved her. When he arrived, the Nowickis' apartment was full of people. Mrs. Nowicki and a neighbor were talking about children and the price of food. Zygmunt Nowicki was telling his uncle about new weapons his regiment had received and Zosia was sitting on the couch near - very near, Frank Brown. Andrew Kawecki did not like this. He took a chair and sat down near them. Frank was telling Zosia about his country. "If your country is so beautiful and you are so happy there, why are you spending so much time in Warsaw, Frank?" asked Zosia. "My car is in front of the house," said Frank. "Let's drive to the park and I will tell you why." Andrew was very angry. "I have something to tell you, Zosia" he said. "You can tell me tomorrow" answered Zosia. "You are not going to America." Then she went out with Frank. She did not know that Andrew was going away for three months and Andrew did not tell her.

Translation
Polish - English

Daleko na północy Rosji kilkuset więźniów jednego z obozów pracy przymusowej robiło drogę. Droga ta była nikomu niepotrzebna, ale praca przy niej trwała już od kilku lat. Według planów miała to być doskonała, nowoczesna szosa.

Na północy Rosji zima trwa osiem miesięcy, mrozy są bardzo duże i śnieg pada prawie bez przerwy. Poza tym więźniowie nie mieli ani żadnych narzędzi, ani materiałów. Nic więc dziwnego, że praca szła bardzo wolno. Podczas krótkiego lata można było zrobić kilkaset metrów drogi, po długiej zimie trzeba było całą robotę znów zaczynać.

W obozie tym było siedmiuset sześćdziesięciu dwięciu więźniów. Oprócz Rosjan byli tam Czesi, Węgrzy i Polacy. Niektórzy Polacy byli w tym obozie dziesięć, a nawet piętnaście lat. Ostatnio zaczęli przybywać Węgrzy, którzy byli aresztowani w listopadzie 1956 roku.

Na wiosnę 1957 roku niektórzy Polacy zostali zwolnieni i wrócili do kraju.

Questions

1. Co robiło kilkuset więźniów?
2. Gdzie więźniowie pracowali?
3. Jacy to byli więźniowie?
4. Jak długo trwała już praca?
5. Jaka to miała być szosa?
6. Jak długo trwa zima na północy Rosji?

7. Jakie są wtedy mrozy?
8. Czego nie mieli więźniowie?
9. Jak szła praca?
10. Ile drogi mogli więźniowie zrobić latem?
11. Co trzeba było robić na wiosnę?
12. Ilu więźniów było w obozie?
13. Kto tam był oprócz Rosjan?
14. Jak długo byli w obozie niektórzy Polacy?
15. Kto zaczął przybywać ostatnio do obozu?
16. Kiedy oni byli aresztowani?
17. Kiedy niektórzy Polacy zostali zwolnieni?

LESSON 70

Reading Text

Podstawową jednostką w artylerii jest działon. Działon składa się z działka, ciągnika i z obsługi działka. Dowódca działonu nazywa się działonowy. Dowódcą działonu jest kapral. Pluton artylerii składa się z dwóch działonów. Plutonom dowodzi podporucznik lub porucznik. Bateria artylerii ma zwykle dwa plutony. Kapitan dowodzi baterią artylerii. Dowódca baterii wydaje ze swego stanowiska komendy ogniowe. Komendy ogniowe podaje się do baterii przez radio lub telefon. W artylerii są różne rodzaje dział: armaty, haubice i moździerze. Armata ma dosyć długą lufę, a haubice i moździerze mają krótsze lufy. W artylerii są używane różne

rodzaje granatów. Większą jednostką od baterii jest dywizjon artylerii. Dywizjon artylerii składa się zwykle z trzech baterii. Dywizjonem artylerii dowodzi podpułkownik lub major. Następną jednostką większą od dywizjonu artylerii jest pułk. Pułk składa się z trzech dywizjonów artylerii. Pułkiem artylerii dowodzi pułkownik. Wielkie jednostki mają własną artylerię. Dywizja piechoty, która jest wielką jednostką, ma również własną artylerię dywizyjną. Artyleria dywizyjna ma: dwa dywizjony artylerii lekkiej, dywizjon moździerzy, dywizjon artylerii przeciwlotniczej (dyon plot) i dywizjon artylerii przeciwpancernej (dyon ppanc). Oprócz tych jednostek w artylerii dywizyjnej jest jeszcze bateria dowodzenia. Dowódca artylerii dywizyjnej ma stopień generała brygady. Bateria dowodzenia, która nazywa się również bateria sztabowa, pomaga dowódcy artylerii w dowodzeniu artylerią dywizyjną.

See Chart on page 204.

Questions

1. Co jest podstawową jednostką w artylerii?
2. Z czego składa się działon?
3. Jak się nazywa dowódca działonu?
4. Czym dowodzi działonowy?
5. Jaki stopień wojskowy ma działonowy?
6. Z ilu działonów składa się pluton artylerii?
7. Ile plutonów ma bateria artylerii?

8. Kto dowodzi baterią?
9. Jaki stopień wojskowy ma dowódca baterii?
10. Kto wydaje komendy ogniowe?
11. Skąd wydaje dowódca baterii komendy ogniowe?
12. Jak podaje się komendy ogniowe do stanowiska baterii?
13. Jakiemu rodzajowi dział używa artyleria?
14. Jaką lufę ma armata?
15. Jakie lufy mają haubice i moździerze?
16. Od czego haubica i moździerz mają krótsze lufy?
17. Jakimi granatami strzela artyleria do czołgów?
18. Ile baterii ma dywizjon artylerii?
19. Kto dowodzi dywizjonem artylerii?
20. Jaka jest następna jednostka, większa od dywizjonu artylerii?
21. Jaki stopień wojskowy ma dowódca pułku artylerii?
22. Z ilu dywizjonów składa się pułk artylerii?
23. Co mają wielkie jednostki piechoty?
24. Jaką artylerię ma dywizja piechoty?
25. Ile dywizjonów artylerii lekkiej zwykle jest w artylerii dywizyjnej?
26. Ile dywizjonów moździerzy ma artyleria dywizyjna?
27. Jaki jeszcze rodzaj artylerii ma artyleria dywizyjna?
28. Ile dywizjonów artylerii przeciwlotniczej jest zwykle w artylerii dywizyjnej?
29. Ile dywizjonów artylerii przeciwpancernej wchodzi w skład artylerii dywizyjnej?

30. Jaką jeszcze jednostkę ma artyleria dywizyjna?
31. W czym pomaga bateria dowodzenia dowódcy artylerii dywizyjnej?
32. W jakim stopniu jest dowódca artylerii dywizyjnej?

LESSON 70

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawiał podporucznik Kulik?
2. Dokąd został wyznaczony pluton podporucznika Kulika?
3. Na którą placówkę został wyznaczony pluton?
4. Co ma przygotować drużyna kaprała Nowickiego?
5. Dla kogo przygotowuje drużyna umocnienia?
6. Kogo musi wysłać drużyna?
7. Dokąd musi wysłać drużyna patrole?
8. Czyja drużyna musi wysłać patrole?
9. Czego nie było w drużynie kaprała Nowickiego?
10. Jaki był pełny stan drużyny?
11. Jaki jest obecnie stan drużyny?
12. Gdzie był jeden strzelec z drużyny kaprała Nowickiego?
13. Do kogo zameldowali się dwaj inni strzelcy?
14. Ilu ludzi nie było w drużynie?
15. Kogo lekarz zwolnił od ćwiczeń?

16. Od czego lekarz zwolnił dwóch ludzi?
17. Co kazał robić kapral Nowicki trzem ludziom?
18. Co musieli kopać trzej ludzie?
19. Dla jakiej broni musieli kopać ludzie gniazdo?
20. Ile patroli wysłał kapral Nowicki?
21. Ile ludzi on wysłał na patrole?
22. Ilu strzelców wyznaczył podporucznik Kulik?
23. Do odbioru czego wyznaczył czterech strzelców podporucznik Kulik?
24. Do odbioru jakich meldunków wyznaczył podporucznik Kulik strzelców?
25. Ilu strzelców będzie pełniło służbę jednocześnie?
26. Na ile zmian będą pełnili służbę strzelcy?
27. Jakie rozpoznanie musiały wykonać patrole?
28. Co mogło być podminowane?
29. Co musiały ubezpieczyć patrole?
30. Z której strony musiały patrole ubezpieczyć placówki?
31. Na jakiej rzece był most?

Part II - General Questions

1. Kiedy zwykle są manewry? (jesień)
2. Jakie ćwiczenia mają żołnierze podczas manewrów? (combat training)
3. Czym ubezpiecza pułk piechoty postój? (placówki)
4. Podczas czego ubezpiecza pułk postój placówkami? (ćwiczenia bojowe)
5. Kiedy jeszcze ubezpiecza pułk postój? (during the war)
6. Jaki oddział jest zwykle wyznaczony na placówkę? (platoon)
7. Dokąd wysyła pułk patrole podczas manewrów? (no man's land)

8. Jakie zadanie mają patrole? (rozpoznać teren)
9. Ile drużyn jest w polskim plutonie piechoty? (three rifle squads)
10. Kto zwykle podminowuje mosty? (engineers)
11. Dokąd idą żołnierze, kiedy są chorzy? (szpital)
12. Od czego zwalnia doktor chorych żołnierzy? (ćwiczenia)
13. Dokąd idzie żołnierz, który nie wykona rozkazu? (areszt)
14. Co muszą robić żołnierze, żeby przygotować okopy? (to dig)
15. Co muszą kopać żołnierze? (trenches)
16. Czym kopią żołnierze okopy? (łopatka)
17. Czego używają żołnierze, żeby widzieć dobrze cel? (lornetka polowa)
18. Kto pomaga piechocie podczas wojny? (artillery)
19. Z czego strzela artyleria? (działa)
20. Jakie rodzaje dział pan zna? (armata, haubica, moździerz)

LESSON 70

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Mrs. Kowalski says that she has a lot of trouble with her three sons; but Mrs. Drozd has four sons and two daughters, so what should she say?
2. I knew both of your brothers and I liked them both very much.
3. Corporal Nowicki went on patrol with five soldiers.
4. I told Mr. Karpowicz from the Red Cross everything (what) I could about the two hundred and fifty men, who were with me in the forced labor camp.

5. "I need three pairs of shoes, two suits, five shirts and twelve ties," said Johnny to his father.
6. Bolek went to the beach with several boys and a couple of girls.
7. Uncle John brought a box of cakes and he gave the children one each.
8. The teacher gave three pencils to each of the students.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Rewrite the following sentences replacing the words in parentheses with the correct Polish form and write the figures in full.

1. Nie znam (those two) marynarzy.
2. Napisałem do (five students), żeby kupili tą książkę.
3. Ta nowa sekretarka podoba się wszystkim (four) dyrektorom.
4. (With how many women) rozmawiał pan na imieninach Tadzia?
5. Siedziałem w kinie między (two privates).
6. (To how many) kolegów napisałeś listy?
7. Napisałem listy (to many students).

LESSON 70

Vocabulary

areszt, m.	- stockade, jail
aresztu, gen. s.	
armata, f.	- gun, cannon
bateria dowodzenia	- HQ battery

ciągnik, m. ciągnika, gen. s.	- prime mover, tractor
co panu (dat.) jest?	- what is the matter with you, what's wrong with you
dywizjon (abbr.: dyon), m. dywizjonu, gen. s.	- artillery battalion, wing or group (air force)
działon, m. działonu, gen. s.	- gun section
działonowy, m. działonowego, gen. s.	- gun section leader
gniazdo, n.	- nest, emplacement
kopać, i. (wykopać, p. kopię wykopię kopie wykopie)	- to dig (to excavate)
obydwóch obydwaj obydwa obydwie	- both
pełnić, i. (wypełnić, p. pełnię wypełnię pełni wypełni)	- to perform, to do, to accomplish, to fulfill
pełny stan	- full strength
Pilica, f.	- Pilica river (central Poland)
placówka, f.	- outguard
podminowany, podminowana, podminowane	- mined, undermined
przedpole, n.	- no man's land, foreground
przesłuchać, p. (przesłuchiwać, i. przesłucham przesłuchuję przesłucha przesłuchuje)	- to interrogate

przesłuchanie, n.	- interrogation
stan, m. stanu, gen. s.	- state, condition, shape, (numerical strength of military unit)
tłumacz, m. tłumacza, gen. s.	- interpreter, translator
ubezpieczyć, p. (ubezpieczać, i. ubezpieczę ubezpieczam ubezpieczy ubezpiecza)	- to secure, to protect, to insure
umocnienie, n.	- fortification, entrenchment, consolidation
umocnić, p. (umacniać, i. umocnię umacniam umocni umacnia)	- to fortify, to consolidate
wyznaczony, wyznaczona, wyznaczone	- assigned, appointed
wyznaczyć, p. (wyznaczać, i. wyznaczę wyznaczam wyznaczy wyznacza)	- to assign, to appoint
zadanie, n.	- mission, task, problem, duty
zmiana, f.	- change, shift
zostać wyznaczony	- to be assigned

LESSON 70A

Dialog (Briefing with the Company Commander)

K.: Kulesza, kapitan

S.: Sokołowski, porucznik

K.: Panie poruczniku, pański pluton będzie ubezpieczał nasz batalion podczas marszu.

S.: Rozkaz panie Kapitanie! Melduję, że mój pluton ma tylko dwudziestu czterech ludzi.

K.: Co się stało z resztą?

S.: Podczas natarcia na wzgórze 303, pięciu ludzi było rannych, a trzech nieprzyjaciół wziął do niewoli.

K.: Wiem coś o tym. Wczoraj podczas tego natarcia nasz batalion miał czterdziestu sześciu rannych. A co pan zrobił ze swoimi rannymi?

S.: Wysłałem ich do szpitala polowego.

K.: Wobec tego, będzie pan miał przydzielonych ośmiu ludzi z drugiego plutonu.

S.: Jakie zadanie ma nasz batalion?

K.: Niech pan popatrzy tu, na mapę. Czy pan widzi wieś Biała Wola na północnym brzegu rzeki?

S.: Widzę panie kapitanie. Czy batalion ma stąd odmaszerować do tej wsi?

K.: Tak jest. Przy Białej Woli batalion zatrzyma się i będzie czekał na III batalion, który zajmie stanowiska wyjściowe do natarcia.

LESSON 70A

Structural Drill

Part I

Instructor:

Suggested words:

Students:

a/

Ilu pacjentów jest w szpi- 1
 talu?
 Ile pacjentek jest w szpi-
 talu?
 Dla ilu pacjentów są te
 lekarstwa?
 Dla ilu pacjentek są te
 lekarstwa?
 Ilu pacjentom dał doktor
 zastrzyki?
 Ilu pacjentkom dał doktor
 zastrzyki?
 Ilu on przyjął pacjentów?
 Ile on przyjął pacjentek?
 Ilu pacjentami opiekuje się
 doktor Kolankowski?
 Ilu pacjentkami opiekuje się
 doktor Kolankowski?
 O ilu pacjentach on mówił?
 O ilu pacjentkach on mówił?

Jeden pacjent jest
 w szpitalu.

2-1000
 many
 a couple
 several
 kilkunastu
 kilkudziesięciu
 kilkuset

b/

Ile koni było na łące? 1
 Dla ilu koni jest ten
 owies?
 Ilu koniom oni dali jeść?
 Ile koni kupiło wojsko?
 Ilu końmi opiekował się
 pan Kowalski?
 O ilu koniach napisał
 pułkownik meldunek?
 Ile krów jest w oborze?
 Dla ilu krów jest ta obora?

Jeden koń był na łące.

Instructor:

Suggested words:

Students:

Ilu krowom trzeba dać
pić?
Ile krów wydoiły te kobiety?
Ilu krowami opiekował się
p. Kowalski?
O ilu krowach on mówił?

Jednej krowie trzeba
dać pić.

2-1000
many
a couple
several
kilkunastu
kilkudziesięciu
kilkuset

c/

Ile wolnych łóżek jest
w tym szpitalu?
Ilu łóżek potrzebuje
ten szpital?
Ilu łóżkom on się
przyglądał?
Ile łóżek on kupił
do szpitala?
Nad ilu łózkami były
nazwiska pacjentów?
W ilu łózkach leżeli
ranni?

1

W tym szpitalu jest
jedno wolne łóżko.

2-1000
many
a couple
several
kilkunastu
kilkudziesięciu
kilkuset

Part II

a/

Kto nauczył się dziś
lekcji?
Dla kogo są te książki?
Komu on dawał lekcje?
Kogo nauczyciel wysłał
do domu?
Kim on się interesuje?
O kim on napisał list?

obydwaj uczniowie

Obydwaj uczniowie
nauczyli się dziś
lekcji.

Instructor:

Suggested words:

Students:

b/

Kto tu był?
Dla kogo są te
prezenty?
Komu pan kupił
kwiaty?
Kogo odwiedził
p. Nowak?
Z kim rozmawiała
pani Kulska?
O kim on myśli?

obydwie siostry

Tu były obydwie siostry.

Part III

Po ile papierosów
dostali rekruci?
Po ile koszul dostali
rekruci?
Po ile jabłek dostali
rekruci?

1-20

Rekruci dostali po jed-
nym papierosie.

LESSON 70A

Translation
English - Polish

1. Kowalski lived in a small locality ten kilometers to the north of Warsaw. He went to Warsaw every day by car with four men who worked in his office.
2. Usually two soldiers carried the machine gun, but today the sergeant saw that Jabłoński carried it alone.
3. When corporal Nowicki arrived at the CP of the 2nd Bn. only 3 men were there, and two of them were seriously wounded.
4. Four men, armed with pistols, entered the room and told Mrs. Walczak to give them her husband's briefcase.

5. Last month nine Hungarians died in the forced labor camp.
6. We weighed the boys every week. After six weeks 12 boys out of 15 had gained weight.
7. When captain Wysocki came to the obstacle course six men were jumping over low obstacles, three were trying, without great success, to climb a high obstacle and several others were running about the course.
8. Bukowski has fourteen employees and six secretaries in his office. His two sons also work with him.
9. Tadeusz saw four men from the medical platoon, who were carrying to the trenches two heavily wounded soldiers from the signal corps.

Translation
Polish - English

Obydwaj synowie państwa Turskich wrócili z Warszawy na wieś do domu rodzinnego. Spędzą oni wakacje u rodziców. Starszy syn Janek ma 20 lat i chodzi na uniwersytet. Młodszy syn Staś ma 16 lat i jest w liceum. Ze Stasiem przyjechał na wakacje jego kolega szkolny Franek Adamczyk. Franek zupełnie nie zna pracy na wsi, ale chętnie pomaga, jak umie.

Janek Turski, który będzie gospodarzem, pokazał Frankowi jak się kosi żyto. Potem Janek poszedł z Frankiem do stajni i obory. W stajni stało osiem koni i dwa żrebaki. Jeden żrebak miał trzy miesiące, a drugi tylko kilka tygodni. W oborze było dwanaście krów i cztery cielaki.

Po południu Janek ze Stasiem poszli w pole i pomagali kosić żyto

i wiązać snopki. Ludzie pracowali szybko na polu, bo chcieli skończyć pracę przed zachodem słońca. Pani Turska przygotowała kolację dla całej rodziny i czekała, aż wszyscy wrócą z pola do domu. Na kolację było mleko, mięso, chleb i masło. Pani Turska wiedziała, że po pracy wszyscy będą mieli dobry apetyt.

Questions

1. Kto wrócił z Warszawy do domu?
2. U kogo spędzą oni wakacje?
3. Jak długie wakacje mają synowie państwa Turskich?
4. Ile lat miał Janek?
5. Co robił Janek?
6. Ile lat miał Stas?
7. Co robił Stas?
8. Kto przyjechał na wakacje ze Stasiem?
9. Czy Franek znał pracę na wsi?
10. Co robił Franek?
11. Kim będzie Janek?
12. Co pokazał Janek Frankowi?
13. Dokąd poszedł Janek z Frankiem?
14. Ile koni stało w stajni?
15. Ile źrebaków stało w stajni?
16. Ile miesięcy miał jeden źrebak?
17. Ile tygodni miał drugi źrebak?

18. Ile krów było w oborze?
19. Ile cielaków było w oborze?
20. Dokąd poszli Janek ze Stasiem po południu?
21. Co robili Janek ze Stasiem na polu?
22. Dlaczego ludzie pracowali szybko w polu?
23. Kiedy ludzie chcieli skończyć pracę?
24. Co przygotowała pani Turska?
25. Dla kogo przygotowała pani Turska kolację?
26. Na kogo czekała pani Turska?
27. Co było na kolację?
28. O czym wiedziała pani Turska?

LESSON 70A

Reading Text

Stefan Kownacki jest inżynierem i przez kilka lat pracował w "Hucie Wolność" w Katowicach; jego żona, Maria, była maszynistką w biurze Państwowego Domu Towarowego, a dzieci Andrzej, Janek i Jadzia chodziły jeszcze do szkoły.

Kilka miesięcy temu inżynier Kownacki dowiedział się przez Związek Inżynierów, że może dostać lepszą pracę w fabryce broni pod Warszawą. Pani Kownacka chciała zostać w Katowicach z dziećmi do końca roku szkolnego, więc Kownacki pojechał sam do Warszawy. W Warszawie bardzo trudno było dostać mieszkanie, jednak udało mu się wynająć mały nieumeblowany dom na przedmieściu. Zaraz po wynajęciu wysłał telegram do żony,

żeby wysłała zaraz meble kolejną i zamieszkała przez miesiąc z dziećmi u teściowej.

W czerwcu Janek pojechał nad morze, na obóz szkolny, a pani Kownacka z Andrzejem i Jadzią do Warszawy. Dom, który jej mąż w Warszawie wynajął miał ogród, którym nikt dotąd się nie zajmował. Pani Kownacka zdecydowała posiać przed domem kwiaty a za domem posadzić trochę jarzyn. Mąż obiecał kupić jej narzędzia do pracy w ogrodzie. Pani Kownacka ucieszyła się bardzo, że w kuchni jest dużo szaf i że wobec tego będzie miała dużo miejsca na naczynia kuchenne, jak również, na talerze, filiżanki, szklanki i kieliszki.

Andrzej nie był z rodzicami w Warszawie długo, bo już w lipcu dostał wezwanie do wojska. Czternastego lipca stanął przed komisją poborową a tydzień potem był rekrutem w 40 pp. kilkadziesiąt kilometrów na wschód od Warszawy. Ponieważ przed złożeniem przysięgi nie mógł dostać przepustki, rodzice i siostra starali się odwiedzać go często. Jednej niedzieli pojechali oni samochodem, który pożyczył im znajomy. Tego dnia, jak to czasem jest w Polsce w lecie było bardzo zimno i był silny wiatr. Pani Kownacka poważnie się przeziębila. Na drugi dzień kaszlała bez przerwy i miała wysoką gorączkę, więc pan Kownacki zatelefonował po doktora. Lekarz zbadał płuca i serce pani Kownackiej, obejrzał gardło, sprawdził puls i ciśnienie krwi. Potem dał jej zastrzyk, zapisał lekarstwo i powiedział, że będzie musiała leżeć przez kilka dni w łóżku. Kazał jej przyjść za dwa tygodnie na prześwietlenie płuc. Lekarz poradził panu Kownackiemu, żeby następne wczasy spędził z żoną w górach.

LESSON 71

Grammar Analysis

CARDINAL NUMERALS
referring to mixed
sex group. Dual
form.

Cardinal (and indefinite) numerals when referring to children, mixed sex groups and some objects which usually exist in pairs, have special forms:

Oboje or obydwoje - both (referring to two persons of different sexes)

2	dwoje - two	8	ośmioro
3	troje	9	dziewięcioro
4	czworo	10	dziesięcioro
5	pięcioro		
6	sześcioro		kilkoro - several (1-10)
7	siedmioro		kilkanaścioro (11-19)

Numerals higher than ten are seldom used in the above form.

Those numerals are declined as follows:

	<u>Numeral</u>		<u>Noun</u>	<u>Verb</u>
Nom.	dwoje, troje	dzieci	(gen.pl.)	3rd pers. s. n.
Gen.	dwojga, trojga	dzieci	(gen.pl.)	
Dat.	dwojgu, trojgu	dzieciom	(dat.pl.)	
Acc.	dwoje, troje	dzieci	(gen.pl.)	
Instr.	dwojgiem, trojgiem	dzieci/dziećmi	(gen./instr.pl.)	
Loc.(o)	dwojgu, trojgu	dzieciach	(loc.pl.)	

	<u>Numeral</u>		<u>Noun</u>	<u>Verb</u>
Nom.	czworo, kilkoro	dzieci	(gen.pl.)	3rd pers. s. n.
Gen.	czworga, kilkorga	dzieci	(gen.pl.)	
Dat.	czworgu, kilkorgu	dzieciom	(dat.pl.)	
Acc.	czworo, kilkoro	dzieci	(gen.pl.)	
Instr.	czworgiem, kilkorgiem	dzieci/dziećmi	(gen./instr.pl.)	
Loc.(o)	czworgu, kilkorgu	dzieciach	(loc.pl.)	

Oboje and obydwoje are declined like dwoje with the exception that in the nominative case they are followed by a noun in the nominative plural and the verb is in the 3rd pers. plural (past tense, masculine form),

e.g.:

Obydwoje or oboje rodzice (nom. pl.) pojechali (3rd pers. pl.) do kościoła. - Both parents went to church.

The following are the forms of the word "both" - in the nominative and accusative cases,

<u>Male persons</u>	<u>All other masc. nouns</u>	<u>Feminine</u>	<u>Neuter</u> (except children)
obaj (nom. only) obu (acc. only)	oba	obie	oba

Mixed sex group (dual)

oboje

Oba is declined like dwa.

Oba, obie, obydwa, obydwie cannot refer to two different objects,

e.g.:

Stół i krzesło są zielone. - The table and the chair are both green.

They can refer only to two objects of the same kind,
e.g.:

Oba stoły są zielone. - Both tables are green.
Oba krzesła są zielone. - Both chairs are green.

Cardinal and indefinite numerals presented in this lesson are always used when referring to children. They also can be used when referring to nouns like: ludzie (mixed sex groups),

e.g.:

Ile ludzi pracowało w polu? - Pięcioro ludzi pracowało w polu.
Five people (both men and women) worked in the fields.
Ilu ludzi pracowało w polu? - Pięciu ludzi pracowało w polu.
Five people (men only) worked in the fields.

The above numerals are also used when referring to nouns like: drzwi, schody, oczy, ręce,

Kogo on kocha?
Czy on widzi Janka, czy Zosię?
Czy ona zna pana Nowaka, czy
panią Nowak?

On kocha oboje rodziców.

Z kim ona się spotyka?

Ona spotyka się z obojgiem
rodziców.

Czy on jedzie do Krakowa
z Zosią, czy z Jankiem?
Czy on je obiad z panem,
czy z panią Nowak?

O kim on mówi?
Czy on siedzi przy Janku,
czy przy Zosi?
Czy on myśli o panu Nowaku,
czy o pani Nowak?

On mówi o obojgu rodzicach.

LESSON 71

Translation English - Polish

An infantry regiment is composed of three rifle battalions. Each rifle battalion has 3 rifle companies. The training exercises of a rifleman usually last about sixteen weeks. During those four months riflemen learn firing (the firing at the first range), grenade throwing and hand-to-hand combat. To fight with a bayonet requires much strength and is therefore very tiring. The recruits, however, are usually young and strong boys who need this kind of exercise. The training at the firing range includes the drill of firing positions which are: the standing, prone, sitting and kneeling positions. The kneeling and sitting positions are the most tiring and difficult. Machine gun crews are trained during machine gun operations in the field. Every member of the machine gun crew, whether gunner or ammunition bearer, must know how to disassemble a machine

gun. It takes time to make a Pfc out of a recruit. Military exercises are very tiring for boys who lack practice in them, but only through continuous exercising can they become good soldiers.

Translation
Polish - English

Zły to był dzień dla kaprała Nowickiego. Pluton, do którego należała jego drużyna, został wyznaczony na placówkę. Porucznik zawołał kaprała Nowickiego i wyznaczył żołnierzom jego drużyny różne zadania. Jednak drużyna Nowickiego miała o czterech żołnierzach mniej, gdyż pobili się oni wczoraj o dziewczynę.

Dziewczyna ta, Marysia Ząbek, była bardzo ładna i lubiła chłopców w mundurach. Dlatego co wieczór miała randkę z żołnierzem, oczywiście co wieczór z innym. Przez długi czas i dziewczyna i żołnierze byli szczęśliwi. Raz jednak Marysia zapomniała o tym, że we wtorek wieczór ma randkę z Michałem Tyszką. To też kiedy zadzwonił do niej Janek Drozd, zaprosił go też na wtorek. Ale również we wtorek Władek Żaba i Janek Makowski mieli przepustki i Władek chciał zapoznać Janka z Marysią. Wieczorem spotkali się wszyscy u Marysi. Wszyscy czterej są w szpitalu.

Porucznik był bardzo zły na Nowickiego, że drużyna nie ma pełnego stanu.

Questions

1. Jaki to był dzień dla kaprała Nowickiego?
2. Jaki oddział został wyznaczony na placówkę?
3. Który pluton został wyznaczony na placówkę?
4. Kogo porucznik zawołał?
5. Co porucznik wyznaczył żołnierzom?
6. O ilu żołnierzy było mniej w drużynie Nowickiego?
7. Dlaczego w drużynie było o czterech żołnierzach mniej?
8. O kogo pobili się żołnierze?
9. Jaka była Marysia Ząbek?
10. Jakich chłopców ona lubiła?
11. Co ona miała co wieczór?
12. Czy ona miała randkę zawsze z tym samym żołnierzem?
13. Jacy byli żołnierze?
14. O czym Marysia zapomniała?
15. Kiedy ona zaprosiła Drozda?
16. Na kiedy ona go zaprosiła?
17. Co Władek i Janek mieli we wtorek?
18. Co Władek chciał zrobić?
19. Gdzie spotkali się wszyscy?
20. Gdzie są obecnie wszyscy czterej?
21. Jaki był porucznik?
22. Dlaczego porucznik był zły?

LESSON 71

Reading Text

Michał Kowalski przyjechał wczoraj z żoną i trojgiem dzieci do Warszawy, żeby odwiedzić swoich rodziców. Pan Kowalski chciał także zobaczyć się ze swoim kolegą, który pracował w Ministerstwie Obrony Narodowej. Dziś Kowalski wstał późno, bo był zmęczony po podróży. Kiedy on rano wybiegł z domu, zauważył, że autobus właśnie odjechał z przystanku. Kiedy pan Kowalski przyszedł na przystanek zobaczył na zegarku, że było piętnaście po ósmej i będzie musiał czekać pół godziny. O 8.45 przyjechał następny autobus. Pan Kowalski wsiadł do autobusu i zajął miejsce w tyle przy oknie. Po dziesięciu minutach jazdy pan Kowalski wysiadł. Kiedy szedł ulicą, przechodził obok różnych sklepów. Przed sklepami stały kobiety i dzieci, które oglądały wystawy sklepowe. Na wystawach były różne ubrania, aparaty fotograficzne i lornetki polowe. Żeby przejść przez ulicę w dużym mieście trzeba czekać, aż zapali się zielone światło. Na ulicach dużego miasta jest dużo samochodów, autobusów i tramwajów. Pan Kowalski czekał razem z innymi ludźmi na zielone światło. Kiedy światła zmieniły się z czerwonych na zielone, pan Kowalski przeszedł na drugą stronę ulicy. On nie znał dobrze tego miasta, dlatego też musiał zapytać milicjanta, którą drogą trzeba iść do Ministerstwa Obrony. Milicjant kazał mu iść na lewo, potem skręcić na prawo i znów iść na lewo. Po chwili Kowalski nie pamiętał tego, co mu mówił milicjant. Zdecydował więc, że najlepiej pojechać

taksówką. Po zatrzymaniu pierwszej taksówki, którą zobaczył, pan Kowalski powiedział szoferowi, że bardzo się śpieszy i podał mu adres biura, w którym pracował jego kolega. Po paru minutach jazdy pan Kowalski przyjechał do Ministerstwa punktualnie o godzinie dziewiątej.

Questions

1. Z kim Michał Kowalski przyjechał do Warszawy?
2. Dlaczego on przyjechał do Warszawy?
3. Z kim chciał się zobaczyć Kowalski?
4. Gdzie pracował kolega Kowalskiego?
5. Dlaczego Kowalski wstał dziś późno?
6. Kiedy wstał dzisiaj rano p. Kowalski?
7. Kto wstał za późno?
8. Skąd wybiegł pan Kowalski?
9. Co on zauważył, gdy wybiegł z domu?
10. Co odjechało z przystanku?
11. Skąd odjechał autobus?
12. Która była godzina, kiedy pan Kowalski przyszedł na przystanek?
13. Na czym zobaczył on godzinę?
14. Jak długo musiał czekać p. Kowalski?
15. Na co on musiał czekać pół godziny?
16. Kiedy przyjechał następny autobus?
17. Co przyjechało o 8.45?
18. Co zrobił p. Kowalski, kiedy przyjechał autobus?

19. Kto wsiadł do autobusu?
20. Gdzie p. Kowalski zajął miejsce w autobusie?
21. Przy czym on zajął miejsce?
22. Co zrobił p. Kowalski po dziesięciu minutach?
23. Kiedy on wysiadł?
24. Obok czego przechodził p. Kowalski?
25. Kto stał przed sklepami?
26. Co oglądały kobiety i dzieci?
27. Co było na wystawach sklepowych?
28. Co trzeba zrobić, żeby przejść przez ulicę w dużym mieście?
29. Na co trzeba czekać?
30. Czego jest dużo na ulicach w dużym mieście?
31. Z kim czekał p. Kowalski na zielone światło?
32. Jakie było światło, kiedy pan Kowalski czekał?
33. Co on zrobił, kiedy było zielone światło?
34. Na którą stronę ulicy przeszedł p. Kowalski?
35. Czego nie znał dobrze p. Kowalski?
36. Dokąd on szedł?
37. Kogo zapytał o drogę p. Kowalski?
38. Co kazał mu zrobić milicjant?
39. Ile razy musiał skrócić p. Kowalski?
40. Czy p. Kowalski pamiętał, co mu mówił milicjant?
41. Co zdecydował p. Kowalski?
42. Którą taksówkę on zatrzymał?
43. Czyj adres podał p. Kowalski szoferowi?

czysty, czysta, czyste czysto	- clean, neat, net(profit), pure - clean (as adv.), neatly
dać sobie radę	- to manage, to have under control
dbać, i. (no p. here) dbam dba	- to care about, to mind, to heed
dotychczas	- till now, yet
dziewczynka, f.	- little girl; "baby"
grzeczny, grzeczna, grzeczne grzecznie	- well-mannered, good, polite, nice - politely
kolano, n.	- knee
milicjant, m.	- policeman, militiaman
przynajmniej	- at least
przystanek, m. przystanku, gen. s.	- (the) stop
schody (pl. only) schodów, gen. pl.	- stairs
skaleczyć (się), p. (kaleczyć /się/, i. skaleczę (się) kaleczę /się/ skaleczy (się) kaleczy /się/)	- to injure (oneself), to cut (oneself)
suszyć, i. (wysuszyć, p. suszę wysuszę suszy wysuszy)	- to dry
synowa, f. (declined like an adjective)	- daughter-in-law
szofer, m. szoferzy, nom. pl.	- chauffeur, driver

wieszanie, n.	- (the) hanging
wieszać, i. (powiesić, p. wieszam powieszę wiesza powiesi)	- to hang (transitive only) (to hang something)
wnuczęta, nom. pl. wnuczat, gen. pl.	- grandchildren
wnuk, m.	- grandson
Wrocław, m. Wrocławia, gen. s.	- Wrocław (city in south- western Poland, formerly Breslaw)
wybiegać, i. (wybiegnąć/wybiec wybiegam wybiegnę wybiega wybiegnie)	- to run out
wybiegłem - past tense	
wystawa, f.	- exhibition, show, display
wystawa sklepowa	- window display
zwłaszcza	- especially

LESSON 72

Dialog (Organization of Artillery)

Z.: Zygmunt Nowicki, kapral w piechocie

M.: Marian Wasilewski, kanonier

Z.: Cieszę się, że dostałeś urlop. Jak ci się powodzi w artylerii?

M.: Nieźle. Jestem kanonierem w 3-ej baterii pierwszego dywizjonu.

Z.: Czy organizacja artylerii jest taka sama jak u nas, w piechocie?

M.: Mniej więcej. W artylerii podstawową jednostką jest działon, który składa się z działła i z obsługi działła.

Z.: Jaka jednostka w artylerii odpowiada kompanii w piechocie?

M.: Kompanii w piechocie odpowiada bateria artylerii. W skład jej wchodzi dowódca baterii, dwa plutony i sekcja amunicyjna.

Z.: To u was jest system dwójkowy, nie tak jak w piechocie - trójkowy.

M.: Częściowo masz rację. Jednak od baterii w górę mamy system trójkowy. Trzy baterie tworzą dywizjon, a trzy dywizjony pułk artylerii.

Z.: A z jakich dział strzelacie?

M.: Pierwsze dwa dywizjony mają armaty, trzeci ma haubice.

Z.: Jaki jest kaliber waszych armat?

M.: My mamy armaty kalibru 76 mm (siedemdziesiątki szóstki). Haubice są kalibru 122 mm (sto dwudziestki dwójki).

Z.: A jak przewożycie działła z miejsca na miejsce?

M.: Pierwszy i drugi dyon mają działła samobieżne, a trzeci dyon haubic ma ciągniki.

LESSON 72

Grammar Analysis

In Polish there are special names for each of the numerical symbols,

e.g.:

1	is called	jedynka	(a one)
2	" "	dwójka	(a two)
3	" "	trójka	(a three)
4	" "	czwórka	
5	" "	piątka	
6	" "	szóstka	
7	" "	siódemka	
8	" "	ósemka	
9	" "	dziewiątka	
0	" "	zero	

All other names of figures are formed by dropping the last vowel of the ordinal numeral and adding the ending -ka,

e.g.:

dziesiąty - dziesiątka

The above names of figures are declined like feminine nouns ending in -ka,

e.g.:

Nie napisałem piątki. - I didn't write a five.

Jaka to jest cyfra?
What is it?

5.

To jest piątka.
It is a five.

Those forms are also used to express calibers of guns, numbers of streetcars, capacities of bottles containing alcoholic beverages, military formations, value of playing cards, denomination of money (currency and coins), the designation of automobile gears (1st, 2nd, 3rd), etc.,

e.g.:

W tej baterii są cztery sto- - In this battery there are
piątki i dwie stopięćdzie- 4 105's and 2 150's.
siątki.

Numbers with three or more digits have only the last two digits declined,

e.g.:

Oni strzelają ze stopiątek.	- They are shooting 105's.
On pojechał do kina piątką.	- He went to the movies on the "5" (Streetcar #5).
On wypił setkę wódki.	- He drank a hundred cubic centimeters (bottle) of vodka.
Oni maszerowali czwórkami.	- They marched by 4's (four abreast).
On zagrał dziewiątkę.	- He played a nine (i.e. cards).
Mam w portfelu dwie piątki, jedną dziesiątkę i trzy dwudziestki.	- I have in the wallet 2 fives, 1 ten and 3 twenties.
Pod górę powinienś jechać dwójką albo jedynką.	- Uphill you should drive in second or first (gear).
Graliśmy we czwórkę w golfa.	- We played golf in a four-some.
Oni zawsze chodzą we dwójkę.	- They always walk as a two-some.

Adjectives can be formed from dwójka, trójka and czwórka,

e.g.:

dwójka - dwójkowy, dwójkowa, dwójkowe

Piechota ma system trójkowy.	- The infantry has a triangular system.

LESSON 72

Translation English - Polish

1. Both Mr. and Mrs. Nowicki went with their three children on a vacation to a lake which was high in the mountains of southern Poland (among the high mountains of the southern part of Poland).
2. An entire battalion of the 36th Infantry Regiment has been marching in a southerly direction for several days now (already since several days). Although the soldiers were tired, they walked 50 km. a day.
3. The third battalion, with two companies of the second battalion, will take up a short sector of the front between the two small rivers which flow from north to south.
4. The platoon leader ordered 20 soldiers to dig an emplacement for machine guns on the left bank of the river during a clear night.
5. The enemy noticed our soldiers and began to fire at them with their artillery which was placed (had positions) in a forest a few kilometers from our front.
6. A few dozen (several tens) men out of the whole company were wounded and the C.O. had to send them to the field hospital which was a few kilometers from the front.
7. Corporal Nowicki was unable to handle his men, because he

was very young and had in his squad some old soldiers who had already been at (on) the front for a long time.

8. One of the soldiers from the second platoon of the third company caused a disturbance and the M.P.'s took him to the stockade.

LESSON 72

Reading Text
(based on I.M.S. #4)

Nazywam się Zygmunt Nowicki. Jestem kapralem w 15 pułku piechoty. Dziś byłem ze swoją drużyną na strzelnicy. Moi żołnierze po opanowaniu postaw strzeleckich oraz celowania i ładowania dziś byli na ostrym strzelaniu z karabinów. Strzelaliśmy do tarcz z odległości 100 m. Jeden z moich żołnierzy miał bardzo dobre wyniki. Miał on kilka trafnych strzałów i nawet dwa w samym środku tarczy. Ja miałem jeszcze lepszy wynik, bo pięć strzałów w środku tarczy. Dziś po południu ćwiczyliśmy walkę na bagnety. Mam w drużynie jednego bardzo silnego żołnierza, który pokłuił cały worek. Podczas walki na bagnety instruktorem naszym był sierżant Adamski. Poza tym sierżant Adamski pokazał mojej drużynie pierwszy raz, jak trzeba rzucać granatami ręcznymi. Jutro będę ćwiczył ze swoją drużyną postawy strzeleckie, to znaczy: postawę stojącą, siedzącą, kłęczącą i leżącą. W tym samym czasie reszta plutonu będzie strzelała z pistoletów. W następnym tygodniu pójdziemy na manewry.

Tam będziemy mieli strzelanie razem z kompanią ciężkich karabinów maszynowych i broni towarzyszącej. Niedaleko od naszej strzelnicy jest poligon artyleryjski. Tam często odbywają się strzelania z dział i moździerzy. W kilka dni po manewrach pojadę na urlop. Mam kilkanaście dni urlopu, które spędzę z rodzicami. Rodzice są już na wczasach nad morzem. Urlop będzie przyjemny, bo wiem, że w tym czasie nad morze przyjeżdża dużo ładnych dziewczyn. Rok szkolny skończył się i wiele ładnych dziewczyn będzie nad morzem. Po wczasach wrócę do pułku. Jeszcze nie wiem, czy zostanę w wojsku i pójdę do szkoły oficerskiej, czy wrócę na uniwersytet, aby skończyć prawo. Ja chcę wrócić na uniwersytet, ale kapitan, mój dowódca radzi mi zostać w wojsku. Teraz nie wiem, co będę robił w najbliższych latach. Podczas wczasów będę rozmawiał o tym z rodzicami, a także z jedną moją dobrą znajomą, która też będzie nad morzem. Ona w tym roku skończyła liceum i zdaje mi się, że też chce pójść na prawo. Po urlopie powiem dowódcy kompanii czy zostanę w wojsku, czy dalej będę się uczył.

Questions

1. Gdzie służył Zygmunt Nowicki?
2. W jakim rodzaju broni on służył?
3. Jaki stopień wojskowy miał Nowicki?
4. Gdzie on był z drużyną?
5. Czyi żołnierze opanowali postawy strzeleckie?
6. Czego jeszcze nauczili się żołnierze Nowickiego?

7. Gdzie oni byli po opanowaniu postaw strzeleckich?
8. Z czego strzelali żołnierze?
9. Do czego oni strzelali?
10. Z jakiej odległości strzelali żołnierze?
11. Jakie wyniki miał jeden z żołnierzy?
12. Gdzie były dwa strzały tego żołnierza?
13. Ile strzałów miał Nowicki w środku tarczy?
14. Co ćwiczyli żołnierze po południu?
15. Jakiego żołnierza ma drużyna Nowickiego?
16. Kto pokłuił cały worek?
17. Czym pokłuił worek ten żołnierz?
18. Kim był sierżant Adamski podczas ćwiczenia walki na bagnety?
19. Czym uczył rzucać żołnierzy sierżant Adamski?
20. Z kim będzie ćwiczył kapral Nowicki postawy strzeleckie?
21. Jakie postawy strzeleckie kapral będzie ćwiczył z żołnierzami?
22. Z jakiej broni będzie strzelała część plutonu?
23. Kiedy pójdzie drużyna na manewry?
24. Z kim oni będą mieli strzelanie podczas manewrów?
25. Blisko czego jest poligon artyleryjski?
26. Z jakiej broni odbywają się strzelania na poligonie?
27. Kiedy Nowicki pojedzie na urlop?
28. Z kim Nowicki spędzi urlop?
29. Gdzie są jego rodzice?
30. Gdzie spędzają rodzice Nowickiego wczasy?

Part II - General Questions

1. Czy pan wie, jak nazywa się podstawowa jednostka w artylerii?
(gun section)
2. Kto dowodzi działonem? (gun section leader)
3. Ile działonów ma zwykle pluton artylerii? (2 gun sections)
4. Jak nazywa się kanonier, który celuje? (gunner)
5. Jak nazywa się podstawowa jednostka w piechocie? (squad)
6. Kto dowodzi drużyną? (squad leader)
7. Jaki stopień wojskowy ma zwykle działonowy? (kapral)
8. Jaki stopień wojskowy ma dowódca plutonu artylerii?
(porucznik)
9. Kto dowodzi baterią? (captain)
10. Do czego służą ciągniki artyleryjskie? (przewożenie dział)
11. Kto dowodzi dywizjonem artylerii? (major)
12. Kto dowodzi pułkiem artylerii? (colonel)
13. Gdzie uczą się żołnierze artylerii strzelać z dział?
(poligon)
14. Gdzie uczą się żołnierze piechoty strzelać z karabinów?
(strzelnica)
15. Jakiej funkcji w piechocie odpowiada działonowy w artylerii? (drużynowy)
16. Kto wydaje komendy ogniowe dla baterii? (Dowódca baterii, obserwator)
17. Jak są podawane komendy ogniowe do stanowiska baterii?
(radio i telefon)
18. W czym pomaga artyleria piechocie? (bitwa)
19. Jak pomaga artyleria piechocie? (ogień)

20. Jakiego koloru mundury noszą żołnierze wojska polskiego?
(ochronny)
21. Na czym noszą żołnierze polscy odznaki rodzaju broni?
(kolnierz)

LESSON 72

Military Interpreting Practice #3

1. Who are you?
Jestem kapitan Świderski.
2. To what type of unit are you assigned?
Jestem przydzielony do do-
wódcy artylerii dywizyjnej.
3. Do you know the organi-
zation of the divisional
artillery?
Organizacja naszej artylerii
jest mniej więcej taka sama
jak amerykańska.
4. From the reports I see
that you have battalions
and regiments.
Tak jest. Nasz dywizjon ma
3 baterie, to jest tyle, co
wasz batalion.
5. Is your regiment made up
of three battalions?
Tak, w organizacji nie ma
różnic. Jest różnica w
sprzęcie.
6. What type of guns do you
have?
Mamy armaty, haubice i moż-
dzierze.
7. What is the caliber of
these guns?
Mamy działa kalibru 75 mm,
100 mm, 105 mm, 155 mm i
230 mm.
8. Is your artillery self-
propelled?
Nie, używamy również ciągni-
ków.

9. Besides the divisional artillery, are there other artillery units?
Tak, jest jeszcze artyleria, która należy do korpusu.
10. What's the name of the smallest artillery units?
Najmniejszą jednostką jest działon, potem pluton, bateria i dyon.
11. What is the composition of the gun section?
W działonie jest jedno działo, jeden ciągnik i obsługa działu.
12. How many guns are usually in the battery?
W baterii są dwa plutony po dwa działa, razem cztery.
13. Who is in command of a battery and a battalion of artillery?
Baterią dowodzi kapitan, a dyonem major.
14. Can you tell me something about the atomic artillery?
W korpusie jest kilka baterii, które mogą strzelać pociskami o głowicy atomowej.
15. How far behind the infantry are the gun emplacements?
W obronie linia ogniowa artylerii jest dość daleko za piechotą.
16. Is the artillery observer with the battalion or with the infantry company?
On zwykle jest przy dowódcy batalionu.
17. How long does the service in the artillery last?
Tak samo jak w innych rodzajach broni - 2 lata.
18. Where do they train recruits?
Rekrutów szkoli się w pułkach artylerii.
19. Did you see the artillery in operation (action)?
Tak, widziałem oddziały artylerii podczas manewrów i w akcji.

20. When have you seen artillery in operation (action)?

W akcji widziałem artylerię podczas natarcia piechoty na most na Wiśle.

21. Are you speaking of the battle south of Warsaw?

Tak, byłem tam przez cały czas bitwy.

LESSON 72

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I know 125 mm guns very well.
2. We usually go to school on the "9" (streetcar #9).
3. This regiment needs 105 mm artillery pieces.
4. Soldiers are marching two abreast.
5. Students are marching four abreast.
6. Two children went to the garden. They were over there for one hour.
7. Mr. & Mrs. Walczak came to this town with four small children.
8. Two men worked for 10 hours in this factory.

Part II

This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.

Rewrite the following sentences replacing figures in parentheses in full:

1. Czekam na tramwaj. Nie mogę dłużej czekać na ("40"), pojedę ("25").

2. Nie ma obsługi przy (75 mm guns).
3. Mam prezenty dla (two) dziewczyn i (two) chłopców.
4. Idę do kina z (three) kolegami.
5. Matka czekała w poczekalni doktora z (3) dziećmi.
6. (2) moich braci jest w wojsku, a (1) jest w szkole.
7. Czekam na moje (3) siostry i (3) braci.

LESSON 72

Vocabulary

akcja, f.	- action, operation, stock, share
atomowy, atomowa, atomowe	- atomic, atom (as adj.)
celować, i. (wycelować, p. celuję wyceluję celuje wyceluje	- to aim
celowanie, n.	- aiming
cyfra, f.	- figure, cipher
częściowo	- partly, partially, in part
częściowy, częściowa, częściowe	- partial, fragmentary
głowica, f.	- war head
instruktor, m. instruktorzy, nom. pl.	- instructor
kaliber, m. kalibru, gen. s.	- caliber
kanonier, m. kanonierzy, nom. pl.	- gunner, cannoneer
korpus, m. korpusu, gen. s.	- corps, trunk (of the body)

milimetr, m. (abbr. mm) milimetra, gen. s.	- millimeter
obserwator, m. obserwatorzy, nom. pl.	- observer
odbywać się, i. (odbyć się, p. 1st person not used odbywa się odbędzie się)	- to take place
odległość, f.	- range, distance
opanowanie, n. opanować, p. (opanowywać, i. opanuje opanowuje opanuje opanowuje)	- mastering, capturing, taking possession of, controlling - to master, to capture, to take possession of, to control
ostrzy, ostra, ostre	- sharp, harsh
ostre strzelanie	- firing live ammunition
pocisk, m. pocisku, gen. s.	- shell, projectile, missile
pokłuć, p. (kłuć, i. pokłuje kłuje pokłuje kłuje)	- to puncture, to stab, to prick, to stick
przewozić, i. (przewieźć, p. przewożę przewiozę przewozi przewiezie)	- to transport, to truck, to haul
raport, m. raportu, gen. s.	- report, written account
sekcja, f.	- section
sprzęt, m. sprzętu, gen. s.	- equipment, utensils
system, m. systemu, gen. s.	- system, method
szkolić, i. (wyszkolić, p. szkolę wyszkolę szkoli wyszkoli)	- to train
tworzyć, i. (stworzyć, p. tworzę stworzę tworzy stworzy)	- to make, to create, to form

LESSON 73

Dialog (Checking car in the
repair shop)

A.: Andrzej Kawecki, lekarz

M.: Mazurek, właściciel warsztatu samochodowego

A.: Coś się stało z moim wozem, panie Mazurek.

M.: Zaraz zobaczymy. (Po chwili) Nic dziwnego, panie doktorze, sprzęgło spalone.

A.: Niemożliwe!

M.: Tak jest, proszę pana. Pewnie trzymał pan nogę na pedale sprzęgła, albo jechał pan długo na dwójce.

A.: Teraz rozumiem. Moja znajoma uczyła się jeździć na tym samochodzie i ona widocznie spaliła sprzęgło.

M.: Oprócz sprzęgła trzeba będzie wymienić także chłodnicę.

A.: Ma pan rację. Zauważyłem parę razy, że woda wyciekała.

M.: Oj, to nie dobrze. Mógł pan zniszczyć silnik. A jak hamulce, czy trzymają dobrze?

A.: Tak, hamulce są w porządku. Zdaje mi się tylko, że będę musiał kupić nowe opony. Dętki pękają jedna po drugiej.

M.: Ja panu coś powiem, panie doktorze. Nic pan nie straci, jak pan sprzeda ten samochód.

A.: Myślałem już o tym. Chcę kupić sześciocylindrową "Warszawę".

M.: To dobry wóz. Ma przeszło sto koni, pali tylko dwanaście litrów benzyny i jedną trzecią litra oliwy na sto kilometrów.

Grammar Analysis

A fraction consists of a numerator and a denominator,

$$\frac{3}{4} \frac{\text{numerator}}{\text{denominator}}$$
$$\frac{2}{3} \frac{\text{numerator}}{\text{denominator}}$$

trzy czwartee - $\frac{3}{4}$

pięć ósmych - $\frac{5}{8}$

More DLI courses on LiveLingua - Online Language School

e.g.:

Dwie trzecie kilometra.	- Two-thirds of a kilometer.
Dwie i pół godziny.	- Two and a half hours.
Trzy czwarte domów spaliło się.	- Three-fourths of the houses burned down.

The verb (predicate) which follows the fraction with the noun (in the genitive) must be in the singular (past tense, the neuter form),

e.g.:

Dwie trzecie plutonu było w kinie.	- Two-thirds of the platoon were at the movies.
Dwie trzecie plutonu <u>jest</u> w kinie.	
Dwie trzecie plutonu <u>będzie</u> w kinie.	
Dwie trzecie żołnierzy tego plutonu <u>było</u> w kinie.	
Dwie trzecie budynku <u>było</u> zniszczone.	
Pięć ósmych budynku <u>było</u> zniszczone.	

If the numerator is 1 the ordinal numeral in the denominator takes the nominative singular form,

e.g.:

$\frac{1}{5}$ - jedna piąta

There is a formula which summarizes the problem of fractions in Polish:

	$\frac{1}{\text{nom. s.}}$	+ noun gen.+verb s.(past tense, f. or n. form)
Numerator - cardinal, f.	$\frac{2, 3, 4, 22, 23, 24}{\text{nom. pl.}}$	+ noun gen.+verb s. (past n. form)
Denominator-ordinal, f.	$\frac{5 \text{ up (except above)}}{\text{gen. pl.}}$	+ noun gen.+verb s.(past n. form)

Both the numerator and the denominator are declined,

e.g.:

Dwie trzecie studentów jest w klasie.	- Two-thirds of the students are in class.
Nie ma dwu trzecich studentów w klasie.	- Two-thirds of the students are not in class.

Some frequently used fractions have their special forms:

pół, połowa	- half
ćwierć	- quarter
półtora (referring to m. & n. nouns)	- one and a half
półtorej (referring to f. nouns)	

Pół and półtora are not declinable. Połowa and ćwierć are declinable like nouns,

pół godziny	- half an hour
ćwierć kilograma	- a quarter of a kilogram
półtora kilometra	- one and a half kilometers
półtorej/półtóry godziny	- one and a half hour

The noun to which pół - half refers is always in the genitive singular disregarding whether pół stands alone or follows another numeral,

e.g.:

Trzy i pół godziny.	- Three and one half hours.
---------------------	-----------------------------

2. Combined numerals and adjectives

In Polish numerals may form compounds with adjectives. Only the second part consisting of an adjective is declined. The numeral jeden and numerals from four up must always end in -o (except hundreds),

e.g.:

Jednoosobowy samolot.	- One person plane.
-----------------------	---------------------

jednoosobowy, jednoosobowa, jednoosobowe
dwuosobowy, dwuosobowa, dwuosobowe
trzyosobowy, trzyosobowa, trzyosobowe
czteruosobowy, czteruosobowa, czteruosobowe
pięćosobowy,

etc.

stuosobowy, stuosobowa, stuosobowe
dwustuosobowy, dwustuosobowa, dwustuosobowe
etc.

tysiącosobowy, tysiącosobowa, tysiącosobowe

LESSON 73

Translation English - Polish

Mr. & Mrs. Kawecki had a farm, which was located about 50 kilometers from Warsaw. They had two sons, who worked with Mr. Kawecki on the farm. There was always a lot of work in the country. One had to feed horses, cows, pigs, and many other domestic animals. Besides that, one had to work in the fields. One day, Mr. Kawecki decided to show Warsaw to his sons, and at the same time, he wanted to do some shopping. On May 15, 1952, Mr. Kawecki went by train with his sons to Warsaw. They arrived in the city at 9:15 a.m. First, they went to a restaurant for breakfast. They ate ham and eggs, bread, and drank coffee with milk. After breakfast all three went to a large store. Mr. Kawecki bought two shirts for each of his sons. He also bought three pairs of stockings for his wife. At home, Mrs. Kawecki prepared dinner for her husband and sons. They returned home from Warsaw at 6 p.m. They ate dinner at 7:30 p.m., and after dinner, they listened to the radio. At 10 p.m. the Kawecki family went to bed.

Translation Polish - English

Jan Majewski nie jest starym żołnierzem. Wstąpił on do wojska sześć tygodni temu i często myśli o domu, bo w wojsku nie czuje się dobrze. Jan Majewski nie ma tam starych kolegów, z którymi był w szkole. Nowi koledzy w wojsku są starsi od niego. On ma tylko osiemnaście lat, a trzy czwarte

kompanii Majewskiego to są mężczyźni, którzy skończyli już dwadzieścia jeden lat.

Zajęć w wojsku jest dużo. Pobudka w pułku Majewskiego jest o godzinie szóstej. Żołnierze mają mniej niż półtorej godziny na mycie się i jedzenie. O godzinie siódmej trzydzieści przychodzi dowódca kompanii. Potem cała kompania idzie na ćwiczenia polowe, które trwają trzy godziny to znaczy do godziny dwunastej. Przerwa obiadowa jest od dwunastej do drugiej. Po południu są ćwiczenia w koszarach albo wykłady.

Majewskiemu w wojsku przybyło na wadze 4 kilo i wygląda on teraz lepiej niż przed wstąpieniem do wojska. Rodzice Jana odwiedzają go od czasu do czasu w koszarach, ponieważ Jan nie może dostać przepustki przed przysięgą.

Questions

1. Kiedy wstąpił do wojska Jan Majewski?
2. O czym myśli często Jan Majewski?
3. Gdzie Jan Majewski nie czuje się dobrze?
4. Gdzie nie ma Jan Majewski starych kolegów?
5. Jacy są nowi koledzy Majewskiego?
6. Ile lat ma Jan Majewski?
7. Ile lat mają jego koledzy?
8. O której godzinie jest pobudka w pułku?
9. Ile czasu mają żołnierze na mycie się i jedzenie?
10. O której godzinie przychodzi dowódca kompanii?
11. Kiedy idzie cała kompania na ćwiczenia polowe?

12. Jak długo trwają ćwiczenia polowe?
13. Od której do której jest przerwa obiadowa?
14. Gdzie są ćwiczenia po południu?
15. Ile kilogramów przybyło na wadze Majewskiemu?
16. Czy Majewski wyglądał lepiej przed wstąpieniem do wojska, czy w wojsku?
17. Jak często rodzice odwiedzają Jana Majewskiego?
18. Dlaczego Jan nie jeździ do rodziców?

LESSON 73

Reading Text

Pan Karski wyjechał samochodem z Warszawy do Krakowa, żeby odwiedzić chorą matkę. Matka pana Karskiego była poważnie chora na serce. Po wyjeździe pana Karskiego z Warszawy samochód zepsuł się na szosie. Samochód trzeba było naprawić. Pan Karski zatelefonował do warsztatu samochodowego. Właściciel warsztatu samochodowego, pan Ząbek, przyjechał ciężarówką i zabrał samochód do warsztatu. Pan Karski nie wiedział, co się stało, że samochód nie chciał ruszyć. Pan Ząbek przyniósł narzędzia, sprawdził samochód i powiedział, że jest spalone sprzęgło. Oprócz sprzęgła trzeba było zreperować także chłodnicę. Silnik również nie chciał startować. Hamulce i opony na kołach były jeszcze w dobrym stanie. Pan Ząbek powiedział, że naprawa samochodu będzie kosztowała dwieście pięćdziesiąt złotych. Pan Ząbek naprawi

samochód za trzy dni. Wobec tego, pan Karski musiał pojechać do Krakowa pociągiem. Stacja kolejowa była blisko warsztatu samochodowego. Pan Karski poszedł pieszo na stację i kupił bilet do Krakowa. W pociągu spotkał on znajomego, któremu powiedział, że musiał oddać samochód do naprawy. Znajomy pana Karskiego radził, żeby pan Karski kupił nowy samochód. Samochód pana Karskiego był stary, a stare samochody łatwo się psują. Pan Karski powiedział, że myśli o kupnie nowego samochodu. Chce on kupić czterocyldrowy samochód „Star”, ponieważ taki samochód pali tylko dziesięć litrów benzyny na sto kilometrów. „Star” jest czterodrzwiową limuzyną. Samochód pana Karskiego jest sześciocyldrowy i pali on 20 litrów benzyny i 1 1/2 litra oliwy na sto kilometrów przy szybkości 40 km na godzinę. Po przyjeździe do Krakowa, pan Karski wziął taksówkę i pojechał do domu matki. Lekarz pani Karskiej, który tam był powiedział, że ona czuje się lepiej i za kilka dni będzie mogła wstać z łóżka.

Questions

1. Skąd wyjechał pan Karski?
2. Dokąd wyjechał pan Karski?
3. Kogo on chciał odwiedzić?
4. Kto był poważnie chory na serce?
5. Co się stało z samochodem pana Karskiego?
6. Gdzie zepsuł się samochód?
7. Co trzeba było zrobić z samochodem?
8. Dokąd zatelefonował pan Karski?

9. Czym przyjechał właściciel warsztatu samochodowego?
10. Dokąd zabrał zepsuty samochód p. Ząbek?
11. Czy p. Karski wiedział, dlaczego samochód nie chciał ruszyć?
12. Co przyniósł p. Ząbek?
13. Co on sprawdził?
14. Co było spalone w samochodzie?
15. Co trzeba było zreperować?
16. Co nie chciało zastartować?
17. W jakim stanie były hamulce?
18. Ile będzie kosztowała naprawa samochodu?
19. Kiedy naprawi p. Ząbek samochód?
20. Czym pan Karski musiał pojechać do Krakowa?
21. Blisko czego była stacja kolejowa?
22. Dokąd poszedł pieszo p. Karski?
23. Co on kupił?
24. Kogo p. Karski spotkał w pociągu?
25. Komu on powiedział, że oddał samochód do naprawy?
26. Jaki samochód radził kupić znajomy panu Karskiemu?
27. Kto miał stary samochód?
28. Co łatwo psuje się?
29. O czym myślał p. Karski?
30. Jakiej marki samochód chce on kupić?
31. Ile cylindrów ma samochód "Star"?
32. Ile litrów benzyny pali "Star" na sto kilometrów?

33. Ile cylindrów ma samochód p. Karskiego?
34. Ile litrów benzyny pali samochód pana Karskiego?
35. Ile on pali oliwy na sto kilometrów?
36. Co wziął p. Karski po przyjeździe do Krakowa?
37. Dokąd on pojechał?
38. Jak czuła się jego matka?
39. Kto powiedział, że pani Karska czuje się lepiej?
40. Kiedy pani Karska będzie mogła wstać z łóżka?

LESSON 73

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Komu zepsuł się samochód?
2. Do kogo powiedział pan Kawecki, że mu się stało coś z wozem?
3. Kim był pan Kawecki?
4. Co spaliło się w samochodzie?
5. Na czym mógł trzymać nogę p. Kawecki?
6. Kto myślał, że pan Kawecki trzymał nogę na pedale sprzęgła?
7. Jak mógł jechać p. Kawecki?
8. Kto uczył się jeździć?

9. Co zrobiła znajoma Kaweckiego?
10. Co trzeba wymienić w samochodzie?
11. Co jeszcze trzeba było wymienić w samochodzie?
12. Z czego wyciekała woda?
13. Co mógł zniszczyć pan Kaweckie?
14. W jakim stanie były hamulce?
15. Co będzie musiał kupić p. Kaweckie?
16. Co często pękało?
17. Kto radził panu Kaweckiemu sprzedać ten samochód?
18. O czym myślał p. Kaweckie?
19. Jaki on chce kupić samochód?
20. Jakiej marki samochód chce kupić p. Kaweckie?
21. Jakim wozem jest "Warszawa"?
22. Ile koni ma ten samochód?
23. Ile benzyny pali "Warszawa" na sto kilometrów?
24. Ile oliwy pali ten samochód na sto kilometrów?

Part II - General Questions

1. Jak nazywa się główna część w samochodzie? (engine)
2. Co jest w chłodnicy samochodu? (water)
3. Kiedy samochód jedzie długo na dwójce pod górę, gdzie może gotować się woda? (chłodnica)
4. Jakie jeszcze części samochodu pan zna? (clutch, brakes)

3. Jaka jest największa szybkość dobrego samochodu?
(180 km per hour)
6. Przy pomocy czego zatrzymuje pan samochód? (hamulce)
7. W jakim stanie muszą być zawsze hamulce? (dobry stan)
8. Przy pomocy czego można zmienić szybkość samochodu?
(sprzęgio)
9. Ile benzyny pali zwykle samochód sześciocylindrowy na
100 km? (about 12 liters)
10. Z jaką szybkością jeździ się samochodem w mieście? (about
30 km) --
11. Jakiej marki samochód ludzie kupują w wielu krajach?
(Ford)
12. Po której stronie szosy zwykle jeździ się samochodem?
(prawa)
13. Po której stronie szosy jeździ się w kilku krajach?
(lewa)
14. Co trzeba mieć, żeby móc prowadzić samochód?
(driver's licence)
15. Ile cylindrów ma pana samochód? (8, 6)
16. Który samochód amerykański jest najmniejszy, a który
największy?
17. Jakiego koloru jest pana samochód?
18. Ile kosztuje litr oliwy w Monterey? (about 40 cents)
19. Ile kosztuje litr benzyny w Monterey? (about 10 cents)
20. Dlaczego domy są zwykle ubezpieczone od ognia?
21. Ile kosztuje ubezpieczenie samochodu rocznie? (about
80 dollars)

Part III - Topic of conversation

1. Jaki samochód pan ma?
2. Jak trzeba obchodzić się z samochodem, aby jak najdłużej
był w dobrym stanie?

8. Poszliśmy do miasta (in a threesome).

LESSON 73

Vocabulary

benzyna, f.	- gasoline
cal, m. cala, gen. s.	- inch
chłodnica, f.	- radiator
cylinder, m. cylindra, gen. s.	- cylinder, top hat
cylindrowy, cylindrowa, cylindrowe	- cylinder (as adj.)
część, f.	- part, share
dętka, f.	- tube
hamulec, m. hamulca, gen. s.	- brake
koło, n.	- wheel, circle
limuzyna, f.	- sedan
niemożliwy, niemożliwa, niemożliwe	- impossible
niemożliwie	- impossibly, awfully
oliwa, f.	- oil (except crude oil)
opona, f.	- tire
pedał, m. pedała, gen. s.	- pedal
pękać, i. (pęknąć, p. pękam pękne pęka pęknie)	- to blow, to burst, to split, to crack
piętro, n.	- story, level, floor
połowa, f.	- half
przeszło przeszły, przeszła, przeszłe	- over, more than - past
silnik, m. silnika	- engine, motor

spalony, spalona, spalone	- burnt
sprzęgło, n.	- clutch
stracić, p. (tracić, i. stracę tracę straci traci)	- to lose (forever), to waste, to squander
szybkość, f.	- speed
średnica, f.	- diameter
trzymać, i. (potrzymać, p. trzymam potrzymam trzyma potrzyma)	- to keep, to hold
warsztat, m. warsztatu, gen. s.	- repair shop, workshop, workbench
wyciekać, i. (wycieknąć/wyciec, - wycieka - wycieknie) p.	- to leak, to run out, to flow out
wymienić, p. (wymieniać, i. wymienię wymieniam wymieni wymienia)	- to exchange
zastartować, p. (startować, i. zastartuję startuję zastartuje startuje)	- to start the engine
zepsuć (się), p. (psuć /się/, i. zepsuję (się) psuję /się/ zepsuje (się) psuje /się/)	- to break, to (get) broken, to spoil, to (get) spoiled
zniszczyć, p. (niszczyć, i. zniszczę niszcę zniszczy niszczy)	- to ruin, to destroy, to annihilate

LESSON 74

Dialog (A date in the park)

Z.: Zosia Nowicka

A.: Andrzej Kawecki

Z.: Andrzej, czy chciałbyś pojechać teraz do parku na spacer?

A.: Dobrze, chodźmy na przystanek.

Z.: Spieszmy się, bo nam tramwaj ucieknie.

A.: Zosiu, uważaj! Poczekaj na chodniku, aż światła się zmienią.

Z.: Ja nigdy nie patrzę na światła, kiedy widzę, że nie ma ruchu na jezdni.

A.: Bądź ostrożna, bo możesz zapłacić za to karę, albo nawet stracić życie.

(W parku)

Z.: Chodźmy tą ścieżką w prawo. Siądziemy na tamtej ławce za pomnikiem Sobieskiego.

A.: Zosiu, gdzieś wolałabyś mieszkać w przyszłości - na wsi czy w mieście?

Z.: A dlaczego o to pytasz?

A.: Wiesz, że gdybym się postarał, to mógłbym dostać posadę w małej miejscowości w Wielkopolsce.

Z.: Czy masz ochotę tam jechać?

A.: Chętnie pojechałbym tam, gdyby to nie było tak daleko od Warszawy.

Z.: Nie wiedziałam, że tak bardzo kochasz Warszawę.

A.: Ściśle mówiąc, to nie chodzi o Warszawę.

Z.: Jeżeli nie o Warszawę, to o co?

A.: Nie o co, a o kogo.

LESSON 74

Grammar Analysis

CONDITIONAL MOOD

The conditional mood of verbs is formed by adding the following endings to the third person form of the past tense (of the imperfective or perfective aspects).

1st pers. s.	- bym
2nd pers. s.	- byś
3rd pers. s.	- by
1st pers. pl.	- byśmy
2nd pers. pl.	- byście
3rd pers. pl.	- by

(See Grammar Analysis Lesson 58, Vol.VI)

The present conditional forms of the verb czytać - to read, are as follows:

Singular

Masculine
3rd pers. s.
past tense

Conditional
masculine s.

czytał+	{ bym byś by	1st pers.	czytałbym	I would read
		2nd pers.	czytałbyś	you would read
		3rd pers.	czytałby	he would read

feminine s.

Feminine

czytała+	{ bym byś by	1st pers.	czytałabym	I would read
		2nd pers.	czytałabyś	you would read
		3rd pers.	czytałaby	she would read

neuter s.

Neuter

czytało+	by	3rd pers.	czytałoby	it would read
----------	----	-----------	-----------	---------------

Plural

Male persons
3rd pers. pl.
past tense

Conditional
male persons
plural

czytali+	byśmy	1st pers. czytali	byśmy	we would read
	byście	2nd pers. czytali	byście	you would read
	by	3rd pers. czytali		they would read

All others
3rd pers. pl.

All others
plural

czytali+	byśmy	1st pers. czytali	byśmy	we would read
	byście	2nd pers. czytali	byście	you would read
	by	3rd pers. czytali		they would read

The conditional form is used to express a condition, a wish, a possibility or a polite request. The conditional form when used to express a condition requires a subordinate clause starting usually with if (if clause).

Main clause

Subordinate clause

I would read books,	if I had time.
Czytałbym książki,	jeślibym miał czas.

if - gdyby, jeśliby, jeśli

if I	-	gdybym, jeślibym
if you (inf.)	-	gdybyś, jeślibyś
if he	-	gdyby (on), jeśliby (on)
if she	-	gdyby (ona), jeśliby (ona)
if it	-	gdyby (ono), jeśliby (ono)
if you (formal)-	{	gdyby pan, jeśliby pan gdyby pani, jeśliby pani
if we	-	gdybyśmy, jeślibyśmy
if you (inf.)	-	gdybyście, jeślibyście
if they	-	{ gdyby oni, jeśliby oni gdyby one, jeśliby one
if you (formal)-	{	gdyby panowie, jeśliby panowie gdyby panie, jeśliby panie

The verb in the subordinate clause, when preceded by the above conjunctions, must be in the past tense form (3rd person singular or plural),

e.g.:

Gdybym miał pieniądze,
kupiłbym samochód.

- If I had money, I would buy
a car.

Gdybyśmy mieli pieniądze,
kupilibyśmy samochód.

- If we had money we would buy
a car.

Note that the personal endings are detached from the verb
and attached to the conjunction.

A clear distinction must be made between sentences with
a conditional meaning (if clause) and the conditional mood
form. In Polish as in English there are sentences with con-
ditional meaning in which the conditional mood form is not
used. On the other hand in some sentences which do not have
a conditional meaning the conditional mood form is used,

e.g.:

Sentence which has a conditional meaning, but the conditional
mood form is not used:

Kupię ubranie, jeśli będę
miał pieniądze.

- I will buy a suit, if I have
money.

(Note that the English uses the present tense instead of the
Polish future tense in the if clause.)

Sentence which has no conditional meaning, but the conditional
mood form is used (see Grammar Analysis Lesson 58, Vol.VI).

Chciałbym kupić papierosy. - I would like to buy cigarettes.

Both imperfective and perfective verbs may form the
conditional mood,

e.g.:

Czytałbym więcej, gdybym
miał czas.

- I would read more if I had
time.

Przeczytałbym tę książkę,
gdybym miał czas.

- I would read this book, if
I had time.

LESSON 74

Translation Polish - English

Państwo Nowaccy mieli ładny dom. Obok domu był duży sad, w którym rosły różne owocowe drzewa. Przed domem było dużo pięknych kwiatów.

W niedzielę o godzinie czwartej po południu, przyjechali goście samochodem do państwa Nowackich. Zatrzymali oni samochód przed domem i weszli na ganek. Państwo Nowaccy powitali gości na ganku. Po chwili, wszyscy weszli do pokoju. Państwo Nowaccy mają syna i córkę. Syn ma dziesięć lat, a córka osiem. Dzieci też weszły do pokoju i witały się z gośćmi. W tym pokoju stała jasna kanapa, a przed nią mały stół do kawy. Były tam również wygodne fotele, kilka krzeseł i ładny okrągły stół. Goście usiedli w fotelach i na kanapie, a pani Nowacka przyniosła kawę i ciastka. Wszyscy pili kawę i jedli ciastka. Ponieważ w pokoju było zimno, pan Nowacki zapalił ogień w kominku. Po wypiciu kawy, państwo Nowaccy wyszli z gośćmi na spacer. Po drodze, pan Nowacki pokazał im nowy samochód, który kupił dwa dni temu. Był to amerykański samochód marki "Ford". Samochód podobał się gościom. Wieczorem goście pojechali do domu.

Questions

1. Jaki dom mieli państwo Nowaccy?
2. Co było obok domu?
3. Jaki był sad?

4. Jakie drzewa rosły w sadzie?
5. Gdzie rosły różne owocowe drzewa?
6. Czego było dużo przed domem?
7. O której godzinie przyjechali goście?
8. Czym przyjechali goście?
9. Do kogo przyjechali goście?
10. Przed czym zatrzymali oni samochód?
11. Dokąd oni weszli?
12. Gdzie powitali gości państwo Nowaccy?
13. Dokąd weszli wszyscy?
14. Ile lat ma syn państwa Nowackich?
15. Ile lat ma ich córka?
16. Z kim witały się dzieci?
17. Jakie meble były w pokoju?
18. Jakie były fotele w tym pokoju?
19. W czym usiedli goście?
20. Na czym usiedli inni goście?
21. Kto przyniósł kawę i ciastka?
22. Co pili goście?
23. Co jedli goście?
24. Jak było w pokoju?
25. W czym zapalił ogień p. Nowacki?
26. Kiedy on wyszedł z gośćmi na spacer?
27. Co pokazał p. Nowacki gościom?
28. Kiedy on kupił ten samochód?
29. Jakiej marki był ten samochód?
30. Komu podobał się samochód?

31. Dokąd wrócili goście wieczorem?

LESSON 74

Reading Text

Pan Kawecki spacerował po parku Paderewskiego. Park ten znajduje się na przedmieściu Warszawy. Chodził on po ścieżkach, oglądał kwiaty i piękne pomniki. Przed pomnikiem Mickiewicza stała ławka. Pan Kawecki siadł na ławce i zaczął czytać gazetę. Po chwili przyszła znajoma pana Kaweckiego i siadła obok niego. Znajoma pana Kaweckiego nie jest zamężna i nazywa się Nowicka. W parku był duży staw, a koło stawu był trawnik. Rosła na nim ładna trawa. Na stawie było dużo łódek. W jednej z nich siedziało kilku chłopców i wiosłowało. Chcieli oni popłynąć łódką na drugą stronę stawu. Na stawie były również kaczki i gęsi, które spokojnie pływały. Dzień był ładny i słońce grzało mocno. Panna Nowicka sfotografowała staw, a na nim kaczki i gęsi. Nad stawem rosły wysokie drzewa. Pan Kawecki ze znajomą siedli pod drzewem na ławce i zjedli śniadanie. Pili oni kawę i jedli chleb z masłem i szynką. Po południu wyszli z parku i poszli na przystanek tramwajowy. Przystanek był na drugiej stronie ulicy. Wszyscy ludzie, którzy stali na chodniku, musieli czekać, aż się zmieni światła. Kiedy światła zmieniły się z czerwonych na zielone, pan Kawecki z panną Nowicką przeszli na drugą stronę ulicy. Po chwili przyjechał tramwaj, którym pojechali oni do domu rodziców panny Nowickiej. Tramwaj jechał wolno, ponieważ ruch na jezdni był bardzo duży. Kiedy oni przyjechali

do domu Nowickich było już ciemno. W domu czekała na nich pani Nowicka. Pani Nowicka ugotowała już kolację i po chwili wszyscy siedli przy stole. Po kolacji przeszli do drugiego pokoju. Tam czytali oni różne gazety, potem słuchali radia. Dzień ten spędzili bardzo przyjemnie.

Questions

1. Kto spacerował po parku?
2. Po czym spacerował p. Kawecki?
3. Jak nazywa się ten park?
4. Gdzie znajduje się ten park?
5. Po czym chodził p. Kawecki?
6. Co on oglądał?
7. Co jeszcze on oglądał?
8. Czyj pomnik był w parku?
9. Co stało przed pomnikiem Mickiewicza?
10. Na czym siadł p. Kawecki?
11. Co on zaczął czytać?
12. Kto przyszedł po chwili?
13. Obok kogo siadła znajoma?
14. Kto nie ma męża?
15. Jak ona nazywa się?
16. Gdzie był duży staw?
17. Co było na stawie?
18. Kto siedział w łódce?
19. Co robili ci chłopcy?
20. Kto chciał popłynąć na drugą stronę stawu?

21. Gdzie były kaczki i gęsi?
22. Co robiły kaczki i gęsi?
23. Jak one pływały?
24. Jaki był dzień?
25. Co grzało mocno?
26. Co sfotografowała panna Nowicka?
27. Co panna Nowicka sfotografowała na stawie?
28. Nad czym rosły wysokie drzewa?
29. Pod czym siedli Kawecki i Nowicka?
30. Co oni zjedli?
31. Co oni pili?
32. Z czym oni jedli chleb?
33. Kiedy Kawecki i Nowicka wyszli z parku?
34. Dokąd oni poszli?
35. Co było po drugiej stronie ulicy?
36. Gdzie stali ludzie?
37. Jak długo czekali ludzie?
38. Jakie światła zmieniły się na zielone?
39. Na którą stronę ulicy przeszli Kawecki i Nowicka?
40. Kiedy przyjechał tramwaj?
41. Jak jechał tramwaj?
42. Gdzie był duży ruch?
43. Dokąd przyjechał Kawecki ze znajomą, kiedy już było ciemno?
44. Kto czekał na nich?
45. Co przygotowała pani Nowicka?
46. Gdzie usiedli wszyscy?

are available to students.

Rewrite the following sentences replacing English words in parentheses by correct Polish forms:

1. (We would go) do kina, ale nie mamy pieniędzy.
2. (I /m./ would shoot), ale ktoś wziął mi karabin.
3. (If) ona pracowała więcej, to (she would have) więcej pieniędzy.
4. (They would repair) samochód, ale nie mają narzędzi.
5. (I /f./ would lock) drzwi, ale nie mam klucza.
6. (He would say) to, ale się boi.
7. Drużynowy (would secure) drużynę, ale nie ma ludzi.

LESSON 74

Vocabulary

chodnik, m. chodnika, gen. s.	- sidewalk, rug (runner)
chodzi o (+acc.)	- it matters, it concerns, it means
gdyby	- if
jeźdźnia, f.	- roadway
ławka, f.	- bench
mieć ochotę mam ochotę	- to feel like, to have a desire - I would like
ostrożny, ostrożna, ostrożne ostrożnie	- careful - carefully
Paderewski (Ignacy)	- Ignacy Paderewski, famous Polish pianist and states- man

pomnik, m. pomnika, gen. s.	- monument, statue
posada, f.	- job (white-collar), position, employment
przyszłość, f.	- future
ruch, m. ruchu, gen. s.	- traffic, movement, motion
Sobieski Jan III	- John III (king of Poland)
spacer, m. spaceru, gen. s.	- walk, ride (for pleasure)
spacerować, i. (pospacerować, spaceruje p. pospaceruje) spaceruje pospaceruje)	- to take a walk
ścieżka, f.	- path
ściśle ścisły, ścisła, ścisłe	- strictly, exactly - strict, exact
ściśle mówiąc	- strictly speaking
tak (bardzo)	- so (much)
trawa, f.	- grass
trawnik, m. trawnika, gen. s.	- lawn
Wielkopolska	- Wielkopolska (Province in Western Poland)
życie, n.	- life, (the) living

LESSON 75

Dialog (Zosia's engagement to Andrzej)

Z.: Zosia

A.: Andrzej

Z.: Nie wiedziałam, że ty o kogokolwiek dbasz.

A.: Nie udawaj. Wiesz chyba o kogo ja dbam.

Z.: Domyślałam się, ale mi tego nigdy nie powiedziałeś.

A.: Zosiu - kocham cię. Czy chciałabyś zostać moją żoną?

Z.: Tak - i pojadę z tobą wszędzie, nawet na koniec świata!

A.: Tak daleko nie moglibyśmy pojechać, bo nie mam pieniędzy, wizy ani paszportu.

Z.: Nie mów głupstw.

A.: Dobrze kochanie. Popatrz na ten srebrny księżyc nad chmurami.

Z.: Czy pamiętasz ten wieczór, kiedy Zygmunt mi ciebie przedstawił?

A.: Pamiętam doskonale. Rozmawiałaś bez przerwy z tym głupim Józkiem Wojciechowskim.

Z.: Nie rozmawiałabym z nim, gdybyś się mną bardziej interesował.

A.: Zosiu, widzę że i ty potrafisz być zazdrosna.

Z.: O tak. Przekonasz się o tym jeszcze nieraz. Jedźmy teraz prędko do domu powiedzieć rodzicom o naszych zaręczynach.

LESSON 75

Grammar Analysis

CONDITIONAL MOOD continued

1.

There is a present and past conditional in Polish. The past conditional is a tense compound of the present conditional of the verb być and of the third person singular or plural past tense of the given verb in the proper gender and number.

Singular

Masculine

byłbym
byłbyś czytał
byłby

Feminine

byłabym
byłabyś czytała
byłaby

Neuter

byłoby czytało

Plural

Male persons

bylibyśmy
bylibyście czytali
byliby

All others

byłybyśmy
byłybyście czytali
byłyby

e.g.:

On byłby przeczytał tę książkę w zeszłym roku, gdyby ją wtedy miał. - He would have read this book last year if he had had it then.

The present conditional is used to express an action in the present or in the future,

e.g.:

Jeśli bym teraz miał czas, pojechałbym (teraz) do Krakowa. - If I had time now I would go (now) to Kraków.

Jeśli bym jutro miał czas, pojechałbym (jutro) do Krakowa. - If I would have time tomorrow, I would go (tomorrow) to Kraków.

The past conditional is used to express an action in the past,

Jeżeli bym kupił nowy
dom, zaprosił bym zna-
jomych.

Wstąpił bym na uniwer-
sytet, jeżeli bym skoń-
czył liceum.

Skosił bym trawę, jeżeli
była pogoda.

ty (m., f.)
on, ona
my (m., f.)
wy (m., f.)
oni, one

LESSON 75

Translation English - Polish

The train was going fast. In a few hours Andrzej and Zosia would be in Zakopane. They were going to spend two weeks in the mountains. Andrzej looked at his beautiful young wife and thought: "How stupid I was, I nearly lost her!". Because Zosia had gone to the park with Frank Brown, Andrew thought that she loved the American. So he had gone away without even phoning her, without saying good-bye. Zosia thought that Andrzej was angry, but she thought that he should have told her why. If he did not want to tell her, she would not ask him.

Six weeks later Andrzej was walking down St. John's Street in Cracow, when he saw Frank Brown. He did not want to talk to Brown, but the American stopped him. "How are you, Andrzej,"

he said, "I am so glad to see you. I am going back to Monterey next week, as you know, I am not going back alone!" "I hope you will be very happy," said Andrzej coldly. "Who would not be happy with Mary!" answered Frank. "Mary?" cried Andrzej. "Of course," said Frank, "I was sure Zosia had told you, she and Mary ...". At last Andrzej understood. Zosia had gone with Frank to the park that day to talk about Mary. And he had not trusted her! "Good-bye, Frank," he said, "I wish you all the best." Then, instead of going to the hospital, he ran to the station and took the first train to Warsaw.

Translation
Polish - English

Józef Karski od trzech lat chodzi na Uniwersytet Warszawski. Ma on wielu kolegów, z którymi wieczorami chodzi do różnych restauracji i kawiarni. On się mało uczy i nie jest bardzo zdolny i dlatego prawdopodobnie nie skończy uniwersytetu w cztery lata. Ojciec jego jednak chciałby, aby syn skończył uniwersytet zanim się ożeni. Józef Karski będzie na uniwersytecie pięć albo może nawet sześć lat.

Podczas wakacji Józef Karski poznał u rodziców pannę Zofię Zielińską. Panna Zosia była daleką krewną państwa Kar-skich i spędzała u nich pierwszy raz wakacje. Panna Zosia podobała się bardzo Józefowi i on powiedział rodzicom, że chce się z nią ożenić. Ojcu Józefa nie podobało się to, bo chciał, żeby jego syn najpierw skończył uniwersytet i dopiero potem myślał o tym, z kim żenić się. Józef jednak tak

kochał Zosię, że powiedział ojcu, że jeżeli się nie ożeni z Zosią, to nie będzie mógł uczyć się, bo będzie stale o niej myślał. Ojciec Józefa nie dał się przekonać i Józef musiał pojechać na uniwersytet bez żony. Po wakacjach Zosia wróciła do swoich rodziców, aby pomagać matce przy pracy w domu.

Questions

1. Jak dawno Józef Karski chodzi na uniwersytet?
2. Ilu on ma kolegów?
3. Dokąd chodzi Józef z kolegami wieczorami?
4. Z kim chodzi Józef Karski wieczorami do różnych restauracji i kawiarni?
5. W ile lat Józef Karski nie skończy uniwersytetu?
6. Co chciałby jego ojciec?
7. Ile lat Józef Karski będzie na uniwersytecie?
8. Kogo poznał na wakacjach Józef Karski?
9. Gdzie poznał Józef Karski pannę Zofię Zielińską?
10. Kim była panna Zofia dla Józefa?
11. Który raz spędzała wakacje panna Zofia u rodziców Józefa?
12. Komu podobała się panna Zosia?
13. Z kim chciał zenić się Józef?
14. Czy to się podobało ojcu Józefa?
15. Co chciał ojciec Józefa?
16. O kim będzie myślał Józef, jeżeli nie ożeni się z Zosią?
17. Bez kogo pojechał na uniwersytet Józef?
18. Do kogo wróciła Zosia po wakacjach?

19. Co ona będzie robiła w domu rodziców?

LESSON 75

Reading Text

Wczoraj odbył się w Warszawie ślub Zosi Nowickiej z Andrzejem Kaweckim. W kościele było dużo pięknych kwiatów. Wielu krewnych i przyjaciół przyszło do kościoła. Ci krewni, którzy mieszkali na wsi, spóźnili się na ślub, ponieważ autobus zepsuł się w drodze. Zosia i Andrzej klęczeli przy ołtarzu podczas ślubu. Ksiądz włożył na palce Zosi i Andrzejowi obrączki ślubne. Po ślubie było duże wesele w domu rodziców panny młodej. Rodzice Zosi mają ładne mieszkanie na ulicy Pięknej. Andrzej Kaweckie służył w wojsku przez rok. Wielu jego kolegów z 21-go pułku piechoty przyszło na wesele. Pułkownik nie mógł przyjść, ponieważ był zajęty. Przysłał on telegram z życzeniami. Przyszedł jednak major Konarski, dawny dowódca batalionu Andrzeja. Teściowa Andrzeja grała na fortepianie. Państwo młodzi wyszli na chwilę do drugiego pokoju. W drugim pokoju rozmawiali oni o planach na przyszłość. Andrzej mówił, że gdyby był bogaty, mieliby na wsi ładny dom z ogrodem. W ogrodzie byłoby dużo drzew owocowych. Zbieraliby się u nich goście i byłoby wesoło. Chodziliby często na wesela na wsi i tam bawiliby się lepiej, niż na zabawach w mieście. Zosia odpowiedziała, że są oni jeszcze młodzi i będą mogli mieć własny dom na wsi. Musieli oni

jednak skończyć rozmawiać i wrócić do gości. Goście bawili się na weselu doskonale. Oni śpiewali „Sto lat niech żyją nam”. Wszyscy pili i byli bardzo weseli. Robili oni tak dużo hałasu, że przyszła sąsiadka i powiedziała, że jej ten hałas przeszkadza. Pan młody dał sąsiadce dużo wina i wódki, a po pewnym czasie sąsiadka robiła więcej hałasu, niż wszyscy. Wesele skończyło się nad ranem.

Questions

1. Kiedy odbył się ślub Zosi Nowickiej z Andrzejem Kaweckim?
2. Gdzie odbył się ten ślub?
3. Czego było dużo w kościele?
4. Kto przyszedł do kościoła?
5. Gdzie mieszkali krewni, którzy spóźnili się na ślub?
6. Co zepsuło się w drodze?
7. Przy czym klęczeli Andrzej i Zosia?
8. Co ksiądz włożył na palce Zosi i Andrzejowi?
9. Podczas czego ksiądz włożył obrączki ślubne?
10. Co było po ślubie?
11. W którym domu było wesele?
12. Czyi to byli rodzice?
13. Jakie mieszkanie mieli rodzice Zosi?
14. Na jakiej ulicy było to mieszkanie?
15. Gdzie służył Andrzej Kaweckie?
16. Jak długo on służył w wojsku?

17. Z którego pułku przyszli koledzy Andrzeja na wesele?
18. Ilu kolegów przyszło na jego wesele?
19. Kto nie mógł przyjść na wesele?
20. Dlaczego pułkownik nie mógł przyjść?
21. Jaki telegram on przysłał?
22. Czyim dawnym dowódcą był major Konarski?
23. Jakim oddziałem dowodził major Konarski?
24. Kto grał na fortepianie?
25. Na czym grała teściowa Andrzeja?
26. Dokąd wyszli na chwilę państwo młodzi?
27. O czym oni rozmawiali w drugim pokoju?
28. Co oni mieliby, gdyby Andrzej był bogaty?
29. Gdzie oni mieliby ten dom?
30. Co byłoby przy domu?
31. Czego byłoby dużo w ogrodzie?
32. Kto zbierałby się w domu Zosi i Andrzeja?
33. Jak byłoby w domu?
34. Dokąd chodziliby często Zosia z Andrzejem?
35. Jak oni bawiliby się na weselach na wsi?
36. Do kogo musieli oni wrócić?
37. Jak goście bawili się na weselu?
38. Kto śpiewał "Sto lat niech żyją nam!"?
39. Kto pił i był wesoły na weselu?
40. Kto robił dużo hałasu?

41. Komu przeszkadzał hałas?
42. Kto dał sąsiadce wina i wódki?
43. Kto po pewnym czasie robił więcej hałasu, niż wszyscy?
44. Co skończyło się nad ranem?

LESSON 75

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co powiedziała Zosia Andrzejowi?
2. Co odpowiedział Andrzej Zosi?
3. Czego domyślała się Zosia?
4. Czy Andrzej powiedział przedtem Zosi, że ją kocha?
5. Co teraz Andrzej powiedział do Zosi?
6. Dokąd Zosia gotowa pojechać z Andrzejem?
7. Czy Andrzej i Zosia mogą daleko pojechać?
8. Dlaczego oni nie mogą daleko pojechać?
9. Na co Andrzej kazał patrzeć Zosi?
10. Gdzie był księżyc?
11. O czym Zosia chciała się przekonać?
12. Z kim rozmawiała Zosia bez przerwy podczas tego wieczoru?
13. Jaki był Józio Wojciechowski według zdania Andrzeja?
14. Dlaczego Zosia rozmawiała z Wojciechowskim?

LESSON 75

Vocabulary

chmura, f.	- cloud
domyślać się, i. (domyślić się, p. domyślam się domyśle się domyśla się domyśli się)	- to guess, to surmise
fortepian, m. fortepianu, gen. s.	- grand piano
głupstwo, n.	- nonsense, trash, absurdity
klęczeć, i. (klęknąć, p. klęczę klękne klęczy klęknie)	- to kneel
kochanie, n. (indeclinable)	- darling
ksiądz, m. księdza, gen. s. księdzu, dat. księżu, voc. księża, nom. pl. księży, gen. pl. księżmi, instr. pl.	- priest
księżyc, m. księżyca, gen. s.	- moon
nieraz	- many a time
obrączka ślubna	- wedding ring
ołtarz, m. ołtarza, gen. s.	- altar
palec, m. palca, gen. s.	- finger
pan młody	- groom
panna młoda	- bride
państwo młodzi	- bride and groom (newly weds)
paszport, m. paszportu, gen. s.	- passport
potrafić, i. & p. potrafię potrafi	- to be able (to), to manage (to)

przedstawić (się), p. (przedstawiać, i. przedstawię (się) przedstawiam przedstawi (się) przedstawia)	- to introduce (one- self), to present, to appear
przekonać (się), p. (przekonywać /się/ i. przekonam (się) przekonuję /się/ przekona (się) przekonuje /się/)	- to convince (one- self), to persuade, to ascertain
srebrny, srebrna, srebrne	- silver (as adj.)
sto lat niech żyje nam	- equivalent to "long live"
świat, m. świata, gen. s. światu, dat. s. świecie, loc. s.	- world
udawać, i. (udać, p. udaję udam udaje uda)	- to pretend, to imitate, to simulate
wino, n.	- wine
wiza, f.	- visa
wszędzie	- everywhere
zaręczyny, pl. only zaręczyn, gen. pl.	- betrothal, engagement
zazdrosny, zazdrosna, zazdrosne	- jealous, envious
zazdrośnie	- jealously, enviously

LESSON 76

Dialog (First day at the front)

T.: Tadzio Nowicki

J.: Jan Nowicki, jego ojciec

T.: Ojcie, Zygmunt tak często opowiada o ćwiczeniach i manewrach. Czy ojciec mógłby mi powiedzieć jak to jest naprawdę na wojnie?

J.: Dobrze. Czy chcesz, żebym ci opowiedział o moim pierwszym dniu na wojnie?

T.: Tak, bo wiem tylko, że piątego września ojciec został wysłany na front.

J.: Kiedy przybyłem na front moja bateria zajmowała linię obronną nad Narwią.

T.: Jaką funkcję miał ojciec?

J.: Byłem obserwatorem artyleryjskim. Pamiętam jak siedziałem na wzgórzu i widziałem jak pionierzy budowali zasieki z drutu kolczastego.

T.: Jak oni je budowali?

J.: Wbijali kołki do ziemi, rozwijali bębny drutu i przybijali drut do kołków.

T.: Kiedy ojciec został ranny?

J.: To było w nocy, kiedy zmienialiśmy stanowiska ogniowe naszej baterii.

T.: Czy w nocy artyleria npla też strzelała?

J.: Oczywiście. Jak tylko nieprzyjaciół zauważył ruch po naszej stronie, to zaczął oświetlać całe przedpole rakietami świetlnymi i wymiana ognia trwała całą noc.

LESSON 76

Grammar Analysis

THE PASSIVE PARTICIPLE

The passive participle is used and declined exactly like any other adjective, and it agrees in gender, case, and number with the noun or pronoun it qualifies. The passive participle is formed from transitive (non reflexive) imperfective and perfective verbs. Passive participles derived from perfective verbs are used more often than those derived from imperfective verbs,

e.g.:

<u>On</u> jest bardzo zmęczony.	- He is very <u>tired</u> .
<u>Ona</u> jest bardzo zmęczona.	- She is very <u>tired</u> .
<u>To dziecko</u> jest bardzo zmęczone.	- This child is very tired.
<u>Oni</u> są bardzo zmęczeni.	- They are very tired.
<u>One</u> są bardzo zmęczone.	- They are very tired.

There is a direct correlation between the verbal nouns (see Grammar Analysis L.65, Vol.VII) and the passive participle,

e.g.:

To jest <u>używany</u> samochód.	- This is a <u>used</u> car.
<u>Używanie</u> nowoczesnej broni jest trudne.	The use of <u>modern</u> weapons is difficult.

The passive participles derived from verbs ending in -ać and in -eć (except -rzyć) in the infinitive are formed by changing the above endings into -any, -ana, -ane.

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>używać</u>	- to use	<u>używany</u>	- used
		<u>używana</u>	
		<u>używane</u>	
<u>widzieć</u>	- to see	<u>widziany</u>	- seen
		<u>widziana</u>	
		<u>widziane</u>	

The passive participles derived from verbs ending in -yć in the infinitive are formed by changing the above ending into -ony, -ona, -one (except monosyllabic infinitives and their derivatives).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>uczyć</u>	- to teach	<u>uczony</u>	- taught (learned man, scientist)
		<u>uczona</u>	
		<u>uczone</u>	

The passive participles derived from verbs ending in -ić in the infinitive are formed by changing the above ending into -iony, -iona, -ione (except monosyllabic infinitives and their derivatives).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>zrobić</u>	- to make	<u>zrobiony</u>	- made
		<u>zrobiona</u>	
		<u>zrobione</u>	

Note that the passive participles derived from verbs ending in -ścić, -sić, -zić, -oić, and -aić in the infinitive take the endings -szczony, -szony, -żony, -ojony, -ajony respectively (see Grammar Analysis L.65, Vol.VII).

<u>Verb</u>		<u>Passive participle</u>	
<u>wyczyścić</u>	- to clean	<u>wyczyszczony</u>	- cleaned
		<u>wyczyszczona</u>	
		<u>wyczyszczone</u>	
<u>skosić</u>	- to mow	<u>skoszony</u>	- mowed, mown
		<u>skoszona</u>	
		<u>skoszone</u>	
<u>wozić</u>	- to transport	<u>wożony</u>	- transported
		<u>wożona</u>	
		<u>wożone</u>	
<u>doić</u>	- to milk	<u>dojony</u>	- milked
		<u>dojona</u>	
		<u>dojone</u>	

The passive participle is also used in combination with the verb być or the verb zostać to form passive voice sentences. The verb być is used with participles derived from imperfective and perfective verbs. The verb zostać is used only with participle derived from perfective verbs,

LESSON 76

Reading Text (based on I.M.S.#5)

Jan Majewski, który miał numer ewidencyjny 27663, był na froncie i już od kilku dni siedział w schronie. On czuł się zmęczony ponieważ spał mało, bo jego kompania maskowała stanowiska siatkami przez całą noc. Jan Majewski był drużynowym. Jako drużynowy miał on karabin automatyczny. Jego drużyna należała do trzeciej kompanii 13-go pułku piechoty. Jan Majewski był w stopniu kaprała i był w plutonie porucznika Walczaka. Gońcem w tym plutonie był Woźniak, który był z tej samej wsi, co Majewski. Porucznik Walczak kazał zeszłej nocy Majewskiemu pójść z drużyną na placówkę, która była blisko skrzyżowania głównych dróg na wzgórzu. Żołnierze na placówce dostali kolację późno, bo cała droga do placówki była pod silnym ogniem artylerii nieprzyjaciela. Jeden z żołnierzy na placówce był ranny i w nocy przyszli sanitariusze i zanieśli go do tyłu. Tam zaopiekował się nim doktor, a potem wysłał go do szpitala. Trzynasty pułk piechoty, do którego należał Majewski miał ważne zadanie trzymania odcinka 3-ech kilometrów tak długo, jak tylko będzie można. Tymczasem pionierzy zbudowali zasieki z drutu kolczastego i położyli miny na przedpolu pułku. Majewski widział jak kierowcy

samochodów przywozili drut kolczasty, a pionierzy rozwijali drut kolczasty i przybijali go do kołków. W nocy nieprzyjaciół używał rakiet świetlnych i wtedy całe przedpole było oświetlone. Jak tylko nieprzyjaciół zauważył jakiś ruch, natychmiast artyleria nieprzyjacielska zaczynała strzelać. Ponieważ ten odcinek frontu był na ważnej drodze do dużego miasta, można było się spodziewać, że nieprzyjaciół będzie chciał zdobyć go za każdą cenę. Trzynasty pułk był uzbrojony w nowoczesną broń i miał dużą siłę ogniową. Sąsiednimi pułkami trzynastego pułku były 21-szy i 36-ty. 21-szy był na wschód od trzynastego, a 36-ty na zachód. Dowódcy tych trzech pułków byli wieczorem na odprawie u dowódcy dywizji. Dowódcą 28 Dywizji piechoty był generał brygady Borowski.

Questions

1. Jaki numer ewidencyjny miał Majewski?
2. Gdzie Majewski był już kilka dni?
3. Dlaczego Majewski był zmęczony?
4. Czym kompania maskowała stanowiska?
5. Jaką funkcję miał Majewski?
6. Jaką broń miał Majewski?
7. Do której kompanii należała jego drużyna?
8. Jaki stopień miał Majewski?
9. W którym plutonie była drużyna Majewskiego?
10. Kim był Woźniak?
11. Z kim Majewski miał pójść na placówkę?

12. Blisko czego była placówka?
13. Dlaczego żołnierze na placówce dostali późno kolację?
14. Dokąd sanitariusze zanieśli rannego?
15. Co doktor zrobił z rannym?
16. Jakie zadanie miał 13-ty pułk?
17. Jak długo pułk miał trzymać ten odcinek?
18. Z czego saperzy zbudowali zasieki?
19. Gdzie saperzy zbudowali zasieki?
20. Co saperzy położyli na przedpolu?
21. Co widział Majewski?
22. Do czego pionierzy przybijali drut kolczasty?
23. Co robił nieprzyjaciół w nocy?
24. Kiedy artyleria zaczęła strzelać?
25. Dlaczego nieprzyjaciół chciał zdobyć ten odcinek?
26. Dokąd szła ta droga?
27. Czego można było się spodziewać?
28. W jaką broń był uzbrojony 13-ty pułk?
29. Dlaczego pułk miał dużą siłę ogniową?
30. Który pułk był na wschód, a który na zachód od 13-go pułku?
31. Gdzie byli dcy tych 3-ech pułków?
32. Kim był generał Borkowski?

LESSON 76

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Z kim rozmawiał Tadzio?
2. O kim mówił Tadzio?
3. O czym opowiadał Zygmunt?
4. O czym chciał dowiedzieć się Tadzio od ojca?
5. Od kogo Tadzio chciał dowiedzieć się o wojnie?
6. O którym dniu pobytu na froncie opowiedział Tadziewi ojciec?
7. Kiedy ojciec został wysłany na front?
8. Dokąd został wysłany ojciec Tadzia?
9. Co zajmowała bateria ojca?
10. Nad jaką rzeką zajmowała bateria linię obronną?
11. Jaką funkcję w baterii miał ojciec Tadzia?
12. Gdzie siedział ojciec, kiedy był obserwatorem artylerijskim?
13. Kogo widział ojciec ze wzgórza?
14. Z czego budowali pionierzy zasieki?
15. Do czego pionierzy wbijali kołki?
16. Z czego rozwijali pionierzy drut kolczasty?
17. Do czego przybijali oni drut?
18. Kiedy ojciec Tadzia został ranny?
19. Podczas czego został jego ojciec ranny?
20. Czyje stanowisko ogniowe oni zmieniali?
21. Czyja artyleria strzelała w nocy?

22. Czym oświetlał nieprzyjaciel przedpole?

23. Jak długo trwała wymiana ognia?

Part II - General Questions

1. Jakie komendy pan zna?
2. Gdzie odbywa się ostre strzelanie oddziałów piechoty i do czego żołnierze strzelają?
3. Z jakiej postawy strzeleckiej mogą strzelać żołnierze?
4. Jakie rodzaje broni biorą udział w manewrach?
5. Kto dowodzi w piechocie drużyną, plutonem, kompanią, batalionem i pułkiem?
6. Kto dowodzi w artylerii działonem, plutonem, baterią, dywizjonem i pułkiem?
7. Jakie zadanie mają pionierzy przed natarciem?
8. Jakie zadanie mają pionierzy podczas obrony?
9. Jakie części samochodu pan zna?
10. Jaki stopień wojskowy w wojsku amerykańskim odpowiada plutonowemu w wojsku polskim?
11. Jakie rodzaje dział i jakiego kalibru działa pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Co robią żołnierze na ćwiczeniach polowych?
2. Jak pułk piechoty przygotowuje obronę?

LESSON 76

Military Interpreting Practice #4

1. What is your name and what is your service number?
Nazywam się Adam Gadek. Jestem starszym strzelcem. Mój numer ewidencyjny jest 39 045 999.
2. Which unit are you from?
Jestem z 66 pp 9 dywizji.
3. That is only your regiment and division; and which battalion are you from?
Z drugiej kompanii pierwszego batalionu.
4. What function did you have in the company?
Jestem strzelcem.
5. Which squad and platoon are you from?
Z trzeciej drużyny trzeciego plutonu.
6. How many rifle squads are there in your platoon?
Są trzy.
7. What is the strength of your squad and what is its armament?
W pełnym stanie moja drużyna ma 9 ludzi. Uzbrojona jest w karabiny kaliber .30 i karabiny automatyczne kaliber .30. Wszyscy mają karabiny oprócz dwóch strzelców, którzy mają karabiny automatyczne.
8. Is there a machine gun squad in your platoon?
Tak, mieliśmy drużynę karabinów maszynowych. Ona miała dwa lekkie karabiny maszynowe.
9. Does the machine gun squad have full strength?
Myślę, że tak.
10. What happened to the anti-tank rocket launcher which was once in your weapons platoon?
O, granatnik przeciwpancerny należy teraz do drużyny dowódcy plutonu.

11. How many men are there in the platoon leader's squad?

Muszę ich policzyć.
Zastępca dowódcy plutonu, jego zastępca, dwóch gońców, czterech ludzi obsługi granatnika i dowódca plutonu - jest on porucznikiem. O, jest jeszcze jeden sanitariusz.

12. How many rifle platoons does your company have?

Mieliśmy trzy plutony strzeleckie oraz pluton karabinów maszynowych i broni towarzyszącej.

13. What weapons does the weapons platoon have?

Oni mieli sekcję moździerzy i sekcję działek bezodrzutowych.

14. What kind of recoilless rifles had they?

To były działka 57 mm.

15. How many weapons do they have in each of these sections?

Oni mieli trzy moździerze i trzy działka bezodrzutowe, ale nie wiem, ile teraz mają.

16. How many men are there in your company headquarters?

Nie wiem na pewno, ale słyszałem, że tam jest około 40-tu razem z kucharzami.

17. Do they have (is there) some weapons at company headquarters which they don't have in the other platoons?

Słyszałem tylko, że jest tam ciężka 50-ka (CKM) i granatnik przeciwpancerny.

18. Who else is there at company headquarters besides the first sergeant and the cooks?

Tam jest sekcja łączności, kierowcy i gońcy.

19. What is your company strength at this time?

Słyszałem raz jak zastępca dowódcy mówił, że mieliśmy 200 bagnatów gotowych do walki. To było około dwóch tygodni temu.

LESSON 76

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. You told me to mow the lawn, but I noticed that it is already mown.
2. I am building a fence around my garden and the stakes are already in the ground.
3. Corporal Bednarek sent a messenger with a report to the company headquarters.
4. On the Fourth of July the main square in our town was beautifully illuminated.
5. I unwrapped the package and I saw a beautiful gift in it.
6. Bolek saw that his friend was wounded, so he called a medic.
7. They took the wounded soldier into the shelter.
8. Sergeant Grzybowski was seen in a bar on Third Street. He was quite drunk.
9. I gave a nice big drum to my brother's son. Since (from) that day I have never been invited to my brother's house.
10. My automatic rifle is already cleaned, now I must clean my shoes and only then I will be able to get my pass.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Form sentences using declinable past participles from the verbs given below (one sentence for each verb):

wybudować
zamaskować
zniszczyć
powiesić

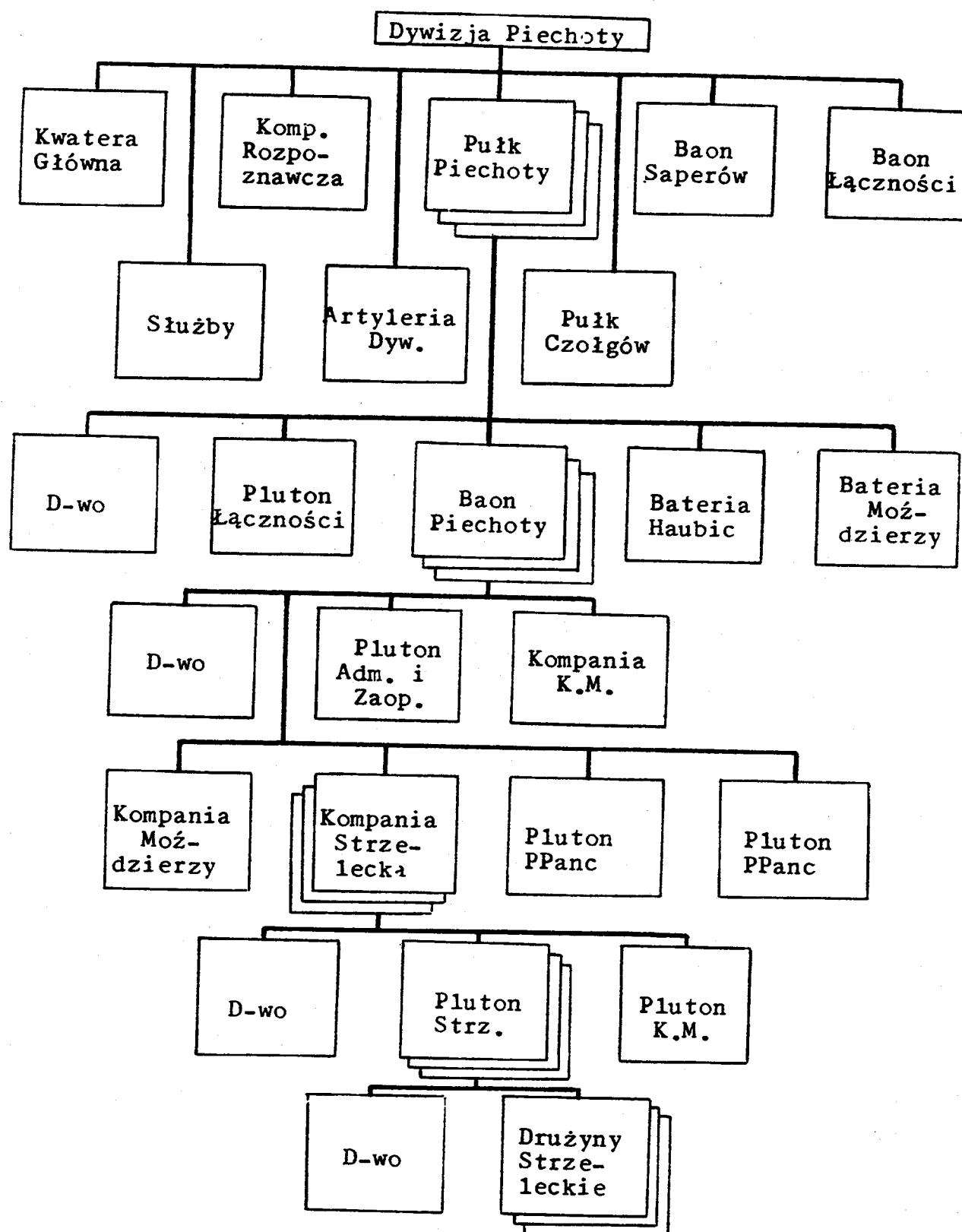
przyprowadzić
wyszkolić
przesłuchać
zwolnić

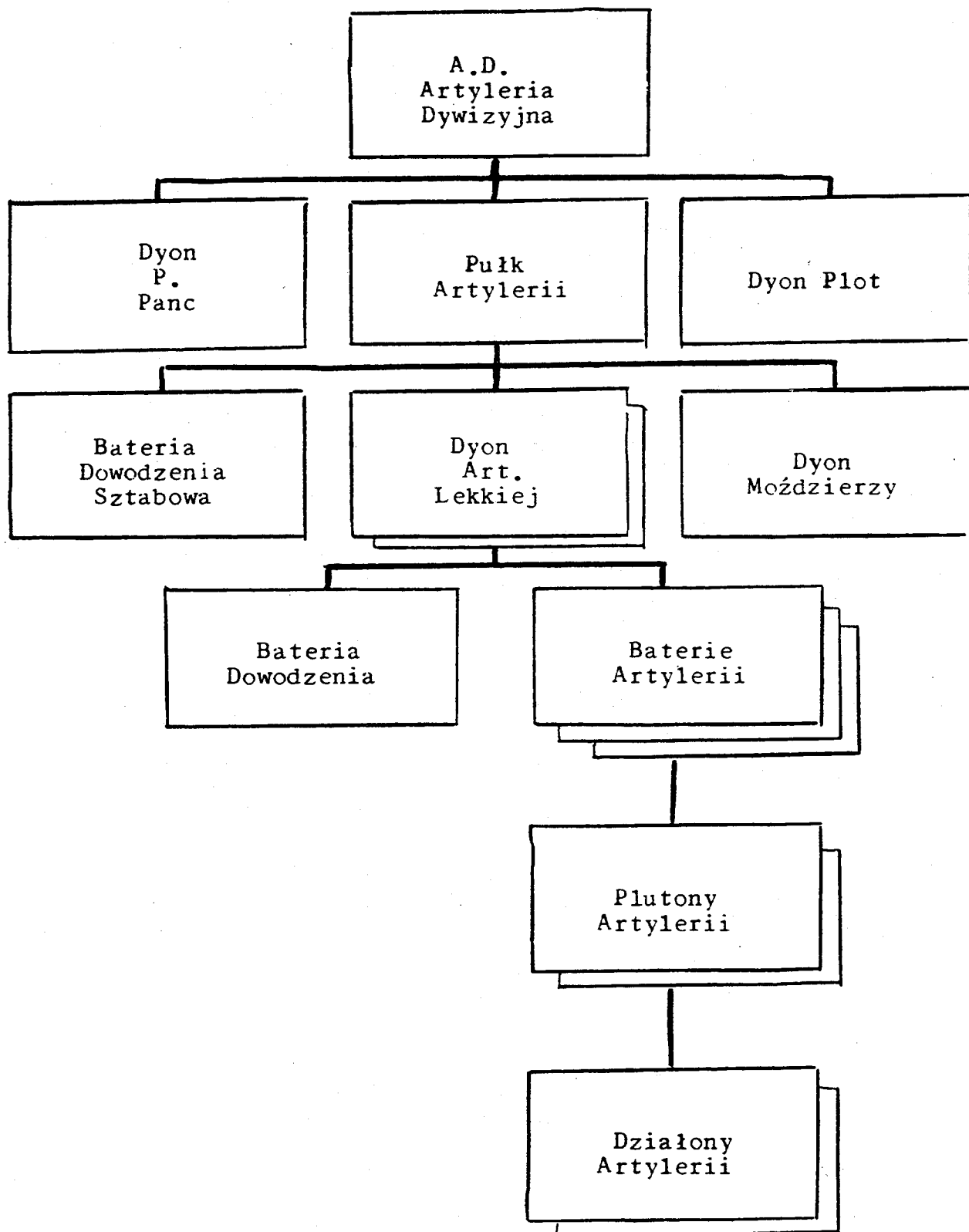
LESSON 76

Vocabulary

automatyczny, automatyczna, automatyczne	- automatic
bęben, m. bębna, gen. s.	- drum
budować, i. (wybudować, p. /also: zbudować/ buduję wybuduję buduje wybuduje)	- to build, to construct
drut, m. drutu, gen. s.	- wire
drut kolczasty	- barbed wire
ewidencyjny, ewidencyjna, ewidencyjne	- personnel (as adj.) here service as adj.
goniec, m. gońca, gen. s.	- messenger, runner
karabin automatyczny	- automatic rifle
kierowca, m.	- driver
kołek, m. kołka, gen. s.	- stake, peg
linia obronna	- line of defense

maskować, i. (zamaskować, p. maskuję zamaskuję maskuje zamaskuje)	- to camouflage, to disguise
mina, f.	- mine
numer ewidencyjny	- service number (military only)
oświetlać, i. (oświetlić, p. oświetlam oświetlę oświetla oświetli)	- to light up, to illuminate
przybijać, i. (przybić, p. przybijam przybiję przybija przybije)	- to nail to
rakieta, f.	- flare, rocket
rozwijać, i. (rozwinąć, p. rozwijam rozwinę rozwija rozwinie)	- to unfold, to unwrap, to unravel, to develop
sanitariusz, m.	- medic, hospital orderly
schron, m. schronu, gen. s.	- shelter
siatka, f.	- net
światlny, światlna, światlne	- light (as adj.)
używać, i. (użyć, p. używam użyję używa użyje)	- to use
ważny, ważna, ważne	- important
wbijać, i. (wbić, p. wbijam wbiję wbija wbije)	- to drive in (into)
wtedy	- then
wymiana, f.	- exchange
zasięki, pl. zasięków, gen. pl	- entanglements

LESSON 77

Dialog (Grandfather Nowicki's death)

U.: Urzędniczka na pocztę
N.: Nowicki
D.: Doktor

U.: Panie Nowicki, pański syn przed chwilą telefonował z Niegosławic, żeby pan zaraz wracał do domu.

N.: Czy nie mówił dlaczego?

U.: Tak, mówił, że stodoła się u pana spaliła.

N.: O Boże! Czy nie było straży ogniowej?

U.: Niech się pan uspokoi. Przypuszczam, że stodoła była ubezpieczona od pożaru.

N.: Niestety nie. Jest mi słabo. Wody!

U.: Panie Nowicki, panie Nowicki! Co panu jest?

N.: Doktora!

U.: Zaraz zadzwonię po doktora.

(po chwili)

D.: Gdzie jest chory?

U.: W następnym pokoju leży na noszach.

D.: Niestety puls już nie bije. Przyszedłem za późno. Czy milicja została zawiadomiona o tym wypadku?

U.: Nie. Posłałam tylko po księdza.

D.: Zaraz wystawię świadectwo śmierci i zawiadomię o tym milicję. Proszę niech pani zadzwoni do pogotowia ratunkowego po karetkę.

U.: Tak jest. Zaraz to zrobię i także zawiadomię o śmierci rodzinę.

LESSON 77

Grammar Analysis

PASSIVE PARTICIPLE continued

The passive participles derived from verbs ending in -ać in the infinitive are formed by changing the ending -ać into -ety, -eta, -ete,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
zacz <u>ąć</u> - to start, to begin	zacz <u>ety</u> - started, begun zacz <u>eta</u> zacz <u>ete</u>

The majority of the passive participles derived from monosyllabic verbs ending in -ić, -yc and -uc and their derivatives are formed by changing the ending -ć into -ty, -ta, -te (see verbal nouns ending in -cie, Grammar Analysis L.66, Vol.VII),

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
bi <u>ć</u> - to beat	bi <u>ty</u> - beaten bi <u>ta</u> bi <u>te</u>

derivative:

zabi <u>ć</u> - to kill	zabi <u>ty</u> zabi <u>ta</u> zabi <u>te</u>
my <u>ć</u> - to wash	my <u>ty</u> - washed my <u>ta</u> my <u>te</u>
umy <u>ć</u> , p. - to wash	umy <u>ty</u> - washed umy <u>ta</u> umy <u>te</u>
kiu <u>ć</u> - to stab	kiu <u>ty</u> - stabbed kiu <u>ta</u> kiu <u>te</u>

ukłuć, p. - to stick,
to prick

ukłuty - stuck, jabbed,
ukłuta pricked
ukłute

The passive participles derived from verbs ending in -c in the infinitive are generally formed by changing the ending -c into -zony, -zona, -zone or -czony, -czona, -czone,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
ostrzec - to warn	ostrzeżony - warned ostrzeżona ostrzeżone
piec - to bake	pieczony - baked pieczona pieczone

The passive participles derived from verbs ending in -ść or -źć in the infinitive are usually irregular. Frequently -ść or -źć endings change into -siony and -ziony respectively,

e.g.:

<u>Verb</u>	<u>Passive participle</u>
nieść - to carry	niesiony - carried niesiona niesione
wieźć - to convey, to transport	wieziony - conveyed wieziona wiezione

From now on regular passive participles formed from verbs already known will not be listed in the vocabulary unless the meaning of the participle differs from that of the verb. The irregular passive participles of yet unknown verbs will be listed with the basic forms of the verb from which it is derived.

The passive participle of the verb zjeść - is zjedzony.

school. He knew that his teacher would punish him, but today Tadzio wanted to do only what he himself felt like doing. He took a path which lead to Paderewski's statue. How pleasant it would be if he could always do what he wanted! What would he do if he didn't have to attend school and if he had a lot of money? He would go abroad. He would visit many countries. He would spend his money sensibly (carefully), of course, and he would give part (of it) to his parents (so) that they wouldn't have to work. In the summer he would sometimes lie all day on the grass and bask (warm himself) in the sun. Tadzio wanted to do that now, but he knew that it was not allowed to lie on the lawns, so he lay down on a bench and started to eat a sandwich,

Translation
Polish - English

Bartosik mieszkał w Niegosławicach, ale pracował w fabryce położonej daleko, bo aż pod Wieliczką. Było to zaraz po drugiej Wojnie Światowej. Linie kolejowe, pociągi i autobusy były zniszczone a Bartosik musiał codziennie jeździć do pracy. Zatrzymywani przez niego kierowcy nie zawsze chcieli go brać.

Jednego dnia kiedy śnieg padał Bartosik długo nie mógł zatrzymać żadnego samochodu. Nareszcie jeden stanął. Była to duża, otwarta ciężarówka.

"Dokąd?" zapytał szofer.

"Do Wieliczki", odpowiedział Bartosik.

"Niech pan siada!"

Miejsce obok szofera było zajęte, siedziało tam już dwóch mężczyzn, więc Bartosik wspiął się na tył ciężarówki. Wtedy dopiero zobaczył, że w ciężarówce była trumna.

Bartosik był podczas wojny żołnierzem. Widział on wielu zabitych i sam był ciężko ranny, ale wtedy była wojna. Teraz zrobiło mu się jednak trochę nieprzyjemnie. "Jadę z nieboszczykiem", pomyślał.

Jechali dość długo i zrobiło się dość ciemno, ale śnieg przestał padać. Na skrzyżowaniu drogi z torem kolejowym ciężarówka stanęła. Bartosik właśnie zapalał papierosa, gdy usłyszał pytanie: "Gdzie jesteśmy?" Pytał ktoś z bliska, ale Bartosik nie widział nikogo. Popatrzył w kierunku skąd usłyszał pytanie i zobaczył, że trumna otwiera się. Bartosik poczuł, że mu się robi słabo ...

Po dwu godzinach, w szpitalu, dowiedział się, że człowiek w trumnie nie był nieboszczykiem, ale znajomym szofera, który także jechał do pracy. Kiedy zaczął padać śnieg schował się on do trumny i zasnął.

Questions

1. Gdzie mieszkał Bartosik?
2. W której fabryce pracował Bartosik?
3. Gdzie była położona ta fabryka?
4. Kiedy Bartosik pracował w fabryce?
5. W jakim stanie były linie kolejowe, pociągi i autobusy krótko po drugiej wojnie?

6. Co musiał p. Bartosik codziennie robić?
7. Do czego p. Bartosik musiał codziennie jeździć?
8. Kogo zatrzymywał Bartosik na drodze?
9. Czy szoferzy zawsze go brali?
10. Jaka była pogoda pewnego dnia, kiedy Bartosik nie mógł długo zatrzymać żadnego samochodu?
11. Jaki to był samochód, który nareszcie stanął?
12. Jakimi słowami zaprosił szofer Bartosika do ciężarówki?
13. Czy miejsca obok szofera były wolne?
14. Kto na nich siedział?
15. Co wtedy zrobił Bartosik?
16. Co Bartosik zauważył w ciężarówce?
17. Czym Bartosik był podczas wojny?
18. Co on widział podczas wojny?
19. Jak był ranny Bartosik podczas wojny?
20. Jak się zrobiło Bartosikowi, gdy zobaczył, że jedzie z nieboszczykiem?
21. Jak się zrobiło po dłuższej jeździe?
22. Czy śnieg wtedy jeszcze padał?
23. Gdzie ciężarówka stanęła?
24. Co robił Bartosik, gdy ciężarówka stanęła?
25. Co usłyszał Bartosik, gdy zapalał papierosa?
26. Skąd ktoś pytał?
27. Czy Bartosik widział kogoś?
28. W jakim kierunku popatrzył Bartosik?

29. Co wtedy Bartosik zobaczył?
30. Co poczuł Bartosik?
31. Gdzie i po jakim czasie Bartosik dowiedział się kim był człowiek w trumnie?
32. Czy człowiek w trumnie był nieboszczykiem?
33. Kiedy ten człowiek schował się do trumny i co tam zrobił?

LESSON 77

Reading Text

Pogrzeb Stanisława Nowickiego odbył się 10-go sierpnia 1955 r. Nowicki był gospodarzem we wsi Niegosławice. Wieś Niegosławice znajduje się pod Wieliczką. Wieliczkę znają prawie wszyscy ludzie w Polsce. Są tam duże kopalnie soli. Stanisław Nowicki był dobrym gospodarzem i miał nowoczesne gospodarstwo. Pogrzeb jego był bardzo duży. Prawie wszyscy ludzie ze wsi przyszli na pogrzeb.

W kilka godzin po śmierci krewni ubrali nieboszczyka w nowe ubranie, buty i bieliznę. Potem położyli go do trumny i stolarz zamknął trumnę. Rodzina zawiozła trumnę do kościoła, gdzie stała do następnego dnia rano.

Nowicki służył w polskim wojsku podczas wojny w 1920 r. Był on podoficerem rezerwy. Wielu jego dawnych kolegów z wojska złożyło wieniec z kwiatami na trumnie. Następnego dnia o godzinie 9-ej rano, odbyło się nabożeństwo w kościele. O dziesiątej rano przyjechał karawan. Karawan ciągnęły dwa konie. Koledzy Nowickiego wynieśli trumnę z kościoła

i postawili ją na karawanie. Nowicki miał dużą rodzinę. Syn Nowickiego Jan mieszkał w Warszawie. Był on żonaty i miał trzech synów i jedną córkę. Pani Nowicka wysłała telegramy do całej rodziny i zawiadomiła o dniu pogrzebu. Jan Nowicki przyjechał na pogrzeb z żoną, dwoma synami i córką Zosią. Najmłodszy syn jego Tadzio był chory i musiał zostać w domu pod opieką sąsiadki. Brat nieboszczyka Michał jest już bardzo stary. Mieszka on stale we Francji i nie mógł przyjechać na pogrzeb.

Kiedy karawan jechał na cmentarz, za karawanem szła wdowa z dziećmi i wnuczętami, a za nimi szli krewni i przyjaciele. Wszyscy mężczyźni byli w czarnych ubraniach.

Ksiądz z Niegosławic czekał przy bramie cmentarza. Karawan zatrzymał się przed bramą. Sześciu kolegów Nowickiego wzięło trumnę z karawanu i zaniósł ją do grobu. Ksiądz odmówił modlitwę nad grobem. Potem stolarz postawił ładny drewniany krzyż na grobie. Jeden z kolegów Nowickiego mówił przez kilka minut nad grobem. Powiedział on, że Nowicki był dobrym żołnierzem i obywatelem kraju. Po pogrzebie rodzina i przyjaciele zebrali się w domu nieboszczyka. W pokoju stał duży stół. Na stole były kanapki i butelki z wódką i piwem. Ludzie jedli kanapki i pili więcej wódki niż piwa. Ponieważ żyto było jeszcze na polu, sąsiedzi gospodarze obiecali pomóc pani Nowickiej przy koszeniu żyta. Kiedy wszyscy poszli do domu, pani Nowicka z córką posprzątały mieszkanie, odmówiły modlitwę i poszły spać.

LESSON 77

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zrobił przed chwilą syn pana Nowickiego?
2. Skąd telefonował młody Nowicki?
3. O co prosił syn Nowickiego?
4. Dokąd i kiedy miał wracać p. Nowicki?
5. O co zapytał p. Nowicki urzędniczkę, gdy dowiedział się o telefonie syna?
6. Dlaczego syn Nowickiego chciał, żeby ojciec zaraz wracał do domu?
7. Co się spaliło panu Nowickiemu?
8. Co krzyknął p. Nowicki, gdy się dowiedział o spaleniu się stodoły?
9. Czy p. Nowicki zapytał o straż ogniową?
10. O co poprosiła urzędniczka p. Nowickiego?
11. Co przypuszczała urzędniczka?
12. Od czego powinna być ubezpieczona stodoła?
13. Czy stodoła była ubezpieczona?
14. Co się stało p. Nowickiemu?
15. O co poprosił p. Nowicki?
16. Co zrobiła urzędniczka?
17. Kiedy przyszedł doktor?
18. O co zapytał doktor?
19. Gdzie był chory?
20. Na czym leżał chory?
21. Jaki był puls p. Nowickiego?

22. Co nie biło?
23. Czy doktor przyszedł na czas?
24. Kto powinien był być zawiadomiony?
25. O czym urzędniczka powinna była zawiadomić milicję?
26. Po kogo urzędniczka posłała?
27. Jakie świadectwo wystawił doktor?
28. Kogo doktor zawiadomi o śmierci Nowickiego?
29. Do kogo doktor kazał zadzwonić urzędnicze?
30. Do jakiego pogotowia kazał doktor zadzwonić urzędnicze?
31. Po co miała urzędniczka zadzwonić do pogotowia ratunkowego?
32. Kiedy urzędniczka to zrobi?
33. Co jeszcze urzędniczka zrobi?
34. O czym urzędniczka zawiadomi rodzinę Nowickich?

Part II - General Questions

1. Czy widział pan kiedyś wypadek samochodowy?
2. Czym pogotowie ratunkowe przywozi chorych do szpitala?
3. Kogo zawiadamia się o wypadkach?
4. Jakie świadectwo wystawia lekarz po śmierci pacjenta?
5. Dokąd karetki pogotowia zawożą chorych?
6. Jakie pan ma ubezpieczenia?
7. Kto gasi pożary?
8. Kogo najpierw zawiadamia się o śmierci?
9. Na czym nosi się chorych?
10. Czy widział pan w Monterey fabrykę, która się spaliła?
11. Do kogo pan dzisiaj dzwoni?
12. Po kogo się dzwoni, jeśli ktoś jest chory?

karawan, m. karawanu, gen. s.	- hearse
karetka, f.	- ambulance, van
milicja, f.	- militia, police
modlitwa, f.	- prayer
nabożeństwo, n.	- service (religious)
nieboszczyk, m. nieboszczyka, gen. s.	- the deceased
nosze (pl. only) noszów/noszy, gen. pl.	- stretcher
odmówić, p. (odmawiać, i. odmówię odmawiam odmówi odmawia)	- to say (a prayer), to refuse
pogotowie ratunkowe	- ambulance service
pogotowie, n.	- readiness, emergency, ambulance (col.)
pogrzeb, m. pogrzebu, gen. s.	- funeral
posłać, p. (posyłać, i. poślę posyłam pośle posyła)	- to send
pożar, m. pożaru, gen. s.	- fire, conflagration
Przypuszczać, i. (przypuścić, p.- przypuszczam przypuszczę przypuszcza przypuści)	- to suppose, to think
ratunkowy, ratunkowa, ratunkowe	- rescue (as adj.), saving (as adj.)
słabo mi jest (idiom)	- I feel faint
stolarz, m.	- carpenter, cabinet maker
straż, f.	- guard, watch, custody
straż ogniowa	- fire brigade, fire de- partment

śmierć, f. śmierci, gen. s.	- death
świadećtwo, n. świadećtwo, gen. s.	- certificate
trumna, f.	- coffin
uspokoić (się), p. (uspakajać /się/, i. uspokoję (się) uspakajam /się/ uspokoi (się) uspakaja /się/)	- to quiet, to calm, to relax, to take it easy
wdowa, f.	- widow
wieniec, m. wieńca, gen. s.	- wreath
wypadek, m. wypadku, gen. s.	- accident, case
wystawić, p. (wystawiać, i. wystawię wystawiam wystawi wystawia)	- to issue, to expose, to display, to ex- hibit, to set up
zabić, p. (zabijać, i. zabiję zabijam zabije zabija)	- to kill
zawiadomić, p. (zawiadamiać, i. zawiadomię zawiadamiam zawiadomi zawiadamia)	- to notify, to in- form, to let know

LESSON 78

Dialog (Conversation about a car accident)

G.: Grzybowski Adam

P.: Pasażer

G.: Przepraszam, czy wie pan, kiedy będziemy w Wieliczce?

P.: Wkrótce, bo już minęliśmy Kraków. Ja też wysiadam w Wieliczce.

G.: Wie pan, ja wyjechałem wczoraj z Warszawy samochodem, ale po drodze miałem wypadek. Na szczęście złapałem ten pociąg w Częstochowie i może zdążę na pogrzeb znajomego.

P.: Czy to był poważny wypadek?

G.: Zderzyłem się z ciężarówką na szosie i rozbity samochód trzeba było zaciągnąć do warsztatu.

P.: Dobrze, że się panu nic nie stało. Co było powodem tego wypadku?

G.: Wina była kierowcy ciężarówki, bo był urzęnięty.

P.: Czy ktoś widział ten wypadek?

G.: Widział to milicjant, który właśnie przejeżdżał motocyklem. On też spisał protokół.

P.: Czy pański samochód był ubezpieczony?

G.: Tak. Przedstawiciel Państwowego Towarzystwa Ubezpieczeń już został zawiadomiony o wypadku.

P.: Dojeżdżamy do Wieliczki. Już czas przygotować się do wysiadania.

LESSON 78

Grammar Analysis

PASSIVE AND ACTIVE VOICE

Verbs are classified as being in the active voice or passive voice. The active voice is a form of the verb where-
in the subject acts. It may be either a transitive or an in-
transitive verb.

e.g.:

Władek wybuduje dom.

↑
subject

↑
direct object

- Wladek will build a house.

The passive voice is a form of the verb wherein the subject does not act but is acted upon. Such a verb must be transitive (not reflexive). The direct object of the active voice sentence becomes subject of the passive voice sentence.

e.g.:

Ten dom był wybudowany przez Władka. - This house was built
 ↑
 subject by Wladek.

There the subject house was acted upon by Wlodek, whom we consider to be the agent or doer of the action. Note that the house, although the subject of the sentence, is not the active agent in the sentence.

In Polish the passive voice is rarely used; however, the Polish speaker treats the declinable passive participle rather as an ordinary adjective.

Imperfective verbs in the passive voice can be used in the past, present and future tenses. Perfective verbs in the passive voice can be used in the past and future tenses. Imperfective verbs in the passive voice should be always used with the auxiliary verb "być" - to be,

e.g.:

Ten most był długo budowany (i. aspect).

Małe mosty są zwykle budowane z drzewa.

Ten most będzie długo budowany (i. aspect).

Ten most był długo budowany przez inżyniera Kowalskiego.
Duże mosty są zwykle budowane przez inżynierów.
Ten most będzie długo budowany przez inżyniera Kowalskiego.

Perfective verbs in the passive voice can be used either with the auxiliary verb zostać or the auxiliary verb być,

e.g.:

Ten most został wybudowany (p. aspect) przez inżyniera Kowalskiego.
Ten most zostanie wybudowany (p. aspect) przez inżyniera Kowalskiego.

Ten most był już w zeszłym roku wybudowany (p. aspect).
Ten most będzie w przyszłym roku wybudowany (p. aspect).

LESSON 78

Structural Drill

Part I

Require students to change the following statements into passive voice:

Instructor:

Żołnierz maskuje stanowisko.

Students:

Stanowisko jest maskowane przez żołnierza.

Żołnierz maskował stanowisko.

Żołnierz będzie maskował stanowisko.

Żołnierz zamaskował stanowisko.

Żołnierz zamaskuje stanowisko.

Stanowisko było maskowane przez żołnierza.
Stanowisko będzie maskowane przez żołnierza.
Stanowisko zostało zamaskowane przez żołnierza.
Stanowisko zostanie zamaskowane przez żołnierza.

Samoloty npla niszczą miasta.
Samoloty npla niszczyły miasta.
Samoloty npla będą niszczyły miasta.
Samoloty npla zniszczyły miasta.
Samoloty npla zniszczą miasta.

Pocisk przebija ścianę.
Pocisk przebijał ścianę.
Pocisk będzie przebijał ścianę.
Pocisk przebił ścianę.
Pocisk przebije ścianę.

Ojciec ubezpiecza dom.
Ojciec ubezpieczał dom.
Ojciec będzie ubezpieczał dom.
Ojciec ubezpieczył dom.
Ojciec ubezpieczy dom.

Oficer przesłuchuje jeńca.
Oficer przesłuchiwał jeńca.
Oficer będzie przesłuchiwał jeńca.
Oficer przesłuchał jeńca.
Oficer przesłucha jeńca.

Saperzy umacniają linię frontową.
Saperzy umacniali linię frontową.
Saperzy będą umacniali linię frontową.
Saperzy umocnili linię frontową.
Saperzy umocnią linię frontową.

On zaopatruje sklepy w cukier.
On zaopatrywał sklepy w cukier.
On będzie zaopatrywał sklepy w cukier.
On zaopatrzył sklepy w cukier.
On zaopatrzy sklepy w cukier.

(Require students to use the personal pronouns: ja, ty, ona, my, wy, oni, one)

Gospodarz kosi żyto.
Gospodarz kosił żyto.
Gospodarz będzie kosił żyto.
Gospodarz skosił żyto.
Gospodarz skosi żyto.

Dziecko zostało pocałowane przez matkę.
Dziecko zostanie pocałowane przez matkę.

Dziewczyna jest fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna była fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna będzie fotografowana przez chłopca.
Dziewczyna została sfotografowana przez chłopca.
Dziewczyna zostanie sfotografowana przez chłopca.

Rzeczy są pakowane przez Walczaka.
Rzeczy były pakowane przez Walczaka.
Rzeczy będą pakowane przez Walczaka.
Rzeczy zostały spakowane przez Walczaka.
Rzeczy zostaną spakowane przez Walczaka.

Dzieci są kochane przez wszystkich.
Dzieci były kochane przez wszystkich.
Dzieci będą kochane przez wszystkich.
Dzieci zostały pokochane przez wszystkich.
Dzieci zostaną pokochane przez wszystkich.

Ubranie jest czyszczone przez matkę.
Ubranie było czyszczone przez matkę.
Ubranie będzie czyszczone przez matkę.
Ubranie zostało wyczyszczone przez matkę.
Ubranie zostanie wyczyszczone przez matkę.

Paczki są wysyłane przez rodziców.
Paczki były wysyłane przez rodziców.
Paczki będą wysyłane przez rodziców.
Paczki zostały wysłane przez rodziców.
Paczki zostaną wysłane przez rodziców.

Okopy są zdobywane przez piechotę.
Okopy były zdobywane przez piechotę.
Okopy będą zdobywane przez piechotę.
Okopy zostały zdobyte przez piechotę.
Okopy zostaną zdobyte przez piechotę.

Pieniądze są liczone przez buchaltera.
Pieniądze były liczone przez buchaltera.
Pieniądze będą liczone przez buchaltera.
Pieniądze zostały policzone przez buchaltera.
Pieniądze zostaną policzone przez buchaltera.

Dziecko jest rozbierane przez matkę.
Dziecko było rozbierane przez matkę.
Dziecko będzie rozbierane przez matkę.
Dziecko zostało rozebrane przez matkę.
Dziecko zostanie rozebrane przez matkę.

LESSON 78

Translation English - Polish

Andrzej Kawecki bought a new car. He would have bought it last year, but he did not have enough money. Yesterday was Sunday, so Andrzej and his young wife Zosia wanted to visit the Jasińskis who lived twenty kilometers south of Warsaw. Andrzej checked whether there was enough water in the radiator because the day was very hot. He also checked the tires. When they were outside the city Zosia wanted to drive (the car). Andrzej had been teaching her how to drive but without success. It seemed to him that his wife did not see any difference between the brake and the clutch. He said that there was too much traffic on the highway and that it would be better if he drove. "You are right, darling" said Zosia "I know that I am learning to drive very slowly, but I would learn more quickly if you had more time to teach me".

At one-thirty Andrzej stopped his car in front of the Jasiński's house. The Jasińskis introduced them to other guests who were already there and then Mrs. Jasiński invited them for lunch (dinner).

Translation Polish - English

Andrzej Grzybowski miał kłopot z samochodem po przyjeździe do Warszawy, bo naprawa samochodu, która została zrobiona w Częstochowie nie była wykonana dobrze i samochód palił dużo benzyny i oliwy. Grzybowski oddał samochód do sprawdzenia

do warsztatu, gdzie dowiedział się, że trzeba dać nowy silnik. Ponieważ nowy silnik będzie kosztował bardzo drogo, a samochód był już kilka razy uszkodzony, Grzybowski zdecydował się kupić nowy samochód. Nie mógł on jednak zdecydować się jakiej marki samochód kupić. Poszedł więc poradzić się szwagra, który kupił kilka miesięcy temu nowy samochód.

Szwagier miał samochód marki "Warszawa". Samochód ten miał cztero-cylindrowy silnik i palił bardzo mało benzyny. W samochodzie było miejsce na cztery osoby i samochód miał dwoje drzwi. Samochód był niebieskiego koloru. Panu Grzybowskiemu podobał się bardzo ten samochód, ale był dla niego za drogi.

Questions

1. Kto miał kłopot z samochodem?
2. Kiedy Grzybowski miał kłopot z samochodem?
3. Co zostało zrobione w Częstochowie?
4. Jak była wykonana naprawa samochodu?
5. Czego spalał dużo samochód?
6. Dokąd oddał Grzybowski samochód?
7. Po co oddał Grzybowski samochód do warsztatu.
8. Czego dowiedział się Grzybowski w warsztacie?
9. Co będzie kosztowało drogo?
10. Co zdecydował się zrobić Grzybowski?
11. Na co nie mógł zdecydować się Grzybowski?
12. Kogo poradził się Grzybowski?
13. Jaki samochód miał szwagier Grzybowskiego?

14. Jakiej marki samochód miał szwagier Grzybowski?
15. Ile cylindrów miał silnik samochodu?
16. Czego spalał mało ten samochód?
17. Na ile osób było miejsce w tym samochodzie?
18. Ile drzwi miał samochód?
19. Jakiego koloru był samochód szwagra Grzybowski?
20. Czy Grzybowskiemu podobał się samochód marki "Warszawa"?
21. Dlaczego Grzybowski nie mógł kupić tego samochodu?

LESSON 78

Reading Text

Wczoraj wieczorem Adam Grzybowski dostał telegram od pani Nowickiej z Niegosławic. W telegramie była wiadomość, że mąż jej Stanisław umarł nagle na serce i że pogrzeb odbędzie się za dwa dni. Grzybowski był przyjacielem Nowickiego. Zdecydował się pojechać samochodem do Niegosławic. Grzybowski wyjechał z Warszawy następnego dnia o godzinie 8-ej rano. Szosa z Warszawy do Krakowa jest dobra i ruch na szosie był tego dnia dosyć duży. Samochód Grzybowskiego zderzył się pod Częstochową z ciężarówką. Na szczęście Grzybowskiemu nic się nie stało w tym wypadku, ale samochód trzeba było oddać do naprawy. Samochód został poważnie uszkodzony. Miał on rozbitą chłodnicę i uszkodzony zbiornik na benzynę. Benzyna wyciekała ze zbiornika, sprzęgło również potrzebowało naprawy. Grzybowski zatelefonował do warsztatu samochodowego. Po pewnym czasie przyjechała ciężarówka i samochód został zaciągnięty do warsztatu samochodowego.

Wypadek ten widziało kilka przejeżdżających osób. Widział go również milicjant, który przejeżdżał w tym czasie motocyklem. Milicjant spisał protokół wypadku. Wina była kierowcy ciężarówki, który nie znał dobrze przepisów drogowych. Samochód Grzybowskiego był ubezpieczony w Państwowym Towarzystwie Ubezpieczeń. Agent tego towarzystwa został zawiadomiony o wypadku. Ponieważ stacja kolejowa była 5 km. od miejsca zdarzenia, Grzybowski pojechał na stację taksówką. Na stacji kupił on bilet do Wieliczki. W pociągu spotkał przyjaciół, którym opowiedział o swoim wypadku samochodowym. W Niegosławicach, pani Nowicka czekała na Grzybowskiego. Kolacja była już gotowa o godzinie 8-ej wieczorem. Pani Nowicka była niespokojna, bo nie wiedziała, co się z nim stało i dlaczego przyjazd jego był tak bardzo spóźniony. Grzybowski przyjechał dopiero o 11-ej wieczorem. Zjadł on szybko kolację i poszedł spać. Następnego dnia rano wszyscy pojechali do kościoła. W kościele odbyło się nabożeństwo za Stanisława Nowickiego. Po nabożeństwie odbył się pogrzeb. Grzybowski wrócił po pogrzebie do Warszawy. Z Wieliczki do Częstochowy jechał on pociągiem. W Częstochowie wysiadł z pociągu i wsiadł do samochodu, który był już naprawiony i stał przed stacją. Grzybowski jechał szybko i nie miał więcej kłopotów z samochodem w drodze do Warszawy.

Questions

1. Od kogo i skąd Grzybowski dostał telegram?
2. Na co umarł Stanisław Nowicki?

3. Co odbędzie się za dwa dni?
4. O której (godzinie) Grzybowski wyjechał?
5. Co się stało pod Częstochową?
6. Z czym zderzył się samochód Grzybowskiego?
7. Komu nic się nie stało w tym wypadku?
8. Dlaczego samochód trzeba było oddać do naprawy?
9. Co było uszkodzone w samochodzie?
10. Dokąd zatelefonował Grzybowski?
11. Dokąd został zaciągnięty samochód?
12. Ile osób widziało ten wypadek?
13. Czym jechał milicjant?
14. Czego nie znał drugi kierowca?
15. W jakim towarzystwie był ubezpieczony samochód?
16. Kto został zawiadomiony o wypadku?
17. Czym Grzybowski pojechał na stację?
18. Komu Grzybowski opowiedział o wypadku?
19. Dlaczego pani Nowicka była niespokojna?
20. O której (godzinie) przyjechał Grzybowski?
21. Dokąd pojechali wszyscy następnego dnia?
22. Co odbyło się w kościele?
23. Za kogo było nabożeństwo?
24. Kiedy Grzybowski wrócił do Warszawy?
25. Skąd dokąd on jechał pociągiem?
26. Przed czym stał samochód?
27. Z czym Grzybowski nie miał kłopotu?
28. Kiedy Grzybowski nie miał kłopotów z samochodem?

LESSON 78

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Czego chciał się dowiedzieć Grzybowski od pasażera?
2. Dlaczego pasażer uważał, że pociąg będzie wkrótce w Wieliczce?
3. Które miasto minął już pociąg?
4. Gdzie wysiada pasażer?
5. Kiedy Grzybowski wyjechał z Warszawy?
6. Czym Grzybowski wyjechał z Warszawy?
7. Co Grzybowski miał po drodze?
8. Gdzie Grzybowski złapał ten pociąg?
9. Z czym zderzył się samochód Grzybowskiego?
10. Gdzie było zderzenie?
11. Jaki był samochód Grzybowskiego po wypadku?
12. Co trzeba było zrobić z rozbitym samochodem?
13. Co powiedział pasażer, gdy się dowiedział o wypadku?
14. Czy pasażer zapytał, co było powodem wypadku?
15. Czyja była wina?
16. Jaki był kierowca?
17. Kto widział wypadek?
18. Co właśnie w chwili wypadku robił milicjant?
19. Co zrobił milicjant gdy zobaczył wypadek?
20. O co zapytał pasażer Grzybowskiego?
21. Kogo zawiadomił Grzybowski o wypadku?

22. Przedstawiciel jakiego towarzystwa ubezpieczeń został zawiadomiony?
23. O czym został zawiadomiony przedstawiciel Państwowego Towarzystwa Ubezpieczeń?
24. Do jakiego miasta dojeżdżają obecnie pasażerowie?
25. Do czego muszą się przygotować pasażerowie?

Part II - General Questions

1. Jak nazywamy ludzi, którzy jadą pociągiem, autobusem, samolotem lub tramwajem? (pasażer)
2. Czy mija pan jakieś miasta, kiedy jedzie pan z Monterey do Salinas?
3. Czy ciężarówki mogą jeździć wszystkimi ulicami miasta?
(some are closed for trucks)
4. Gdzie wysiadają pasażerowie z pociągu? (R/R station)
5. Ile wypadków samochodowych pan miał?
6. Ile jest wypadków samochodowych miesięcznie w pańskim stanie?
7. Gdzie można łapać ryby?
8. Czy widział pan kiedyś jakiś poważny wypadek samochodowy?
9. Skąd zwykle odjeżdżają pociągi?
10. Dokąd trzeba zaciągać zepsute lub rozbite samochody?
(warsztat)
11. Co zwykle jest powodem wypadków samochodowych?
12. Czy urzędnicy kierowca powinien prowadzić samochód?

minąć, p. (mijać, i. minę mijam minie mija	- to move past, to pass by
motocykl, m. motocykla, gen. s.	- motorcycle
nagle	- suddenly
nagły, nagle, nagle	- sudden
na szczęście	- fortunately, luckily
niespokojny, niespokojna, niespokojne, adv. niespokojnie	- worried, restless
pasażer, m. pasażerowie, nom. pl.	- passenger
protokół, m. protokołu, gen. s.	- report, minutes
przedstawiciel, m. przedstawiciele, nom. pl.	- representative, agent
przepis, m. przepisu, gen. s.	- direction, instruction, recipe
przepisy drogowe	- traffic regulations
rozbić, p. (rozbić, i. rozbiję rozbijam rozbije rozbija	- to smash, to break to break up
spisać, p. (spisywać, i. spiszę spisuję spisze spisuje	- to write, to list, to compile
spisać protokół	- to make out a report
ubezpieczenie, n.	- insurance
urznięty, urznięta, urznięte	- drunk (slang)
uszkodzić, p. (uszkadzać, i. uszkodzę uszkadzam uszkodzi uszkadza)	- to damage
wina, f.	- fault
wkrótce	- soon, shortly

zaciągać, i. (zaciągnąć, p. - to tow, to haul, to pull
zaciągam zaciągnę
zaciąga zaciągnie)

zbiornik, m. - tank, container
zbiornika, gen. s.

zderzyć się, p. (zderzać się, i. - to collide
zderzę się zderzam się
zderzy się zderza się)

złapać, p. (łapać, i. - to catch
złapię łapię
złapie łapie)

LESSON 79

Dialog (Theft in the forest)

K.: Kalinowski Franciszek - gajowy

M.: Makowski Karol - leśniczy

K.: Dzień dobry, panie leśniczy.

M.: Dzień dobry. Czy w pańskim rejonie wszystko jest w porządku?

K.: Niestety, muszę panu powiedzieć, że od strony wsi Rogowo ktoś kradnie drzewo.

M.: Kiedy pan to zauważył?

K.: Wczoraj dano mi znać, że ukradziono tam kilka sosen.

M.: Czy pan był na posterunku milicji i zameldował o kradzieży?

K.: Nie byłem na posterunku, ale zawiadomiłem milicję przez telefon.

M.: Pojedziemy teraz razem na posterunek. Milicja będzie musiała zrobić rewizję we wsi Rogowo.

K.: Domyślam się, kto mógł ukraść to drzewo i jestem pewny, że złodzieja znajdziemy.

M.: Trzeba się spieszyć, aby złodzieje nie mieli czasu na ukrycie skradzionego drzewa.

K.: Może lepiej najpierw pojechać do przewodniczącego Gminnej Rady Narodowej, a później z nim na posterunek milicji.

M.: Jedźmy wprost do komendanta posterunku milicji, bo mówiono mi, że przewodniczący wyjechał do Kielc.

LESSON 79

Grammar Analysis

HOW TO RENDER INTO POLISH SPECIAL ENGLISH PASSIVE CONSTRUCTIONS

In sentences of special English constructions where the agent of the action is not mentioned: I was given, I was shown, I was told, etc. are rendered into Polish by an impersonal expression consisting of passive participle with the ending -o and an appropriate personal pronoun or proper name in the case required by the given verb. Most of those verbs require the indirect object to be in the dative case,

e.g.:

Past tense

I was given a book.	- Dano mi książkę.
You were given a book.	- Dano ci książkę.
He was given a book.	- Dano mu książkę.
She was given a book.	- Dano jej książkę.
It was given a book.	- Dano mu książkę.
We were given a book.	- Dano nam książkę.
You were given a book.	- Dano wam książkę.
They were given a book.	- Dano im książkę.
I was left at home.	- Zostawiono mnie w domu.

The present tense is rendered in Polish by the 3rd pers. pl. present tense,

e.g.:

Present tense

I am being given a book.	- Dają mi książkę.
You are being given a book.	- Dają tobie książkę.
He is being given a book.	- Dają mu książkę.
She is being given a book.	- Dają jej książkę.
It is being given a book.	- Dają mu książkę.
We are being given a book.	- Dają nam książkę.
You are being given a book.	- Dają wam książkę.
They are being given a book.	- Dają im książkę.
I am being left at home.	- Zostawiają mnie w domu.

The future tense is rendered by the 3rd pers. pl. future imperfective or perfective,

e.g.:

Future tense

I will be given a book.	- Dadzą mi (będą mi dawali) książkę.
You will be given a book.	- Dadzą ci (będą ci dawali) książkę.
He will be given a book.	- Dadzą mu (będą mu dawali) książkę.
She will be given a book.	- Dadzą jej (będą jej dawali) książkę.
It will be given a book.	- Dadzą mu (będą mu dawali) książkę.
We will be given a book.	- Dadzą nam (będą nam dawali) książkę.
You will be given a book.	- Dadzą wam (będą wam dawali) książkę.
They will be given a book.	- Dadzą im (będą im dawali) książkę.
I will be left at home	- Zostawią mnie (będą mnie zostawiali) w domu.

The passive voice sentences often used in English are preferably rendered into Polish by impersonal expressions with active voice constructions,

e.g.:

I was found - "znaleziono mnie" preferably than "zostałem znaleziony".

LESSON 79

Structural Drill

Part I

Instructor:	Suggested words:	Students:
Skąd pan ma ten rower?	I was lent it.	Pożyczono mi go.
	I was given it.	
	I was sent it.	
	I was issued it.	
	I was sold it.	
	I was left it.	

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Skąd pan to wie?	I was told.
	I was reminded.
	I was shown.

I was answered.
I was telephoned.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan kupił dom?	I was advised to.
	I was allowed to.
	I was helped to.
	I was ordered to.
	I was promised money.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan nie poszedł do kina?	I was prohibited.
Skąd pan ma pieniądze?	I was paid for work.
Dlaczego pożyczono panu tyle pieniędzy?	Because I was trusted.
Czy zapłacono panu za tę robotę?	No, I was thanked only for it.
	No, I was congratulated only for it.

Part II

Instructor:	Suggested words:	Students:
Dlaczego pan nie przyszedł do nas?	Because I was arrested. Because I was kept in jail. Because I was stopped on the street. I was informed that you are not home. I was beaten. I was taken to the hospital.	Bo mnie aresztowano.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Dlaczego pan to powiedział?	I was expected to say this. I was asked to say this. Because I was taught to say this.
Skąd pan to umie robić?	Because I was trained.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Czy wzięto pana do wojska bez badania lekarskiego?	No, I was examined first.
Czy pan był u fryzjera?	Yes, I was shaved.
Czy pan jest głodny?	No, I was fed.
Dlaczego pan tu przyszedł?	I was called.
Skąd pan ma te ołówki?	I was supplied.
Dlaczego pan nie pracuje?	I was released.
Dlaczego pan kupił ten dom?	I was convinced.
Skąd pan ma te meble?	I was brought.
Czy poznali pana na zebraniu?	Yes, I was recognized.
Czy przywitali pana na zebraniu?	Yes, I was greeted.
Czy pan się ubezpieczył?	Yes, I was insured.
Czy pan to dobrze powiedział?	Yes, I was understood.

Drill the above using: ty, on, ona, my, wy, oni, one.

Part III

Drill present and future tense with the above sentences whenever appropriate.

LESSON 79

Translation
English - Polish

1. This is the house built by Nowicki's grandfather in 1905.
2. When Mrs. Cichocka returned home, she saw that the rooms were already tidied and the dishes washed.
3. Kowalski and his wife were talking about the used car, which they wanted to buy.

4. Our positions were so well camouflaged, that the enemy pilot did not see them.
5. Only two soldiers in our platoon had automatic rifles.
6. Majewski looked at the letter brought by the mailman, and saw that it was from his wife.
7. The children stood a long time before the beautifully illuminated store window.
8. The doctor saw that the soldier, brought to the shelter by two medics, was seriously wounded.
9. He saw that the door was already closed, so he went home.
10. Basia and Bolek were thinking about the roasted chicken their mother had promised them for supper.

Translation
Polish - English

Było to kilka lat temu. Pewnego rana znaleziono na moście zabitego człowieka. Zabity nazywał się Łukasik i był buchalterem dużej fabryki. W portfelu oprócz papierów milicja nie znalazła żadnych pieniędzy. Komendant posterunku milicji kazał natychmiast aresztować wszystkich podejrzanych w mieście. Wkrótce aresztowano znanego złodzieja Mazgaja. W czasie rewizji znaleziono przy nim dużo pieniędzy. Nie znaleziono jednak pistoletu którym został zabity Łukasik. Przესłuchiwany Mazgaj powiedział jednak, że on nie zabił Łukasika. Kiedy przechodził przez most spotkał on Łukasika, które-

go znał z wojska. Łukasik zawsze mu pomagał i tym razem dał mu pieniądze na nowe ubranie. Milicja nie wierzyła Mazgajowi i zdawało się, że będzie wisiał.

Tymczasem agent towarzystwa ubezpieczeń, w którym Łukasik był ubezpieczony zaczął sprawdzać wszystkie szczegóły. W kilku knajpach powiedziano mu, że Mazgaj pokazywał wszystkim pieniądze. Agent pomyślał, że gdyby Mazgaj zabił Łukasika nie pokazywałby pieniędzy. Agent zaczął coś podejrzewać. Poszedł on na miejsce wypadku i wkrótce znalazł w wodzie pod mostem pistolet przyczepiony drutem do ciężkiego francuskiego klucza (monkey wrench)samochodowego. Po kilku dniach rzecz była jasna dla agenta. Łukasik kradł pieniądze we fabryce. Ponieważ bał się on więzienia zdecydował się odebrać sobie życie. Chciał on jednak ażeby rodzina jego dostała ubezpieczenie i dlatego dał Mazgajowi pieniądze, żeby milicja myślała, że on go zabił. Strzelił on do siebie na moście tak, że pistolet po strzale spadł do wody.

Questions

1. Gdzie znaleziono zabitego człowieka?
2. Kim był Łukasik?
3. Gdzie pracował Łukasik?
4. Czego milicja nie znalazła w portfelu?
5. Kogo komendant milicji kazał aresztować?
6. Kogo wkrótce aresztowano?
7. Kiedy znaleziono przy nim dużo pieniędzy?
8. Czego jednak nie znaleziono przy Mazgaju?

9. Co powiedział przesłuchiwany Mazgaj?
10. Kiedy Mazgaj spotkał Łukasika?
11. Skąd Mazgaj znał Łukasika?
12. Komu Łukasik zawsze pomagał?
13. Na co Łukasik dał pieniądze Mazgajowi?
14. Komu ^{zastępcy} policja nie wierzyła?
15. Co zdawało się milicji?
16. Co zaczął sprawdzać agent?
17. Jaki agent zaczął sprawdzać wszystkie szczegóły?
18. Komu powiedziano, że Mazgaj pokazywał pieniądze?
19. Co pomyślał agent?
20. Dokąd poszedł agent?
21. Do czego i czym był przyczepiony pistolet?
22. Co było jasne dla agenta?
23. Na co zdecydował się Łukasik?
24. Co chciał Łukasik?
25. Dlaczego Łukasik dał Mazgajowi pieniądze?
26. Jak Łukasik strzelił do siebie?

LESSON 79

Reading Text

Pan Karol Makowski mieszkał z żoną i dziećmi w Kielcach. Był on leśniczym w dużym lesie pod Kielcami i musiał często wyjeżdżać z domu, żeby sprawdzić, czy wszystko jest w porządku w różnych rejonach lasu. Pewnego dnia w zimie przyjechał on saniami do rejonu gajowego Franciszka Kalinowskiego. Ka-

linowski zameldował leśniczemu, że zeszłej nocy skradziono z jego rejonu kilka sosen. Ślady złodziei prowadziły do wsi Rogowo. Ponieważ dzień przedtem spadł duży śnieg, ślady stóp dwóch ludzi widać było na śniegu.

Ponieważ mróz był duży i zaczął padać śnieg, gajowy zaprosił leśniczego do mieszkania, żeby mogli ogrzać się trochę. W mieszkaniu Kalinowski podał wódkę i kanapki. Kiedy wypili wódkę i zjedli kanapki, pan Makowski powiedział Kalinowskiemu, że go podwiezie saniami w kierunku wsi Rogowo.

Na posterunku milicji gajowy zameldował o kradzieży drzewa i powiedział, że podejrzewa o kradzież ludzi ze wsi Rogowo. Komendant posterunku milicji wydał rozkaz, żeby zrobić rewizję w wiosce. Wkrótce potem dwaj milicjanci poszli z panem Kalinowskim do gospodarstw paru podejrzanych gospodarzy. Rewizja nie trwała długo. U jednego z gospodarzy, Michała Wójcika, znaleźli oni skradzione drzewo. Drzewo było schowane w stodole. Milicja spisała protokół i Wójcik został aresztowany. W kilka dni później odbyła się rozprawa w sądzie w Kielcach. Podczas rozprawy świadkowie mówili, że Michał Wójcik był od dłuższego czasu podejrzewany o różne kradzieże. Wójcik dostał za kradzież drzewa 6 miesięcy więzienia. Wójcika zawieziono do więzienia w Kielcach. Tam zamknięto go w celi. Ponieważ Wójcik był z zawodu stolarzem, będzie on pracował w więzieniu w warsztacie stolarskim. Wójcikowi powiedziano, że żona i dzieci mogą go odwiedzać raz na miesiąc.

Questions

1. Kim był Makowski?
2. Gdzie znajdował się ten las?
3. Dlaczego on często wyjeżdżał z domu?
4. Czym on przyjechał do Kalinowskiego?
5. Komu Kalinowski zameldował, że skradziono kilka sosen?
6. Skąd skradziono kilka sosen?
7. Co prowadziło do wsi Rogowo?
8. Czyje ślady prowadziły do wsi?
9. Ilu ludzi ślady widać było na śniegu?
10. Na czym było widać ślady stóp?
11. Co kazał zrobić leśniczy gajowemu?
12. Dokąd gajowy zaprosił leśniczego?
13. Dlaczego on zaprosił leśniczego do mieszkania?
14. Co podał Kalinowski?
15. Co Makowski powiedział Kalinowskiemu?
16. Kogo Kalinowski podejrzewa o kradzież?
17. Ilu milicjantów przeszukało gospodarstwa?
18. Czyje gospodarstwa przeszukano?
19. U kogo znaleziono skradzione drzewo?
20. Gdzie drzewo było schowane?
21. Co odbyło się kilka dni później?
22. Kto mówił, że Wójcik był podejrzewany o różne kradzieże?
23. Za co Wójcik dostał 6 miesięcy?
24. Dokąd zawieziono Wójcika?
25. Gdzie go zamknięto?
26. Czym Wójcik był z zawodu?

27. Jak często żona i dzieci mogą go odwiedzać?

LESSON 79

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim byli panowie Makowski i Kalinowski?
2. O co zapytał Makowski Kalinowskiego?
3. Co powiedział Kalinowski leśniczemu Makowskiemu?
4. Kiedy Kalinowski zauważył kradzież?
5. Komu dano znać, że skradziono drzewo?
6. O czym dano znać Kalinowskiemu?
7. Ile sosen skradziono?
8. Kogo Makowski zapytał, czy był na posterunku milicji?
9. O czym Kalinowski miał zameldować?
10. Jak on zawiadomił posterunek?
11. Dokąd pojedą gajowy i leśniczy?
12. Co milicja będzie musiała zrobić w Rogowie?
13. Czego domyślał się gajowy?
14. Czego był pewny Kalinowski?
15. Dlaczego oni musieli się spieszyć?
16. Do kogo najpierw chcieli pojechać Kalinowski i Makowski?
17. Dokąd oni chcieli później pojechać?
18. Z kim oni chcieli pojechać na posterunek milicji?
19. Do kogo oni pojechali wprost?
20. Dlaczego oni chcieli pojechać do komendanta milicji?
21. Dokąd wyjechał przewodniczący?

Part II - General Questions

1. Gdzie powinni siedzieć złodzieje?
2. Po ilu złodziei zwykle siedzi w celi?
3. Kogo zwykle podejrzewa się o kradzież?
4. Gdzie można się ogrzać, kiedy jest zimno?
5. Czym można podwieźć dzieci do szkoły?
6. Na czym można zauważyć ślady?
7. Jakie ślady pan widział na śniegu, na ziemi lub na trawie?
8. Od której godziny do której trwa zwykle zebranie Gminnej Rady Narodowej?
9. Czy pan był kiedyś na rozprawie sądowej w sądzie wojskowym, lub cywilnym?
10. Czy był pan kiedyś świadkiem w sądzie cywilnym?
11. Komu wolno robić rewizję?
12. Czy pan widział kiedyś, jak policja robiła rewizję?
13. Proszę opowiedzieć o jakimś wypadku samochodowym.
14. Proszę opowiedzieć, jak się odbywa rozprawa sądowa.

Part III - Conversational situation

W pociągu. Pan Nowicki, jego syn Tadeusz i pan Bukowski rozmawiają na korytarzu. Kilka osób przechodzi idąc do wagonu restauracyjnego. Konduktor (conductor) sprawdza bilety. Pan Nowicki zauważył, że nie ma portfela.

Temat rozmowy: Kto i kiedy mógł ukraść portfel panu Nowickiemu?

Osoby: Jan Nowicki
Tadeusz Nowicki (jego syn)
pan Bukowski (pasażer, który przedstawia się No-

LESSON 79

Vocabulary

cela, f.	- cell
dać znać, p. (dawać znać, i. dam znać daję znać da znać daje znać)	- to let know
gajowy, m. gajowego, gen. s. gajowi, nom. pl.	- ranger, gamekeeper
Gminna Rada Narodowa	- Community National Council
gminny, gminna, gminne	- community (as adj.), communal
komendant, m.	- commandant, chief
kradzież, f.	- theft
kraść, i. (ukraść, p. kradnę ukradnę kradnie ukradnie)	- to steal
leśniczy, m. leśniczego, gen. s. leśniczowie, nom. pl.	- forester
ogrzać (się), p. (ogrzewać /się/, i. ogrzeję (się) ogrzewam /się/ ogrzeje (się) ogrzewa /się/)	- to warm up, to get warm
podejrzany, podejrzana, podejrzane	- suspected
podejrzawać, i. (no p.) podejrzewam podejrzewa	- to suspect
podwozić, i. (podwieźć, p. podwożę podwiożę podwozi podwiezie)	- to give one a lift
posterunek, m. posterunku, gen. s.	- here: station, post, sentinel
posterunek milicji	- police station

przewodniczący, przewodnicząca przewodniczącego, przewodni- czącej, gen. s.	- chairman, chairwoman
rada gminna, f.	- community council
rewizja, f.	- revision, search, inspection
rozprawa, f.	- trial, hearing
sanie, (pl. only) sań, gen. pl.	- sleigh
sąd, m. sądu, gen. s.	- court, judgment
sosna, f.	- pine
ślad, m. śladu, gen. s.	- trace, track, trail
świadek, m. świadka, gen. s.	- witness
ukryć, p. (ukrywać, i. ukryję ukrywam ukryje ukrywa)	- to conceal, to hide, to keep secret
wprost	- directly, straight
złodziej, m.	- thief

LESSON 80

Dialog (River crossing operation)

K.: Kpt. Sporny
S.: Sierż. Gajda

K.: Jak wygląda nasza sytuacja na drugim brzegu rzeki?

S.: Walka trwa jeszcze. Przy przeprowadzaniu się przez rzekę, mieliśmy duże straty.

K.: Dlaczego nikt tego nie meldował?

S.: Nie mogliśmy o tym zameldować, bo podczas przechodzenia w bród, żołnierz, który niósł radio został zabity i radio utonięło.

K.: Jakie oddziały znajdują się już po tamtej stronie rzeki?

S.: Na drugim brzegu, oprócz plutonów strzeleckich, mamy pluton broni towarzyszącej. Poza tym, mamy oddział saperów ze sprzętem do wykrywania min i niszczenia zasieków.

K.: W którym miejscu jest most?

S.: Most jest w naszym ręku. Jak tylko saperzy naprawią go, nasze czołgi będą mogły wspierać natarcie naszej piechoty.

K.: Czy nasze oddziały utrzymują przyczółek do przyścia czołgów?

S.: Myślę, że tak. Np1 atakował w sile kompanii, ale poniósł duże straty i musiał wycofać się, zabierając tylko lekko rannych.

K.: Czy macie jeńców?

S.: Tak, wzięliśmy do niewoli trzydziestu jeńców. Tu są papiery, które znaleziono przy nich.

LESSON 80

Grammar Analysis

THE INDECLINABLE ACTIVE PARTICIPLE DECLENSION OF POLISH FAMILY NAMES

Part I

The indeclinable active participle is formed by attaching the ending -c to the 3rd person plural of the present tense of an imperfective or a frequentative verb.

	3rd pers.pl. present	↓	indeclinable active participle	↓	
czytać, i.	czytają+ <u>c</u>	=	czytając	- when reading, while reading	
chodzić, fr.i.	chodzą+ <u>c</u>	=	chodząc	- when walking, while walking	

e.g.:

Czytając on palił papierosy. - While reading he smoked
cigarettes.
Chodząc on rozmawiał. - While walking he talked.

The indeclinable active participle is used to simplify subordinate clauses starting with kiedy, ponieważ, or chociaż subject of the subordinate clause is the same as that of the main clause, and the action in both clauses is simultaneous.

e.g.:

Subordinate clause **Main clause**

Kiedy on czytał, on palił papierosy.

↑ ↑

the same subject

Czytając on palił papierosy.

Ponieważ on miał pieniądze, on mógł kupić nowy samochód.

 the same subject

Since (because) he had money, he could buy a new car.

Chociaż byłem chory, poszedłem do pracy.

(Although I was sick, I went to work.)

The indeclinable active participle of the verb być is będąc (while),

e.g.:

Będąc w domu czytam gazety. - While at home I read newspapers.

Part II

a/ Adjectival declension of family names.

Polish family names ending in -ski, -cki or -dzki are declined like adjectives for masculine and feminine gender, singular and plural,

e.g.:

Rozmawiałem z panami Kowalskim, Cichockim i Rudzkiem.

Wczoraj widziałem panią Kowalską, panią Cichocką i panią Rudzką.

Polish family names ending in -y are declined like adjectives in the masculine singular. Declension of all other forms is optional,

e.g.: Wolny

Wczoraj widziałem pana Wolnego i panią Wolny (Wolną).

Wczoraj rozmawiałem z państwem Wolny (Wolnymi).

Foreign names ending in -e or -i are declined like adjectives in the masculine singular only, otherwise they are not declined.

e.g.: Rudke

Znam pana i panią Rudke.

b/ Nominal declension.

Family names ending in a consonant are declined like masculine nouns in singular and plural. Declension in the feminine gender singular and plural is optional, and requires special endings for married and unmarried women.

Translation
English - Polish

1. The wounded soldier was brought to the hospital on a stretcher.
2. The hearse was drawn by four horses.
3. As soon as I saw the fire I notified the fire department and the ambulance service.
4. The priest said a short prayer over Nowicki's grave and then said a few words to the widow.
5. Before (his) death Mr. Zieliński gave five thousands zlotys to his grandson and three thousands to his granddaughter.
6. The doctor did not want to sign the death certificate, because he suspected that Jasiński had been killed.
7. I suppose that you will receive a letter from my in-

surance agent before the end of the week.

8. Grzybowski wanted to pass a truck, but he was drunk and did not see that the road was not wide enough, so he collided with the truck and smashed his car.
9. The forester's wife saw a man who was stealing her chickens. She also saw that her neighbor's daughter was helping the thief.
10. During the trial two witnesses said that half an hour before the search Adamski had burned several letters and documents.
11. We had to force the river in a place where it was very deep, and 3 soldiers from my platoon drowned.
12. The enemy suffered heavy losses and retreated across the river.

LESSON 80

Reading Text
(based on I.M.S. #6)

W nocy z wtorku na środę oddział nieprzyjacielski w sile trzech plutonów strzeleckich i jednego plutonu broni towarzyszącej przeprowił się przez rzekę.

Strzelec Borowy pamięta tę noc dobrze, bo w tym dniu skończył 21 lat. Noc była jasna i widać było księżyc, Borowy myślał o wszystkim ale nie o wojnie. Nagle Borowy usłyszał głos sierżanta Kuli, który stojąc przy obsłudze karabinu maszynowego coś jej pokazywał. Borowy tak jak i inni żołnierze popatrzał w stronę rzeki i zobaczył oddział

nieprzyjacielski forsujący rzekę. Strzelec Borowy wziął karabin do ręki i czekał. W tym miejscu woda nie była głęboka i żołnierze przechodzili rzekę w bród, niosąc broń i amunicję nad głowami. Ze stanowisk 3-ciej kompanii widać było dobrze forsowanie rzeki. Po przejściu piechoty, nieprzyjaciel przewiózł na pontonach sprzęt ciężki jak moździerze i CKMy. Żołnierze 3-ciej kompanii siedzieli cicho, nie strzelając; taki był rozkaz. Kiedy pontony wracały, aby przewieźć działka ppanc., dowódca 3-ciej kompanii kapitan Wende krzyknął: "Ognia". Wszyscy zaczęli strzelać. Słychać było karabiny, CKMy, moździerze, a nawet od czasu do czasu ktoś strzelał z pistoletu; widocznie nie miał nic innego pod ręką. Kompania była wstrzelana w most, który był obok brodu więc przeniesienie ognia było bardzo łatwe. W kilku sekundach pontony zostały zniszczone. Teraz przyszła kolej na piechotę, która była prawie pewna, że już ma przyczółek w swoim ręku. Mimo dosyć silnego ognia 3-ciej kompanii, nieprzyjaciel zaczął nacierać na jej stanowiska. Z drugiej strony rzeki zaczęła strzelać nieprzyjacielska artyleria. Kompania miała wielu rannych i zabitych. Szef kompanii starszy sierżant Wójcik zawołał sanitariuszy z noszami, którzy zabrali rannych i zabitych. To były pierwsze straty 3-ciej kompanii. Między stanowiskami kompanii kapitana Wendego a nieprzyjacielem odległość była coraz mniejsza, ale aby zniszczyć 3-cią kompanię nieprzyjaciel musiał przejść przez pole minowe i zasieki. Na minach wielu z nich zginęło, ale miny nie zatrzymały ich natarcia. Pierwsi już byli przy zasiekach i zaczęli przecinać

druty. Tu na zasiekach skończyło się powodzenie natarcia.

Niektórzy zostali przy drutach, inni zaczęli wycofywać się lub uciekać. Złapano kilku jeńców. Z dokumentów znalezionych przy nich dowiedziano się, że oni przed kilku dniami dopiero przybyli na front.

Questions

1. Kiedy nieprzyjaciel przeprowił się przez rzekę.
2. W jakiej sile npl przeprowił się przez rzekę.
3. Dlaczego Borowy pamięta tę noc?
4. Czyj głos Borowy usłyszał?
5. Przy czym stał sierżant Kula?
6. Komu sierżant Kula coś pokazywał?
7. Co zrobił strzelec Borowy?
8. Jaki oddział on zobaczył?
9. Jaka była woda w tym miejscu?
10. Jak nieprzyjaciel przechodził rzekę?
11. Co było widać ze stanowisk kompanii?
12. Na czym npl przewiózł sprzęt ciężki?
13. Jak siedzieli żołnierze 3-ciej kompanii?
14. Co krzyknął kpt. Wende?
15. Dlaczego ktoś strzelał z pistoletu?
16. W co była kompania wstrzelana?
17. Gdzie był most?
18. Kiedy pontony zostały zniszczone?
19. Co npl zaczął robić mimo silnego ognia?
20. Czym był starszy sierżant Wójcik?

21. Z czym przyszli sanitariusze?
22. Kogo zabrali sanitariusze?
23. Przez co musiał przejść nieprzyjaciół?
24. Na czym zginęło wielu żołnierzy npla?
25. Czego nie zatrzymały miny?
26. Co żołnierze zaczęli robić przy zasiekach?
27. Co się skończyło na zasiekach?
28. Z czego dowiedziano się, że oni dopiero przybyli na front?

LESSON 80

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. O co zapytał się kapitan sierżanta?
2. Kogo kpt. Sporny zapytał się o sytuację na drugim brzegu?
3. Co jeszcze trwa?
4. Kiedy mieliśmy duże straty?
5. Kiedy został zabity żołnierz, który niósł radio?
6. Co utonęło?
7. Jakie oddziały znajdują się po tamtej stronie rzeki?
8. Jaki sprzęt ma pluton saperów?
9. W którym miejscu jest most?
10. Kto będzie mógł wspierać natarcie piechoty?
11. Jak długo ma piechota utrzymać przyczółek?
12. Co piechota musi utrzymać do przyjścia czołgów?
13. W jakiej sile npl atakował?
14. Co musiał zrobić npl?
15. Kogo zabrał npl?

16. Ilu jeńców kompania wzięta do niewoli?
17. Kogo wzięto do niewoli?
18. Co znaleziono przy jeńcach?

Part II - General Questions

1. Czy był pan kiedyś na froncie?
2. W czym piechota może mieć straty?
3. Jak przeprawiają się oddziały wojskowe przez rzekę, morze lub góry?
4. Dlaczego drzewo nie tonie?
5. Czym można zniszczyć zasieki?
6. Co budują lub naprawiają saperzy?
7. Jakie punkty zwykle atakuje nieprzyjaciół?
8. Kiedy wojsko atakuje, a kiedy się wycofuje?
9. Czym zabiera się rannych?
10. Jakie papiery powinien mieć żołnierz przy sobie?
11. Jaką broń ma pluton broni towarzyszącej?
12. W jaki sposób czołgi wspierają natarcie piechoty?

Part III - Topic of conversation

1. Proszę opowiedzieć jak kompania przeprawia się przez rzekę.
2. Jak jest uzbrojona kompania saperów?
3. Jakie zadania mają saperzy?

LESSON 80

Military Interpreting Practice # 5

1. I see from your papers that you are an engineer.

Tak, jestem saperem od sierpnia, 1953 roku.
2. In what army branch did you serve before that?

Do sierpnia byłem w piechocie.
3. What unit do you belong to?

3-cia kompania, 1-szy baon, 2-gi pułk saperów.
4. What job did you have?

Byłem zastępcą d-cy plutonu.
5. What is the full strength of the platoon?

1 oficer i 44 żołnierzy.
6. How many squads does the platoon consist of?

Pluton składa się z drużyny d-cy i 3-ech drużyn saperskich.
7. What is the strength of the company?

5 oficerów i 183 żołnierzy.
8. What type (kind) of equipment and arms does the company have?

W kompanii jest 137 karabinów, 6 LKM kaliber 7.62, 2 KM kal. 9.3 i 3 czołgi.
9. I didn't know that an engineer company had tanks.

Tak, mamy czołgi, bo my jesteśmy kompanią saperów w dywizji pancernej.
10. What else is in the company besides this?

Są jeszcze 3 granatniki ppanc i 25 samochodów.
11. Are there pistols in the company?

Jest 25 pistoletów; oficerowie i podoficerowie mają pistolety.
12. What kind of mines does the company have?

To zależy od zadania, ale przeważnie przeciwpancerne.
13. Could you tell me something about these mines?

Niestety na minach się nie znam; wiem tylko, że miny których używaliśmy w ostatnim tygodniu mo-

- gły zniszczyć nawet ciężkie czołgi.
14. How long does engineer school last?
- Do pułku przychodzą żołnierze po 8-mio tygodniowym szkoleniu. W pułku wyszkolenie jeszcze trwa od 6-ciu do 10-ciu tygodni.
15. How many engineer regiments are there in an armored division?
- W dywizji pancерnej nie ma pułku saperów; jest tylko baon saperów.
16. You said before that you belong to the 2nd engineer regiment.
- Tak, to prawda, ale baony z naszego pułku są w trzech różnych dywizjach.
17. Do you know in which ones?
- O ile pamiętam, to w 2-giej, 7-mej i 13-tej.
18. To which division is the 1st battalion attached (assigned)?
- My jesteśmy przydzieleni do 2-giej dywizji pancерnej.
19. And what is the organization of the engineers like in an infantry division?
- Prawie taka sama jak u nas.
20. However, there must be some difference, because you said "almost the same as with us".
- Tak, jest różnica w stanie ludzi i w sprzęcie. Nasza drużyna ma 11 ludzi, a w dywizji piechoty drużyna ma 12 ludzi.
21. And how about the armament?
- My mamy trochę silniejsze uzbrojenie, np. kompania saperów w dywizji piechoty nie ma czołgów, a my mamy 3.
22. Is there any kind of bridge-building (mostowy) equipment in the battalion?
- Tak, w każdym baonie jest kompania mostowa, która ma sprzęt potrzebny do budowania ciężkich mostów.

LESSON 80

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. Suspecting him of the theft of important documents I didn't want to leave him alone in the office.
2. Retreating quickly the enemy had no time to take his killed and wounded.
3. While interrogating the POW I smoked about forty cigarettes.
4. Mary sat all day in the garden warming herself in the sun.
5. While talking with the Nowaks I noticed that Mrs. Nowak coughed a lot.
6. The police found out from Miss Tokarz that Mr. & Mrs. Nalepa were hiding the man who stole Mrs. Bartosiewicz's car.
7. Miss Drozd went to France with Mr. & Mrs. Pokorny.
8. I heard a lot about Mr. & Mrs. Miller from their granddaughter, Miss Woźniak.

Part II

If tape recorders are not available to students translate the following sentences. If tape recorders are available to students record the translation of the following sentences:

1. Yesterday, I got a letter from Miss Kozakiewicz.
2. Very often while going to the office I give a lift to Mrs. Musiał and Mrs. Minkiewicz.

3. I talked with Mrs. Kowalik about Miss Nowak.
4. Somebody stole ten zlotys from Miss Malec.
5. Mr. & Mrs. Pająk were sitting in the movie behind Mr. Wójtowicz.

LESSON 80

Vocabulary

atakować, i. (zaatakować, p. atakuję zaatakuję atakuję zaatakuję)	- to attack
bród, m. brodu, gen. s.	- ford
cicho	- silently, be quiet, quietly
dokument, m. dokumentu, gen. s.	- document
forsować, i. (sforsować, p. forsuję sforsuję forsuje sforsuje)	- to effect a passage by force
głęboki, głęboka, głębokie	- deep
głęboko	- deeply, deep (as adv.)
mimo	- in spite of
nacierać, i. (natrzeć, p. nacieram natrę nacieram natrze)	- to attack (by land forces)

ponieść straty, p. (ponosić straty, i. - to suffer losses poniosę " ponoszę " poniesie " ponosi ")	
ponton, m. pontonu, gen. s.	- pontoon
przecinać, i. (przeciąć, p. przecinam przetnę przecina przetnie)	- to cut
przenieść, p. (przenosić, i. przeniosę przenoszę przeniesie przenosi)	- to shift, to trans- port (by hand), to transfer
przeprowiać się, i. (przeprowić się, p.- przeprowiam się przeprowię się przeprowia się przeprowi się)	- to cross (a body of water or mountains)
przyczółek, m. przyczółka, gen. s.	- bridgehead
sekunda, f.	- second
starszy sierżant	- master sergeant
strata, f.	- loss, casualty
sytuacja, f.	- situation
utonać/zatonać, p. (tonąć, i. utoną/zatone tone utonie/zatonie tonie)	- to drown, to sink (in- transitive)
wspierać, i. (wespierać, p. wspieram wesprę wspiera wesprze)	- to support
wstrzelać się, p. (wstrzeliwać się, i. - to zero-in wstrzelam się wstrzeliwuję się wstrzela się wstrzeliwuje się)	
wycofać (się), p. (wycofywać /się/, i. - to retreat, to with- wycofam (się) wycofuję /się/ wycofa (się) wycofuje /się/)	draw
wykrywać, i. (wykryć, p. wykrywam wykryję wykrywa wykryje)	- to detect
znać się na czymś (loc.)	- to know about some- thing, to be familiar with something

LESSON 81

Dialog (At the custom house)

C.: Czeski urzędnik celny

P.: Pasażer

C.: Proszę przygotować się do rewizji celnej!

P.: (do siebie) Nie lubię tych rewizji na granicy. Urzędnicy rewidujący obchodzą się z przejeżdżającymi granicę jak z przemytnikami.

C.: Proszę otworzyć tą walizkę.

P.: Mam tu ubrania i bieliznę.

C.: A ta butelka i to pudełko?

P.: To jest polska wiśniówka, a to są papierosy.

C.: Czy pan to wiezie dla siebie, czy dla kogoś?

P.: Kolega pracujący ze mną w biurze prosił mnie, żebym dał te rzeczy jego ciotce mieszkającej w Pradze.

C.: Dobrze, ale za te rzeczy musi pan zapłacić cło, chyba że pan otworzy butelkę i napije się trocnej wiśniówki.

P.: Nie jestem palący i nie piję. Wolę zapłacić cło.

C.: Proszę jeszcze pokazać tamtą walizkę.

P.: Widzę, że pan mi nie ufa.

C.: Musimy dokładnie rewidować wszystkie rzeczy, bo na czarnym rynku jest dużo obcej waluty, biżuterii i narkotyków. Czy ma pan obcą walutę?

P.: Tylko czechosłowacką, wszystkie inne pieniądze wymieniłem już przy okienku.

LESSON 81

Grammar Analysis

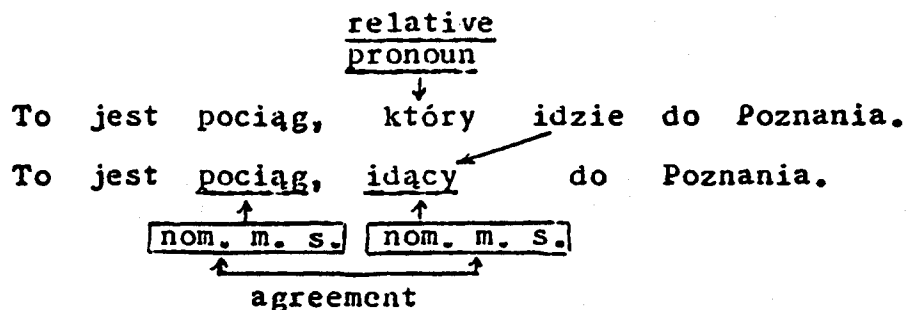
THE DECLINABLE ACTIVE PARTICIPLE

The declinable active participle is formed by attaching the endings -cy, -ca, -ce to the third person plural of the present tense of an imperfective or a frequentative verb.

<u>Infinitive</u>	<u>3rd pers. present tense</u>	<u>The declinable active participle</u>
pisać, i.	(oni) piszą	piszący (m.) pisząca (f.) piszące (n.)
chodzić, fr.	(oni) chodzą	chodzący (m.) chodząca (f.) chodzące (n.)

The declinable active participle has the form of an adjective and is declined like one. This participle is used to replace a relative subordinate clause in which the relative pronoun is the subject of such a clause. The participle must be formed from the verb of the subordinate clause and must agree in gender, case and number with the noun it qualifies,

e.g.:

This is the train which goes to Poznań.

This is the train going to Poznań.

e.g.:

The pilot piloting the plane { does not
(driving) { did not talk with the passengers.
{ will not

e. g. :

The declinable active participles are declined like any other adjectives,

e.g.:

I talked with a young Polish-speaking student.

e.g.: palący - smoker (smoking man)
Przedział dla palących. - Compartment for smokers.

Translation
Polish - English

Przed kilkoma dniami Stefan Czajka wrócił z Ameryki. On był w Ameryce u brata, który tam mieszka od 1951 roku.

Podczas rewizji celnej na stacji granicznej, Czajka musiał otworzyć swoje walizki i pokazać urzędnikowi celnemu co w nich miał. Urzędnik chciał zobaczyć czy nie było czegoś w walizkach, za co Czajka musiałby zapłacić cło. W walizkach Czajka miał swoje osobiste rzeczy i prezenty dla rodziny i znajomych. Kiedy urzędnik celny zobaczył co tam było, powiedział: "O, widzę, że pan w Ameryce kupił ładne rzeczy. Widać, że dobrze się tam ludziom powodzi. U nas w Polsce takich rzeczy nie można dostać nawet na lekarstwo" (neither for love or money).

Brat Czajki jest pomocnikiem murarza i dostaje dwa i pół dolara za godzinę pracy. Kiedy Czajka powiedział to urzędnikowi, urzędnik nie chciał mu wierzyć, gdyż myślał, że brat Czajki jest przynajmniej dyrektorem jakiejś fabryki. Urzędnik celny chciał wiedzieć, jakie są zarobki robotników w Ameryce. Urzędnik nie interesował się tym, jakie są zarobki w dolarach czy w złotych, ale on chciał dowiedzieć się, jak długo trzeba pracować na bochenek chleba, na kilo soli, na parę butów, na parę spodni, na płaszcz i na pończochy dla żony. Jednym słowem, jak długo trzeba pracować w Ameryce na to wszystko, czego potrzebuje się codziennie, a co trudno dostać w Polsce. Czajka odpowiedział urzędnikowi, że rzeczy potrzebne codziennie można

w Ameryce dostać, nie za godziny pracy, ale za minuty. Na przykład: na paczkę papierosów brat Czajki pracuje cztery minuty, a na kilo cukru pięć minut. Urzędnik, z którym Czajka rozmawiał powiedział mu, że on ma 800 zł. na miesiąc i aby kupić litr mleka on musi pracować pół godziny, na jeden kilogram chleba czterdzieści minut, na jedno jajko piętnaście minut, a na kilogram masła aż jedenaście godzin. (Ceny z października, 1957 roku.)

Questions

1. Skąd Stefan Czajka wrócił przed kilkoma dniami?
2. Od kiedy brat Czajki jest w Ameryce?
3. Kiedy Czajka musiał otworzyć swoje walizki?
4. Komu Czajka musiał pokazać co miał w walizkach?
5. Co chciał zobaczyć urzędnik?
6. Co Czajka miał w walizkach?
7. Gdzie Czajka kupił ładne rzeczy?
8. Komu powodzi się dobrze w Ameryce?
9. Gdzie nie można dostać takich rzeczy nawet na lekarstwo?
10. Kim jest brat Czajki?
11. Ile dostaje za godzinę pracy brat Czajki?
12. Komu nie chciał wierzyć urzędnik celny?
13. Co myślał urzędnik celny?
14. O czym rozmawiali Czajka i urzędnik?
15. Co chciał wiedzieć urzędnik?
16. Czy urzędnik interesował się zarobkami w dolarach czy w złotych?

17. Czego urzędnik chciał się dowiedzieć?
18. Co odpowiedział Czajka urzędnikowi?
19. Jak długo pracuje brat Czajki na paczkę papierosów?
20. Jak długo pracuje brat Czajki na kilo cukru?
21. Ile ma na miesiąc urzędnik celny?
22. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić litr mleka?
23. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić kilogram chleba?
24. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić jedno jajko?
25. Jak długo musi urzędnik pracować, aby kupić kilogram masła?

LESSON 81

Reading Text

Na statku płynącym z Ameryki do Gdyni było dużo pasażerów. Byli to Amerykanie jadący zwiedzić Europę i byli także Polacy, którzy po odwiedzeniu swoich rodzin w Ameryce byli w drodze powrotnej do domu. Między nimi była Tosia (Antonina) Szymańska, piękna dziewczyna z Warszawy. W czasie podróży na statku, Tosia poznała starszą panią mówiącą trochę po polsku. Zdało się, że była ona pochodzenia polskiego. Tosia często z nią rozmawiała. Kiedy statek przybył do Gdyni, pasażerowie wysiedli i zaczęła się długa rewizja celna. Podczas rewizji Tosia stała obok starszej pani. Urzędnik celny i jego pomocnik długo i dokładnie rewidowali rzeczy tej pani. Miała ona dużo pięknych i drogich rzeczy, ale ponieważ były one stare i używane nie zapłaciła za nie cła. Kiedy Tosia wychodziła z urzędu celnego spotkała ona znów tą samą starszą panią. Stała ona

przy taksówce i miała w ręce ładne pudełko. "Piękna dziewczyno" - powiedziała ona "proszę weź to pudełko. Jest w nim stara piękna biżuteria, która przyniesie ci szczęście". Zanim Tosia mogła coś powiedzieć starsza pani wsiadła do taksówki i odjechała.

Kiedy Tosia przyjechała do domu pokazała ojcu pudełko z biżuterią i opowiedziała jak je dostała. Ojciec natychmiast poszedł z nią do jubilera, żeby zapytać się ile ta biżuteria może kosztować. Jubiler długo oglądał biżuterię a potem zapytał się, skąd Szymańscy ją mają. Kiedy Tosia opowiedziała wszystko jak było jubiler zatelefonował na posterunek milicji. "Nie wierzę tej dziewczynie" - powiedział. "Ta biżuteria kosztuje przynajmniej 10.000 dolarów i nikt takich prezentów nie daje". Agent milicji, który przybył do sklepu, aresztował Tosię. Był on pewny, że Tosia ukradła tę biżuterię i teraz chce ją sprzedać w Polsce.

Ponieważ Tosia ciągle mówiła, że dostała tę biżuterię od jakiejś pani, milicja zaczęła szukać tej pani. Niestety między pasażerami wysiadającymi ze statku w Gdyni było dużo starszych pań i niektóre z nich tylko przejeżdżały przez Polskę i milicja nie mogła sprawdzić opowiadania Tosi. Tymczasem wszystkie gazety w Polsce zaczęły pisać o Tosi. W kilku gazetach były fotografie Tosi i biżuterii. Po paru dniach dwóch ludzi zgłosiło się na posterunek milicji w Warszawie. Jednym z nich był urzędnik celny, a drugim szofer taksówki w Gdyni. Urzędnik celny przypomniał sobie dokładnie, że w czasie rewizji widział w walizce jednej pani biżuterię znajdującą się teraz w rękach mi-

licji. Szofer taksówki miał coś więcej do powiedzenia. Przypomniawszy sobie, że widział, jak przed urzędem celnym jakaś starsza Amerykanka dawała Tosi jakieś pudełko. Pamiętał on nawet, co ta pani do niej mówiła. Zawiózł on później tę panią na lotnisko. Milicja zwolniła Tosię z aresztu i oddała jej biżuterię. Ale tajemniczej pani milicja dotychczas nie znalazła.

Questions

1. Na którym statku było dużo pasażerów?
2. Jacy to byli pasażerowie?
3. Kto był między pasażerami będącymi w drodze powrotnej do domu?
4. Kogo poznała Tosia w czasie podróży na statku?
5. Jakiego pochodzenia była starsza pani?
6. Co się zaczęło, gdy statek przybył do Gdyni?
7. Obok kogo stała Tosia w czasie rewizji celnej?
8. Jak rewidował urzędnik celny rzeczy starszej pani?
9. Co miała starsza pani?
10. Dlaczego ona nie zapłaciła cła za te rzeczy?
11. Kiedy Tosia znów spotkała starszą panią?
12. Gdzie stała i co miała w ręce starsza pani?
13. Co ta pani powiedziała?
14. Dlaczego Tosia nie mogła nic powiedzieć?
15. Co zrobiła Tosia kiedy przyjechała do domu?
16. Do kogo poszedł natychmiast pan Szymański z Tosią?

17. O co zapytał jubiler Szymańskiego i Tosię?
18. Dokąd zatelefonował jubiler?
19. Czy jubiler wierzył Tosi?
20. Dlaczego jubiler nie wierzył Tosi?
21. Co zrobił agent milicji?
22. Czego był pewny agent milicji?
23. Dlaczego milicja zaczęła szukać starszej pani?
24. Kto był między pasażerami wysiadającymi w Gdyni?
25. Dlaczego milicja nie mogła sprawdzić opowiadania Tosi?
26. O kim zaczęły pisać wszystkie gazety?
27. Co było w kilku gazetach?
28. Kto zgłosił się po paru dniach na posterunek milicji?
29. Kim był jeden z tych ludzi, a kim był drugi?
30. Co sobie dokładnie przypomniał urzędnik celny?
31. Kto miał coś więcej do powiedzenia?
32. Co szofer taksówki sobie przypomniał?
33. Co on nawet pamiętał?
34. Dokąd zawiózł on tę panią?
35. Co zrobiła potem milicja?
36. Kogo milicja dotychczas nie znalazła?

LESSON 81

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Do czego ma przygotować się pasażer?
2. Czego nie lubi pasażer?
3. Gdzie odbywa się ta rewizja?
4. Kto obchodzi się z przejeżdżającymi granicę jak z przemytnikami?
5. Z kim urzędnicy rewidujący obchodzą się jak z przemytnikami?
6. Co urzędnik kazał otworzyć pasażerowi?
7. Co pasażer ma w walizce?
8. Gdzie były butelka i pudełko?
9. Co było w butelce?
10. Gdzie pasażer i kolega pracują?
11. O co prosił kolega pasażera?
12. Gdzie mieszka ciotka?
13. Za co pasażer musi zapłacić cło?
14. Kiedy pasażer nie będzie musiał zapłacić cła?
15. Co woli zrobić pasażer?
16. Co pasażer musiał jeszcze zrobić?
17. Co wie pasażer?
18. Komu urzędnik nie ufa?
19. Dlaczego urzędnik musi zrewidować wszystkie rzeczy?
20. Czego jest dużo na czarnym rynku?
21. Jaką walutę ma pasażer?

22. Gdzie pasażer wymienił pieniądze?

Part II - General Questions

1. Gdzie odbywają się rewizje?
2. Jak milicja walczy z przemytnikami?
3. Jakie papierosy pan pali?
4. Za co płaci się cło?
5. Kogo milicjanci rewidują?
6. Komu pan ufa?
7. Gdzie można schować narkotyki?
8. Co pan lubi pić?
9. Co można kupić na czarnym rynku?
10. Na jaką walutę pan wymienił złote?
11. Ile złotych pan dostał za dolara?
12. Przez jaką granicę pan przejeżdżał?

Part III - Conversational Situation

Na posterunku granicznym nad rzeką.

Jakiś gospodarz przychodzi do sierżanta i mówi, że dwóch przemytników było we wsi i że oni będą próbowali przejść przez granicę. Sierżant daje rozkazy żołnierzom. Przemytników trzeba złapać.

Osoby: Gospodarz, sierżant, pierwszy żołnierz, drugi żołnierz.

Po chwili.

Dwóch żołnierzy przyprowadza jednego przemytnika. Sierżant przesłuchuje go. Co znaleźli żołnierze przy przemytniku podczas rewizji? Jak przemytnicy chcieli przepa-

wić się przez rzekę? Gdzie jest drugi przemytnik? Dla kogo oni pracują?

Osoby: Sierżant, przemytnik, pierwszy żołnierz, drugi żołnierz.

LESSON 81

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. The attacking enemy units suffered heavy losses.
2. In the light of the flare I saw two men cutting our barbed wire entanglements.
3. Seeing a drowning sailor I jumped into the water and swam towards him.
4. Major Jasiński was the commander of the artillery battalion supporting our attack.
5. The militiaman searching Pularski's suitcase found my aunt's jewelry hidden in a shoe.
6. I ordered my men to shoot at the enemy soldiers crossing the river on a pontoon.
7. We walked silently in the direction of the river hoping that the enemy would (will) not notice us.
8. I have something to tell you, Zosia, about your aunt from America.

9. The militia caught a smuggler bringing foreign currency, narcotics and stolen jewelry into the country.
10. Standing in the dark corridor I saw a woman, whom I had never seen before, coming (going) out of my apartment.

Part II

Write or record on tape, if tape recorders are available to students, a composition of no less than 75 words describing your first week in the army.

LESSON 81

Vocabulary

Ameryka, f.	- America
Amerykanka, f.	- an American (female)
biżuteria, f.	- jewelry, jewels
celny, celna, celne	- custom (as adj. , referring to tolls only, accurate, (referring to shooting)
celnie	- accurately (referring to shooting)
ciotka, f.	- aunt
cło, n.	- customs, custom duty
czechosłowacki, czechosłowacka, czechosłowackie	- Czechoslovakian
czeski, czeska, czeskie	- Czech, Bohemian
dolar, m. dolar, gen. s.	- dollar
Europa, f.	- Europe

garaż, m. garażu, gen. s.	- garage
jubiler, m.	- jeweler
mieć coś do powiedzenia	- to have something to say
narkotyk, m. narkotyku, gen. s.	- narcotic, dope
obchodzić się z (+instr.), i. (obejść się, p. obchodzę się obejdu się obchodzi się obejdzie się)	- to treat, to handle
obcy, obca, obce (obcy człowiek)	- foreign, alien - (stranger)
okienko, n.	- window (teller's), small window
otworzyć, p. (otwierać, i. otworzę otwieram otworzy otwiera)	- to open
(the participle otworzony is not used instead otwarty is used)	
pomocnik, m.	- helper, assistant
powrotny, powrotna, powrotne	- return (as adj.), back
Praga, f.	- Prague, capital of Czecho- slovakia, also a borough of Warsaw
przemytnik, m.	- smuggler
rewidować, i. (zrewidować, p. rewiduję zrewiduję rewiduje zrewiduje)	- to inspect, to search, to revise
ufać, i. (zaufać, p. ufam zaufam ufa zaufa)	- to trust
urząd, m. urzędu, gen. s.	- office, bureau
waluta, f.	- currency

LESSON 82

Dialog (At the barber)

K.: Klient
F.: Fryzjer

K.: Dzień dobry!

F.: Dzień dobry panu inżynierowi! Dawno już pana nie widziałem. Myślałem już, że jakiś inny fryzjer pana strzyże.

K.: Musiałem wyjechać w góry, gdzie buduję elektrownię. Właśnie wróciłem stamtąd. Jak pan widzi włosy mam długie jak artysta.

F.: No i broda też mocno zarośnięta. Więc prawdopodobnie pan sobie życzy strzyżenie i golenie.

K.: Owszem, proszę mnie ostrzyc i ogolić.

F.: Proszę siadać. Czy wasy także przystrzyc?

K.: Tak. Niech pan tylko uważa przy goleniu, gdyż mam jakiś wrzód na szyi koło ucha.

F.: Niech się pan nie boi. Mam doskonały krem do golenia. Kupiłem ostatnio także ostre brzytwy. Czy skropić panu włosy, a może umyć panu głowę?

K.: Nie, dziękuję, gdyż bardzo się spieszę.

F.: Zaraz skończę, tylko jeszcze nożyczkami wyrównam na bokach.

K.: Dziękuję. Ile się należy?

F.: Jak zwykle 20 zł.

K.: Tu jest 25 zł. Resztę proszę zatrzymać.

LESSON 82

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES

A root verb is a verb which denotes an action or a state in the most general terms.

A derivative (verb) is a verb which derives from a root verb and denotes a particular sort of the action or state expressed by the root verb. In Polish the derivative verbs are formed from the root verbs by adding a prefix. In English they are formed by adding a preposition after the verb (or a prefix).

<u>Root verb</u>	<u>prefix</u>	<u>Derivative verb</u>
to give		to give <u>back</u> (preposition)
dawać, i. dać, p.	<u>od-</u>	<u>oddawać</u> , i. <u>oddać</u> , p.
to bind, to tie		to <u>un</u> bind, to untie, to solve
wiązać, i. związać, p.	<u>roz-</u>	<u>roz</u> wiązywać, i. <u>roz</u> wiązać, p.

All verbs of motion (see L.67, Vol.VII, p.142) have numerous derivatives. Since all verbs of motion have three aspects (imperfective, frequentative and perfective) it is necessary to know how these derivatives from such verbs are formed.

Derivative verbs always have only two aspects: the imperfective and perfective.

The imperfective aspect of a derivative verb is formed from the frequentative aspect of the root verb (plus the new prefix).

The perfective aspect of a derivative verb is formed from the perfective aspect of the root verb (the old prefix replaced by the new one).

Root verb to go, to walk

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
chodzić	iść	pójść
ja chodzę		ja pójdę ←
	<u>Derivative verb</u>	
	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
	odchodzić	odejść
	ja odchodzę	ja odejdę ←

All derivatives derived from the same root verb follow the same pattern of conjugation:

e.g.:

- Ten pociąg odchodzi o piątej. - This train leaves at 5 o'clock.
 Ten pociąg przychodzi o piątej. - This train arrives at 5 o'clock.
 Ten pociąg odejdzie o piątej. - This train will leave at 5 o'clock.
 Ten pociąg przyjdzie o piątej. - This train will arrive at 5 o'clock.

The following list of derivatives illustrates what change of meaning the verb is subject to if it takes a particular prefix.

Below are the most commonly used derivatives of the verb - to go (on foot), to go (by means of transportation), to run:

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	
wychodzić	wyjść	- to go (walk) <u>out</u> , to leave
wyjeżdżać	wyjechać	- to go (drive) <u>out</u> , to leave
wybiegać	wybiegnąć (wybiec)	- to run <u>out</u>
wchodzić	wejść	- to <u>enter</u> (walking), to come in, to ascend
wjeżdżać	wjechać	- to <u>enter</u> (driving), to drive in, to ascend
wbiegać	wbiegnąć (wbiec)	- to run <u>into</u> , to ascend

<u>s</u> chodzić	zejść	- to descend, to go (walk) <u>down</u>
<u>z</u> jeżdżać	zjechać	- to descend, to go (drive) <u>down</u>
<u>z</u> biegać	zbiegnąć (zbiec)	- to run <u>down</u>
<u>pr</u> zychodzić	przyjść	- to come, to arrive (walking)
<u>pr</u> zyjeżdżać	przyjechać	- to come, to arrive (driving)
<u>pr</u> zybiegać	przybiegnąć (przybiec)	- to come running
<u>pr</u> zechodzić	przejsć	- to <u>cross</u> (walking), to go through
<u>pr</u> zejeżdżać	przejechać	- to <u>cross</u> (driving), to go through, to run over
<u>pr</u> zebiegać	przebiegnąć (przebiec)	- to run <u>across</u> , to run through
<u>do</u> chodzić	dojść	- to go (walk) <u>up to</u> , to near, to reach (idiom: to succeed, to do something)
<u>do</u> jeżdżać	dojechać	- to go (drive) <u>up to</u> , to near to reach
<u>do</u> biegać	dobiegnać (dobiec)	- to run <u>up to</u> , to reach running
<u>od</u> chodzić	odejść	- to go (walk) away from
<u>od</u> jeżdżać	odjechać	- to go (drive) <u>away</u> from
<u>od</u> biegać	odbiegnąć (odbiec)	- to run <u>away</u> from
<u>pod</u> chodzić	podejść	- to approach (walking)
<u>pod</u> jeżdżać	podjechać	- to approach (driving)
<u>pod</u> biegać	podbiegnąć	- to approach (running)

To each of the above prefixes corresponds a preposition which is often used with the derivative verb,

e.g.:

<u>W</u> ychodzę <u>z</u> kościoła.	- I am leaving the church. (I am walking out of the church)
<u>W</u> chodzę <u>do</u> kościoła.	- I am entering the church. (I am getting into the church.)
<u>W</u> chodzę <u>na</u> górę.	- I am going up.
<u>S</u> chodzę <u>z</u> góry.	- I am descending the mountain. (I am going down from the mountain.)
<u>S</u> chodzę <u>na</u> dół.	- I am walking down.

3. Grzybowski was searched by two militiamen, and a small envelope full of dope was found in his belt.
4. Grzybowski took a sharp knife from the table, opened it quickly and threw it at one of the militiamen.
5. The militiaman was wounded in the neck, but in the end he caught Grzybowski.
6. Grzybowski was arrested and locked in a cell.
7. The next day a barber came to the cell. Half an hour later Grzybowski had neither beard nor mustache and his head was shaved.
8. Grzybowski was taken to a doctor, because he had an abscess in the left ear.
9. Wojciechowski had a big mustache, a long beard and dyed hair. He was an artist.
10. It is better never to trust anyone.
11. My new assistant and my daughter were walking along the river talking to each other.

Translation
Polish - English

Wczoraj Basia wyjechała z domu samochodem na zakupy. W chwili kiedy wyjeżdżała na ulicę musiała zatrzymać się, bo ulicą przejeżdżał tramwaj. Kiedy tramwaj przejechał, ona pojechała za tramwajem aż do rogu ulicy, na której była stacja benzynowa. Na stacji kupiła benzynę i pojechała do miasta. Kiedy dojechała do sklepu, w którym chciała robić zakupy, podszedł do

niej milicjant i kazał jej odjechać z tego miejsca, bo tam nie było wolno zatrzymywać się samochodom. Basia musiała odjeżdżać bardzo wolno, bo w tym czasie był już duży ruch na ulicy i musiała uważać, żeby kogoś nie przejechać. Po kilku minutach dojechała do miejsca, gdzie wolno było zostawić samochód na dwie godziny. Po zostawieniu samochodu, Basia przeszła na drugą stronę ulicy i szła chodnikiem oglądając wystawy sklepowe. Po pięciu minutach Basia doszła do domu towarowego i weszła przez boczne wejście do środka. Będąc w sklepie podeszła do sprzedawcy, który sprzedawał bieliznę. Niestety nie znalazła takiej bielizny jakiej szukała i odeszła zła. Kiedy odchodziła zauważyła na drugim końcu sklepu swoją znajomą, z którą potem wyszła ze sklepu na ulicę. Kiedy przyjechał autobus, znajoma wsiadła do autobusu i odjechała. Po przejściu na lewą stronę ulicy, Basia weszła do innego sklepu, w którym kupiła sobie potrzebne rzeczy.

Questions

1. Czym Basia wyjechała z domu?
2. Kiedy Basia musiała zatrzymać się?
3. Co przejeżdżało ulicą?
4. Kiedy ona pojechała za tramwajem?
5. Gdzie była stacja benzynowa?
6. Kiedy podeszedł do Basi milicjant?
7. Komu milicjant kazał odjechać?
8. Dlaczego milicjant kazał odjechać z tego miejsca?

9. Jak Basia odjeżdżała?
10. Dlaczego ona musiała odjeżdżać bardzo wolno?
11. Na co Basia musiała uważać?
12. Dokąd ona dojechała po kilku minutach?
13. Na jak długo wolno było zostawić w tym miejscu samochód?
14. Kiedy Basia przeszła na drugą stronę ulicy?
15. Co Basia oglądała idąc chodnikiem?
16. Dokąd Basia doszła po pięciu minutach?
17. Przez jakie wejście Basia weszła do środka?
18. Do kogo Basia podeszła?
19. Co sprzedawał sprzedawca?
20. Czego nie znalazła Basia?
21. Kogo Basia zauważyła na drugim końcu sklepu?
22. Z kim Basia wyszła ze sklepu?
23. Co wtedy przyjechało?
24. Czym znajoma odjechała?
25. Co Basia kupiła w innym sklepie?
26. Komu Basia kupiła potrzebne rzeczy?

LESSON 82

Reading Text.

Nazywam się Stanisław Rudnicki. W czasie wojny mieszkalem w dość dużym mieście w Polsce. Było to w czasie okupacji radzieckiej. W mieście tym miałem przyjaciela fryzjera, który nazywał się Benedykt Żurek. Żurek

był może nienajlepszym fryzjerem w mieście, ale na pewno najbardziej lubianym. W jego zakładzie było zawsze dużo ludzi, gdyż umiał on zainteresować swoich klientów różnymi opowiadaniami. Często też ludzie zachodzili do niego tylko po to, aby usłyszeć coś nowego, szczególnie o wojnie. Benek, bo tak go przyjaciele nazywali, był długo fryzjerem w wojsku i dlatego strzygł wszystkich krótko jak rekrutów. Nie lubię włosów krótko strzyżonych a więc zawsze prosiłem Benka, żeby mi tylko trochę przystrzygł włosy i ładnie wyrównał po bokach. Przychodziłem do niego zwykle wcześniej rano i zamiast czytać gazetę słuchałem jego opowiadań. Benek wszystko wiedział i miał dobre informacje.

Któregoś dnia kiedy wszedłem do zakładu Benka na fotelu fryzjerskim siedział już jakiś mężczyzna, którego Benek kończył golić. Nic w tym jeszcze nie było dziwnego tylko, że Benek nic nie mówił. Podniósł tylko lekko głowę i powiedział dzień dobry i to wszystko. Staralem się zacząć rozmowę, ale Benek ciągle nic nie mówił. Był bardzo blady więc myślałem, że jest chory. Nareszcie skończył on golić nieznanego mężczyznę, który szybko zapłacił i wyszedł. Na podłodze było dużo jasnych włosów. Benek nie prosił mnie jak zwykle, żebym usiadł na fotelu, ale podszedł do telefonu. Po chwili słyszałem jak mówił: "Hallo, czy to Wilk? Tu mówi Benek. Słuchaj Wilk, miałem tu przed chwilą ciekawego klienta. Przyjechał tu do mojego zakładu Bryndza, ten agent komunistyczny. Tak, ten z jasnymi długimi włosami, wąsami i brodą. Poznałem go natychmiast, gdyż kiedyś sekretarz naszej tajnej organizacji pokazał

mi jego fotografię. Tylko, że on już nie ma teraz jasnych włosów. Kazał się ostrzyć krótko i ufarbować włosy na czarno. Wąsy i brodę kazał sobie zgolić. Przed zakładem czekał na niego samochód. Pojechali tam w kierunku gór. Uważajcie. Do widzenia". I dopiero teraz Benek poprosił mnie bym usiadł na fotelu i zaczął opowiadać, a ja nareszcie zrozumiałem dlaczego Benek przedtem nic nie mówił.

Questions

1. Gdzie mieszkał Stanisław Rudnicki?
2. Kiedy on tam mieszkał?
3. W jakim mieście on mieszkał?
4. Jak się nazywał przyjaciel Rudnickiego?
5. Kiedy to było?
6. Kim był Benedykt Żurek?
7. Kto był zawsze w jego zakładzie?
8. Dlaczego w jego zakładzie było dużo ludzi?
9. Po co ludzie do niego często zachodzili?
10. Jak przyjaciele nazywali Żurka?
11. Dlaczego Benek strzygł wszystkich krótko jak rekrutów?
12. Kto nie lubił nosić włosów krótko strzyżonych?
13. O co zawsze prosił Rudnicki Benka?
14. Kiedy Rudnicki zwykle przychodził do Benka?
15. Dlaczego Rudnicki nie czytał w tym dniu gazety?
16. Kto siedział już na fotelu, kiedy Rudnicki wszedł do zakładu?

17. Czy Benek coś mówił, gdy wszedł Rudnicki?
18. Co zrobił Benek, kiedy Rudnicki wszedł?
19. Co starał się zrobić Rudnicki?
20. Co myślał Rudnicki?
21. Dlaczego Rudnicki myślał, że Benek jest chory?
22. Co zrobił nieznany mężczyzna, kiedy Benek skończył go golić?
23. Czego było dużo na podłodze?
24. Do czego podszedł Benek?
25. Z kim rozmawiał Benek?
26. Kogo Benek miał przed chwilą w zakładzie?
27. Kim był Bryndza?
28. Jak on wyglądał?
29. Dlaczego Benek poznał go natychmiast?
30. Czego on jednak nie ma teraz?
31. Dlaczego on nie ma teraz jasnych i długich włosów?
32. Co sobie kazał zgolić agent?
33. Gdzie czekał na niego samochód?
34. Dokąd agent pojechał?
35. Co teraz zrobił Benek?
36. Co zrozumiał Rudnicki?

LESSON 82

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kto z kim rozmawia w zakładzie fryzjerskim?
2. Kim jest klient?
3. Co myślał fryzjer?
4. Dokąd inżynier musiał wyjechać?
5. Co inżynier buduje w górach?
6. Skąd wrócił inżynier?
7. Kto ma takie długie włosy jak artysta?
8. Jaką brodę ma inżynier?
9. Co sobie życzy inżynier?
10. Co fryzjer musi przyszczyć?
11. Co inżynier ma na szyi?
12. Gdzie inżynier ma wrzód?
13. Jaki krem ma fryzjer?
14. Co ostatnio kupił fryzjer?
15. Jakie brzytwy kupił fryzjer?
16. O co zapytał się fryzjer inżyniera?
17. Dlaczego inżynier nie chce, aby mu skrocić włosy?
18. Co jeszcze fryzjer musiał zrobić?
19. Ile się należy za strzyżenie i golenie?
20. Ile reszty zatrzymał fryzjer?

Part II - General Questions

1. Co buduje inżynier?
2. Dokąd pan wyjeżdża na wakacje?
3. Na jaki kolor można farbować sobie włosy?
4. Pod czyją okupacją jest teraz Berlin?
5. Co pana boli?
6. Czego używa fryzjer przy goleniu i stryżeniu?
7. Komu fryzjer przystrzygł wąsy?
8. Jak się nazywa zakład, w którym robią ubrania?
9. Czym są zarośnięte brzegi rzeki?
10. Co można ufarbować?
11. Jakie przedmioty są ostre?
12. Kiedy ludzie są bladzi?
13. Jakie przedmioty znajdują się w zakładzie fryzjerskim?

Part III - Conversational Situation

1. Fryzjer mówi nowemu pomocnikowi, aby posprzątał w zakładzie, wyczyścił nożyczki, brzytwy, itd.

Osoby: Fryzjer, pomocnik.

2. Wchodzi klient, który ma brodę i długie włosy. Klient chce, żeby go nikt nie poznał.

Osoby: Klient, fryzjer

3. Po wyjściu klienta fryzjer woła milicjanta i mówi mu o dziwnym kliencie.

Osoby: Fryzjer, milicjant.

LESSON 82

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. I entered the park at 8:15 a.m. I walked about the park for an hour and I left the park at exactly 9:20.
2. I ran down the hill. Then I saw that it was still early, so I crossed the bridge slowly looking at the boats on the river. I came to the office at seven fifty.
3. At last we flew out of the clouds but I saw that we wouldn't have enough gas to reach the airfield.
4. The militiaman found the artist sitting on the river bank half a kilometer from Mr. Kulesza's house.
5. Mr. Kulesza dyed his hair and his mustache, shaved off his beard, bought a car and left town.
6. Secret agent Bąk drove up the hill, stopped before the gate and waited. Five minutes later Mrs. Żurek and a man came out of the park. Bąk drove into the park, stopped and got out of the car.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available.)

Describe your walk, or drive from home to school using as many verbs of motion as possible.

LESSON 82

Vocabulary

artysta, m.	- artist
artyści, nom. pl.	
blady, blada, blade	- pale
bok, m.	- side
boku, gen. s.	
broda, f.	- chin, beard
brzytwa, f.	- razor
elektrownia, f.	- electric power station
ile się należy	- how much do I owe you
krem, m.	- cream
kremu, gen. s.	
nożyczki, pl. only	- scissors
nożyczek, gen. pl.	
okupacja, f.	- occupation
podnieść, p. (podnosić, i.	- to lift, to raise, to pick
podniosę podnoszę	up
podniesie podnosi	
przystrzyc, p. (przystrzygać, i.	- to trim
przystrzygę przystrzygam	
przystrzyże przystrzyga)	
rozwiązać, p. (rozwiązywać, i.	- to unbind, to untie,
rozwiążę rozwiązuje	to solve
rozwiąże rozwiązuje)	
skropić, p. (kropić, i.	- to spray, to sprinkle
skropię kropię	
skropi kropi)	

strzyc, i. (ostrzyc, p. strzygę ostrzygę strzyże ostrzyże)	- to give a haircut
szyja, f.	- neck
tajny, tajna, tajne	- secret
ucho, n. uszy, nom. pl. uszu, gen. pl.	- ear
ufarbować, p. (farbować, i. ufarbuję farbuje ufarbuję farbuje)	- to dye
wąs, m. wasa, gen. s. wasy, nom. pl.	- mustache
wrzód, m. wrzodu, gen. s.	- abscess
wyrównać, p. (wyrównywać, i. wyrównam wyrównuję wyrówna wyrównuje)	- to even, to level
zakład, m. zakładu, gen. s.	- shop, establishment, institution
zarosnąć, p. (zarastać, i. zarosnę zarastam zarośnie zarasta)	- to grow long hair, to become covered with hair, to overgrow

LESSON 83

Dialog (Reconnaissance patrol)

Kpr.: Kpr. Sawczuk, drużynowy

Por.: Por. Wagner, d-ca plut.

Kpr.: Obywatelu poruczniku, kpr. Sawczuk melduje się na rozkaz.

Por.: Spocznij. Jutro rano pójdziecie na patrol. Szefie! Dajcie mi mapę 1:25.000, pas 39, słup 24. To jest mapa rejonu Nowej Huty.

Kpr.: Jakie jest zadanie patrolu?

Por.: W Nowej Hucie jest broń pancerna. Waszym zadaniem jest dowiedzieć się jakie czołgi są tam i czy jest też tam artyleria samobieżna.

Kpr.: Czy obywatel porucznik ma sylwetki czołgów i dział samobieżnych?

Por.: Tu jest tablica sylwetek. To jest czołg lekki - 25 ton, to jest średni - 40 ton, to ciężki - 60 ton. A to są sylwetki dział samobieżnych.

Kpr.: Czy droga, którą ma posuwać się patrol jest wyznaczona, czy mam ją sam wybrać?

Por.: Tu jest mapa i ją pomogę wam wybrać marszrutę.

Kpr.: Co znaczą te czerwone znaki na mapie?

Por.: Wszystko co jest oznaczone kolorem czerwonym odnosi się do npla, a zielonym oznaczamy położenie własnych oddziałów.

Kpr.: Czy te informacje pochodzą od jeńców?

Por.: Nie, to są wiadomości zebrane przez naszą "Dwójkę" i przez nasze patrole.

Kpr.: Czy obywatel porucznik będzie na odprawie patrolu?

Por.: Tak, przyjdę. A teraz zapoznajcie się z mapą i położeniem własnym i nieprzyjaciela.

LESSON 83

Grammar Analysis

DECLENSION OF POLISH NAMES OF PLACES

Names of Polish towns, villages, rivers, lakes, mountains and places can be either nouns or adjectives. Nouns can be either in singular or in plural.

Part I

Names of places which are nouns in singular, e.g.: Kraków, m., Warszawa, f., Wilno, n. are declined like any other masculine, feminine and neuter nouns in singular respectively,

e.g.:

Pojadę z Wilna do Warszawy - I will go from Wilno to Warsaw
a potem do Krakowa. and later to Kraków.

Names which are nouns in plural ending in -y, -ki, -gi can be declined either as masculine or feminine nouns in plural. There is no way for a student to know the gender. (Most of them are declined like feminine nouns).

e.g.: Brody, Skotniki

Nie znam Brodów. (m. ending)
Nie znam Skotników. (m. ending)

but Młociny, Rudniki, Tatry (Tatra mountains)

Nie znam Młocin. (f. ending)
Nie znam Rudnik. (f. ending)
Nie znam Tatr. (f. ending)

Names which are nouns in plural ending in -ce or -cze are declined like feminine nouns in plural,

e.g.: Katowice, Siemiatycze

Jadę do Katowic. (f. ending)
Jadę do Siemiatycz. (f. ending)

Names which are nouns in plural ending in -a are declined like neuter nouns in plural,

e.g.: Mościska.

Jadę do Mościsk. (n. ending)

When names are composed of two separate words, both nouns, both words are declined like any other pair of nouns,

e.g.: Busko Zdrój, Duszniki Zdrój

Jadę do Buska (n.) Zdroju (m.).

Jadę do Dusznik (f.) Zdroju (m.).

Part II

Names which are adjectives can be either feminine or neuter. They are declined like feminine or neuter adjectives respectively. Names with a neuter ending take the ending -em in the instrumental and locative cases,

e.g.: Kamienna (f.), Sucha (f.), Szczakowa (f.)

Przyjechałem z Kamiennej (f.).

e.g.: Zakopane (n.)

Jestem w Zakopanem.

Part III

Some names are composed of two separate words; an adjective and a noun. These names are declined like any other pair of adjective and noun (or noun and adjective). The adjective agrees in case and gender with the noun it qualifies,

e.g.: Nowy Sącz (m.), Grodzisk Mazowiecki (m.)

Jadę do Nowego Sącza.

e.g.: Nowa Huta (f.)

Jadę do Nowej Huty.

e.g.: Psie Pole (f.), Krosno Odrzańskie (n.)

Jadę do Psiego Pola.

Some names are composed of two separate words - two adjectives. Those names are declined like two adjectives,

e.g.: Biała Podlaska

Jadę do Białej Podlaskiej.

e.g.: Wysokie Mazowieckie

Jadę do Wysokiego Mazowieckiego.

Some names are compound words connected with a hyphen. Usually only the first part is used and declined,

e.g.: Skarżysko-Kamienna

Jadę do Skarżyska.

The name of a rather large Polish city, Białystok (and some others) changes each component part according to case:

Nom.:	Białystok (White Slope)
Gen.:	Białegostoku
Dat.:	Białemustokowi
Acc.:	Białystok
Instr.:	Białymstokiem
Loc.:	Białymstoku

The names of rivers and mountains are not accompanied by the words "river" or "mountain" as it is the case in English,

e.g.: Vistula River - Wisła
Tatra Mountains - Tatry

I swam in the Vistula River. - Kąpałem się w Wiśle.

Names of places when used in a military context are preceded by the abbreviation m. (miejscowość) and appear in the nominative case (in order to avoid misunderstanding),

e.g.:

Czołgi dojechały do m. Niegosławice.

LESSON 83

Translation English - Polish

1. Mary did not believe that Bolek would come back until she saw him buying a return ticket to Warsaw.
2. The units attacking our positions consisted of two infantry companies and one heavy weapons company.
3. In spite of his long black beard I recognized the man talking to a member of our secret organization. It was Kolankowski.
4. Through my field glasses I saw our medics carrying several wounded on stretchers.
5. I saw a militiaman, with a gun in his hand, aiming at the escaping prisoner.
6. Taken unawares by our sudden attack the enemy column stopped.
7. Our agent confirmed the POW's information about the strength of the enemy's air force.
8. Our platoon proceeded carefully along the bank of the river.
9. I saw my aunt opening her window, so I ran away. I knew she would ask me about the brandy I had taken out of her closet.

Translation
Polish - English

Do trzeciej kompanii trzynastego pułku czołgów został przydzielony nowy oficer, ppor. Masłocha. On urodził się w Kamiennej, do szkoły podstawowej chodził w Nowym Sączu i w Rudniku nad Sanem, a liceum skończył w Nowej Hucie. Służbę wojskową odslugiwał w Białymstoku. Po dwu latach służby zasadniczej dostał się do szkoły oficerskiej w Białej Podlaskiej. Była to roczna szkoła. Po roku został oficerem. W stopniu podporucznika, jako dowódca plutonu, był na manewrach w rejonie Mościska - Brody. Manewry trwały sześć tygodni. Były to jego trzecie manewry, ale pierwsze w stopniu oficerskim. Na pierwszych manewrach był on szeregowcem, a na drugich był już kapralem i celowniczym działa 76 mm. Na tych manewrach pełnił funkcję dowódcy plutonu czołgów, a czasami nawet dowódcy kompanii czołgów. Po manewrach dostał urlop i pojechał na wczasy do Buska Zdroju. Na wczasach poznał ładną dziewczynę, która przyjechała tu aby odpocząć po roku pracy w Głębokiem.

Questions

1. Jaki przydział dostał ppor. Masłocha?
2. Gdzie urodził się Masłocha?
3. Gdzie Masłocha chodził do szkoły podstawowej?
4. Gdzie Masłocha skończył liceum?
5. Co on odslugiwał w Białymstoku?
6. Dokąd on dostał się po dwu latach służby zasadniczej?

7. Po jakim czasie Masłocha został oficerem?
8. W jakim stopniu Masłocha był na manewrach?
9. Gdzie odbywały się manewry?
10. Jak długo trwały manewry?
11. Jaki stopień on miał na pierwszych manewrach?
12. Kim Masłocha był na drugich manewrach?
13. Jaką funkcję on pełnił na trzecich manewrach?
14. Dokąd ppor. Masłocha pojechał na wczasy?
15. Gdzie ppor. Masłocha poznał ładną dziewczynę?
16. Skąd przyjechała ta dziewczyna?

LESSON 83

Reading Text (based on IMS #7)

Kapitan Kowalik, d-ca kompanii, w której służył strz. Szymonowicz, otrzymał z batalionu rozkaz wysłania patrolu rozpoznawczego na drugą stronę rzeki Warty. Zadaniem patrolu było zdobycie wiadomości o nieprzyjacielu. Kpt. Kowalik zawołał do siebie drużynowego trzeciej drużyny, kaprała Michalaka. Kapitan pokazał mu na mapie przy pomocy współrzędnych i znaków położenie wojsk własnych i położenie nieprzyjaciela. Potem powiedział mu, jakie zadanie ma patrol.

Kpr. Michalak, stary podoficer, zebrał żołnierzy, którzy mieli iść z nim na patrol i dokładnie objaśnił im zadanie patrolu. Oprócz tego powiedział im, co mają zabrać ze sobą, a co mają zostawić. Na mapie pokazał, dokąd patrol ma dojść i miej-

sce, gdzie się mają zebrać (to rally) jeśli by któryś się zgubił. Przypomniał im, jak posługiwać się kompasem i podał marszrutę. Strz. Szymonowicz został wyznaczony na ten patrol. To był jego pierwszy patrol.

Następnego dnia rano patrol przekroczył własne linie i posuwał się ku liniom nieprzyjacielskim. Szymonowicz maszerował za d-cą patrolu i dokładnie obserwował teren około siebie. Patrol posuwał się tak, aby widzieć wszystko, ale aby nie być widzianym przez nieprzyjaciela. Patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych (defiladed), aby uniknąć spotkania (contact) z nieprzyjacielem. Po paru godzinach patrol zatrzymał się daleko na tyłach nieprzyjaciela w miejscu zasłoniętym przed obserwacją nieprzyjacielską. Po ubezpieczeniu się ze wszystkich stron przed zaskoczeniem Michałak i Szymonowicz zarośli obserwowali przez lornetkę teren, stanowiska nieprzyjacielskie i ruch na drogach w kierunku frontu. Oni zauważyli dużą kolumnę czołgów i samochodów jadących w kierunku Jedwabnego. Zobaczyli też dobrze przygotowane stanowiska do obrony stałej (sustained). Były tam bunkry i zamaskowane gniazda broni maszynowej. Po oznaczeniu na mapie miejsc, gdzie to wszystko się znajduje, patrol wrócił inną drogą przez Białą Wolę do własnych linii.

Po przybyciu kpr. Michałak zameldował d-cy kompanii co widział. Zdobyte wiadomości zostały wysłane do dowództwa dywizji. Dywizja zawiadomiła lotnictwo. Samolot rozpoznawczy został wysłany nad stanowiska nieprzyjacielskie i pi-

lot tego samolotu potwierdził wyniki rozpoznania. Następnie wystartowały samoloty, których zadaniem było zniszczenie kolumny nieprzyjacielskiej, posuwającej się w kierunku frontu.

Questions

1. Jaki rozkaz otrzymał kapitan Kowalik?
2. Dokąd miał wysłać patrol Kowalik?
3. Jakie było zadanie patrolu?
4. Przy pomocy czego pokazał kapitan Michalakowi położenie własne i npla?
5. Co wtedy zrobił kapral Michalak?
6. Co Michalak objaśnił żołnierzom?
7. Co Michalak powiedział żołnierzom?
8. Co Michalak pokazał na mapie swoim żołnierzom?
9. Dlaczego Michalak powiedział im, gdzie mają się zebrać?
10. Co Michalak przypomniał swoim żołnierzom?
11. Co podał Michalak żołnierzom?
12. Czy strzelec Szymonowicz był już przedtem na patrolu?
13. Kiedy patrol przekroczył własne linie?
14. Co Szymonowicz obserwował?
15. Jak patrol posuwał się?
16. Wzdłuż czego patrol posuwał się?
17. Dlaczego patrol posuwał się wzdłuż miejsc zakrytych?
18. W jakim miejscu patrol zatrzymał się?
19. Przed czym ubezpieczył się patrol?
20. Skąd Michalak i Szymonowicz obserwowali stanowiska npla?

21. Co oni obserwowali?
22. Co Michałak i Szymonowicz zauważyli?
23. W jakim kierunku posuwała się kolumna czołgów?
24. Co oni zobaczyli?
25. Kiedy patrol wrócił do własnych linii?
26. Przez jaką miejscowość szła droga do własnych linii?
27. Kiedy Michałak zameldował, co widział na patrolu?
28. Co zostało wysłane do dowództwa dywizji?
29. Co zrobiło dowództwo dywizji po otrzymaniu tych wiadomości?
30. Dokąd został wysłany samolot rozpoznawczy?
31. Co potwierdził pilot samolotu rozpoznawczego?
32. Co było zadaniem samolotów, które wystartowały?
33. W jakim kierunku jechała kolumna?

LESSON 83

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Kim jest Sawczuk?
2. Kim jest Wagner?
3. Jaką funkcję ma kapral Sawczuk?
4. Jaką jednostką dowodzi por. Wagner?
5. U kogo melduje się kapral Sawczuk?
6. Jaki rozkaz daje Wagner Sawczukowi?
7. Kiedy kapral Sawczuk ma iść na patrol?

8. Komu por. Wagner każe dać mapę?
9. Którą mapę Wagner kazał sobie podać?
10. Jakiej miejscowości była ta mapa?
11. O co zapytał kapral Sawczuk porucznika Wagnera?
12. O czyje zadanie zapytał kapral porucznika?
13. Jaka broń jest w Nowej Ilucie?
14. Jakie zadanie dał Wagner Sawczukowi?
15. Czego miał się dowiedzieć Sawczuk?
16. Co chciał wiedzieć Wagner o broni pancernej znajdującej się w Nowej Ilucie?
17. Jakiego rodzaju czołgi mógł mieć npl?
18. O co zapytał Sawczuk Wagnera?
19. Czy Sawczuk mówił do Wagnera "pan"?
20. Dlaczego Sawczuk pytał o sylwetki czołgów i dział samobieżnych?
21. Tablicę czego pokazał por. Wagner kapralowi?
22. Co było na tej tablicy?
23. Sylwetka jakiego czołgu była na tej tablicy?
24. Ile ton miał ten czołg?
25. Jaki to był czołg?
26. A ile ton miał średni czołg?
27. Sylwetki ilu czołgów były na tablicy?
28. Ile ton miał ciężki czołg?
29. Jakie jeszcze sylwetki były na tablicy?
30. Co Sawczuk chciał wiedzieć o drodze, którą miał posuwać się patrol?

31. Czy por. Wagner wyznaczył na mapie drogę, którą będzie szedł patrol?
32. W czym porucznik Wagner pomoże kapralowi Sawczukowi?
33. Co ma wybrać kapral Sawczuk?
34. O jakie znaki pytał Sawczuk Wagnera?
35. Na czym były te znaki?
36. Jakiego koloru były znaki na mapie?
37. Do kogo odnosiło się wszystko co było oznaczone kolorem czerwonym?
38. Jakim kolorem było oznaczone położenie oddziałów własnych?
39. Czyje położenie oznaczone było na mapie kolorem zielonym?
40. Czy to jeńcy dali informacje oznaczone na mapie?
41. Skąd pochodzą te informacje?
42. Kto zebrał te informacje?
43. Co zebrały patrole i "Dwójka"?
44. Co jeszcze chciał wiedzieć Sawczuk?
45. Na co przyjdzie porucznik Wagner?
46. Z czym ma zapoznać się kapral Sawczuk?
47. Z czym położeniem ma zapoznać się Sawczuk?

Part II - General Questions

1. Ilu ludzi jest zwykle w drużynie?
2. Ilu ludzi jest zwykle w plutonie?
3. Ile drużyn jest w plutonie?
4. Ile plutonów jest w kompanii?
5. Czym się ubezpiecza stanowiska obrony stałej?
6. Jak wygląda bunkier?

7. Jak czołgi posuwają się na front?
8. Co lotnictwo zwykle bombarduje?
9. Kto posługuje się kompasem?
10. Do czego strzelają żołnierze na strzelnicy?
11. Gdzie łatwo jest się zgubić?
12. Co zwykle jest zalesione?
13. Dlaczego staramy się zaskoczyć npla?
14. Kto zwykle chodzi na rozpoznanie?
15. Jak się posuwa wojsko w terenie, którego nie zna?
16. Skąd jest najlepiej obserwować npla?
17. Dlaczego czołgi unikają zarośli?
18. Ile ton może przewieźć ciężarówka?
19. Skąd pan pochodzi?
20. Skąd ja pochodzę?
21. Kto może opisać położenie npla?
22. Kto zwykle obserwuje npla?
23. Jakich żołnierzy sierżant wybiera na patrol?
24. Kiedy zasłaniamy okna?
25. Co to jest artyleria samobieżna?
26. Jakie rodzaje artylerii pan zna?

Part III - Topic of conversation

1. Jest pan dowódcą patrolu.

Jak pan musi się przygotować do tego zadania?

2. Jest pan na punkcie obserwacyjnym.

Co pan melduje?

Co pan widzi na przedpolu?

Co posuwa się drogą?

W jakim kierunku posuwa się kolumna czołgów?

LESSON 83

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. During the briefing Lieutenant Kowal showed us our itinerary on the map.
2. My reconnaissance platoon reconnoitered the hills south of Nisko.
3. The train leaves Winniki at 8 a.m.; it passes through Rawa without stopping and arrives in Czortków at 11 a.m.
4. A farmer from Słone told me that he had seen several strangers going in and coming out of a thicket on the right bank of the Narew.
5. The front line had run along the Narew several days before.
6. We sent out a reconnaissance plane. Soon the pilot reported over the radio: "Camouflaged enemy pillbox - coordinates 431457."
7. After photographing Stalowa Wola I flew over Charzewice, reached Rudnik and turned south, in order to avoid the

fire of enemy artillery located between Zbydniów and Sochy.

8. I was completely lost because I lost my compass. I didn't know in which direction I should go in order to get out of the forest.

Part II

(This part is to be written if tape recorders are not available to students. It is to be recorded on tape if tape recorders are available to students.)

Describe the conversation between Sawczuk and Wagner (Dialog 83) as told by Wagner.

LESSON 83

Vocabulary

bunkier, m. bunkra, gen. s.	- pillbox, bunker
kolumna, f.	- column, train
kompas, m. kompasu, gen. s.	- compass
lotnictwo, n.	- air force, aviation
marszruta, f.	- route, itinerary
objaśnić, p. (objaśniać, i. objaśnię objaśniam objaśni objaśnia)	- to explain, to clarify
obserwować, i. (zaobserwować, p. obserwuję zaobserwuję obserwuje zaobserwuje)	- to observe (to notice), to watch
odnosić się, i. (do+gen.) (odnieść się, p. odnoszę się odniosę się odnosi się odniesie się)	- to refer to, to treat

oznaczyć, p. (oznaczać, i. oznaczę oznaczam oznaczy oznacza)	- to mark, to appoint, to mean
pas, m. pasa, gen. s.	- row (map), belt, waist, stripe, strip
pochodzić, i. (no p.) pochodzę pochodzi	- to come, to originate, to derive, to descend
położenie, n.	- position, situation
posługiwać się, i. (no p. here) posługuję się posługuje się	- to use, to operate
posuwać się, i. (posunąć się, p. posuwam się posunę się posuwa się posunie się)	- to proceed, to advance, to move
potwierdzić, p. (potwierdzać, i. potwierdzę potwierdzam potwierdzi potwierdza)	- to confirm, to corroborate, to acknowledge
rozpoznanie, n.	- reconnaissance
słup, m. słupa, gen. s.	- column, post, pole
sylwetka, f.	- profile, silhouette
średni, średnia, średnie	- medium, average
tona, f.	- ton
uniknąć, p. (unikać, i. uniknę unikam uniknie unika)	- to avoid, to escape (some- thing)
współrzędna, f.	- coordinate
wybrać, p. (wybierać, i. wybiore wybieram wybierze wybiera)	- to select, to choose, to elect
zakryć, p. (zakrywać, i. zakryję zakrywam zakryje zakrywa)	- to defilade (mil.), to cover
zarośla (pl) zarośli, gen. pl.	- brush, thicket, vegetation, foliage, shrubbery

zaskoczyć, p. (zaskakiwać, i. zaskoczę zaskakuje zaskoczy zaskakuje)	- to take aback, to surprise, to take (one) unaware
zasłonić, p. (zasłaniać, i. zasłonię zasłaniam zasłoni zasłania)	- to cover, to conceal, to protect, to screen, to veil
zgubić (się), p. (gubić /się/, i.- zgubię (się) gubię /się/ zgubi (się) gubi /się/)	- to get lost, to lose (with possibility of recovery), to misplace
znak, m. znaku, gen. s.	- mark, sign, signal

LESSON 84

Dialog (Bombing of enemy troops)

Kpt.: Kapitan
Płk.: Pułkownik

Kpt.: Panie pułkowniku, melduję, że rozkaz zbombardowania kolumny czołgów został wykonany.

Płk.: Czy mamy jakieś straty?

Kpt.: Jeden bombowiec i jeden myśliwiec zostały zestrzelone. Mój samolot ma uszkodzony kadłub, ale jakoś dolecieliśmy.

Płk.: Czy załogi uratowały się?

Kpt.: Pilot myśliwca wyskoczył na spadochronie, ale załoga bombowca zginęła.

Płk.: Proszę o szczegóły bombardowania.

Kpt.: Wylecieliśmy z lotniska o 11.50, przelecieliśmy linię frontu i o 12.20 zaczęliśmy bombardować kolumnę czołgów posuwającą się drogą z Rabki do Żywca.

Płk.: Czy zaskoczyliście npla?

Kpt.: Tak. Zachmurzenie w górach było większe niż tu nad niziną i pułap był bardzo niski. Dowódca kolumny czuł się widocznie bezpiecznie.

Płk.: Jakie są straty npla?

Kpt.: Przelatując nad terenem widziałem, że rozbiliśmy większość czołgów i samochodów ciężarowych.

Płk.: Jaką obronę przeciwlotniczą miał npl?

Kpt.: Załogi czołgów ostrzeliwały nas z wieżyczek ogniem karabinów maszynowych.

Płk.: Chciałbym teraz zobaczyć pański samolot.

Kpt.: Mój samolot musiałem zostawić na pasie startowym przed hangarem.

LESSON 84

Grammar Analysis

ROOT VERBS AND THEIR DERIVATIVES continued

All verbs of motion (see Grammar Analysis L.82, Vol.IX) have numerous derivatives. It is necessary to know how these derivatives are formed and what prepositions they require. All derivatives formed from the same root verb follow the same pattern of conjugation.

In some instances the perfective aspect form of one of the derivative verbs is the same as the perfective aspect form of the root verb,

e.g.: Root verb - to carry (in hand, on back), to bear

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
nosić (in different directions)	nieść (one definite direction)	zanieść (ponieść)
ja noszę	ja niosę	ja zaniiosę

Derivative verb

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Preposition used</u>
zanosić	zanieść	do (na)
ja zanoszę	ja zaniiosę	
wynosić	wynieść	

e.g.:

On codziennie zanosì kwiaty chorej matce. - Every day he brings flowers for his sick mother.

Ja zaniiosłem walizki na stację. - I carried suitcases to the station.

wynosić	wynieść	z, do
ja wynoszę	ja wyniosę	

e.g.:

Wyniosłem krzesło z pokoju.	- I carried the chair out of the room.
Wyniosłem krzesło do drugiego pokoju.	- I carried the chair to the next room.

wnosić	wnieść	do, na
ja wnoszę	ja wniosę	

e.g.:

Wniosłem krzesło do pokoju.	- I carried the chair into the room.
Wniosłem krzesło na górę.	- I carried the chair upstairs.

przenosić	przenieść	przez, z - do (na)
ja przenoszę	ja przeniosę	

e.g.:

Ja przenoszę paczki przez ulicę.	- I am carrying parcels across the street.
Ja przeniosę paczkę z magazynu do sklepu.	- I will carry a parcel from the warehouse to the store.

Root verb - to convey (by vehicle), to transport

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
wozić (in different directions)	wieźć (one definite direction)	zawieźć
ja wożę	ja wiozę	ja zawiozę

Derivative verbs

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Preposition used</u>
zawozić	zawieźć	do (na)
ja zawożę	ja zawiozę	

e.g.:

Zawiozłem walizki do Warszawy. - I brought (by vehicle) suitcases to Warsaw.
Zawiozłem walizki na stację. - I brought (by vehicle) suitcases to the station.

wywozić	wywieźć	z, do
ja wywożę	ja wywiożę	

e.g.:

On wywozi towar ze składu do sklepu. - He takes (by vehicle) goods from the warehouse to the store.
Polska wywozi dużo węgla do Włoch. - Poland exports a lot of coal to Italy.

wwozić	wwieźć	do, na
ja wwożę	ja wwiożę	

e.g.:

Wwiozłem towar do składu. - I brought (by vehicle) goods into the warehouse.
Oni wwieźli działo na górę. - They brought (by vehicle) an artillery piece on top of the mountain.

przewozić	przewieźć	przez, z - do
-----------	-----------	---------------

e.g.:

Przewieźliśmy działa przez most. - We brought guns across the bridge.
On przewiózł walizki ze stacji do domu. - He transported the suitcases from the station home.

Root verb - to fly

<u>Frequentative</u>	<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>
latać (in different directions)	lecieć (one definite direction)	polecieć
ja latam	ja lecę	ja polecę

Derivative verbs

<u>Imperfective</u>	<u>Perfective</u>	<u>Preposition</u> <u>used</u>
---------------------	-------------------	-----------------------------------

odlatywać	odlecieć	z, na
ja odlatuję	ja odleczę	

e.g.:

Samolot z Krakowa odlatuje o dziewiątej rano.	- The plane leaves Kraków at 9 a.m.
W jesieni ptaki odlatują na południe.	- In the fall the birds fly to the south.

dolatywać	dolecieć	do
ja dolatuję	ja doleczę	

e.g.:

Teraz dolatujemy do Gdyni.	- Now we are approaching (flying) Gdynia.
Dolecieliśmy do Wisły około piątej rano.	- We reached (by air) the Vistula River about 5 a.m.

wylatywać	wylecieć	z
ja wylatuję	ja wyleczę	

e.g.:

Samolot wyleciał z chmur.	- The plane flew out of the clouds.
---------------------------	-------------------------------------

wlatywać	wlecieć	w
ja wlatuję	ja wleczę	

e.g.:

Samolot wleciał w chmury.	- The plane flew into the clouds.
---------------------------	-----------------------------------

przelatywać	przelecieć	przez, z - do, nad
ja przelatuję	ja przeleczę	

e.g.:

Nasz samolot przeleciał przez chmury.	- Our plane flew through the clouds.
On przeleciał z Warszawy do Krakowa.	- He flew from Warsaw to Kraków.
Samolot przeleciał nad górami.	- The plane flew over the mountains.

przylatywać	przylecieć	do
ja przylatuję	ja przyleczę	

e.g.:

Oni przylecieli samolotem do Warszawy.	- They arrived by plane to Warsaw.
--	------------------------------------

nadlatywać	nadlecieć	nad
ja nadlatuję	ja nadleczę	

e.g.:

Samolot nadlatuje nad miasto.	- The plane is coming over the town.
-------------------------------	--------------------------------------

oblatywać	oblecieć	(direct object)
ja oblatuję	ja obleczę	

e.g.:

Oblecieliśmy górę.	- We circled (flying) the mountain.
Ten pilot oblatuje nowe samoloty.	- This pilot tests new planes.

LESSON 84

Translation English - Polish

1. That man entering the room now, is a great artist.
2. Seeing a tall, pale man approaching my brother, I went to the kitchen to phone the police.
3. The waitress gave a letter to a young woman drinking coffee at that table by the window.
4. I threw a chair at the thief, who was running down the stairs.
5. Kowalski helped two engineers drive pegs into the ground.
6. From this hill you can see the road leading to Niegosławice.
7. I saw several soldiers leading their horses to the river.
8. The crew of our bomber received new parachutes yesterday.
9. Our antiaircraft artillery shot down three enemy fighter planes.
10. Zieliński saw a soldier throwing a grenade at the turret of the tank.
11. This is a photograph of enemy fighter planes strafing men and women working in the fields.
12. Before we took off from the airfield, Lieutenant Bober told me that fifty kilometers north of Warsaw there would be a heavy (strong) overcast and a low ceiling.

LESSON 84

Reading Text (based on I.M.S. #8)

Samolot rozpoznawczy, który wyleciał z lotniska II Korpusu, zameldował przez radio, że przelatując nad drogą prowadzącą z miasta Przemyśl do miejscowości Żurawica zauważył kolumnę samochodową przewożącą ciężki sprzęt mostowy. Po otrzymaniu tego meldunku w korpusie, zastępca dcy lotnictwa przy korpusie płk Danek kazał lotnikowi rozpoznać drogę idącą z północy na południe doliną między górami. Kiedy samolot przyleciał nad tą drogę, lotnicy zobaczyli długą kolumnę czołgów jadącą w kierunku frontu. Na widok tej kolumny obserwator powiedział do pilota "Stary miał nosa, wiedział dokąd nam kazać lecieć."

Obserwator natychmiast wysłał meldunek radiowy o tej kolumnie. Płk Danek czekał na ten meldunek i zaraz zadzwonił na lotnisko. Po paru minutach z lotniska wystartowały eskadry bombowców w eskorcie eskadry myśliwców. Samoloty przeleciały linię frontu na wysokości niedużej, bo tylko 3.000 metrów. Myśliwców nieprzyjacielskich nie było, tylko kilka baterii przeciwlotniczych otworzyło ogień. Dołatując do drogi, po której posuwała się kolumna czołgów, samoloty wleciały w chmury. Wylatując z chmur samoloty znalazły się nad czołgami. Bombowce zaczęły bombardować, a myśliwce zaczęły ostrzeliwać kolumnę. Wiele czołgów zapaliło się lub zostało zniszczonych. Oprócz czołgów w tej kolumnie

było też kilkadziesiąt ciężarówek, które wiozły benzynę, sprzęt i personel administracyjny tej jednostki. Żołnierze zaczęli uciekać z samochodów w pole, ale nie wielu uciekło, bo zostali ostrzelani przez myśliwców z karabinów maszynowych. Niestety dwa samoloty zostały zestrzelone. Załoga jednego samolotu bombowego zginęła, a pilot samolotu myśliwskiego wyskoczył na spadochronie, ale dostał się do niewoli.

Questions

1. Jaki samolot wyleciał z lotniska II Korpusu?
2. Czyje to było lotnisko?
3. Co lotnik zauważył przelatując nad drogą?
4. Skąd dokąd prowadziła ta droga?
5. Co przewoziła kolumna samochodowa?
6. Kim był płk Danek?
7. Jaką drogę płk Danek kazał rozpoznać?
8. Gdzie była ta droga?
9. Co lotnicy zobaczyli, kiedy przylecieli nad tę drogę?
10. W jakim kierunku jechała ta kolumna?
11. Co powiedział obserwator pilotowi na widok tej kolumny?
12. Co zrobił obserwator kiedy zobaczył kolumnę?
13. Co się stało po paru minutach?
14. W czyjej eskorcie leciały bombowce?
15. Ile było bombowców i ile było myśliwców?
16. Na jakiej wysokości bombowce przeleciały linię frontu?

17. Kto otworzył ogień do samolotów?
18. Kiedy samoloty wleciały w chmurę?
19. Kiedy samoloty znalazły się nad czołgami?
20. Co zaczęły robić bombowce, a co myśliwce?
21. Ile czołgów zapaliło się?
22. Co oprócz czołgów było w kolumnie?
23. Co wiozły te ciężarówki?
24. Dokąd zaczęli uciekać żołnierze z samochodów?
25. Dlaczego niewielu żołnierzy uciekło?
26. Przez kogo zostali ostrzelani ci żołnierze?
27. Ile samolotów zostało zestrzelonych?
28. Co się stało z załogą jednego bombowca?
29. Co zrobił pilot samolotu myśliwskiego?
30. Co się stało z pilotem samolotu myśliwskiego?

LESSON 84

Oral - Aural Drill

Part I - Dialog

1. Co zameldował kapitan?
2. Komu kapitan zameldował, że rozkaz został wykonany?
3. Jaka kolumna została zbombardowana?
4. Jakie samoloty zostały zestrzelone?
5. Co jest uszkodzonego w samolocie kapitana?
6. Co zrobił pilot myśliwca?
7. Kto zginął?

8. O której oni wylecieli z lotniska?
9. Co zaczęło się o 12.20?
10. Którą drogą posuwała się kolumna?
11. Jakie było zachmurzenie w górach?
12. Jaki był pułap?
13. Jak czuł się dowódca kolumny?
14. Co widział kapitan przelatując nad terenem?
15. Co robiły załogi czołgów?
16. Gdzie w czołgach były karabiny maszynowe?
17. Co chciałby zobaczyć pułkownik?
18. Gdzie kapitan zostawił swój samolot?

Part II - General Questions

1. Co bombardują samoloty podczas wojny?
2. Jaki dziś jest pułap chmur?
3. Jaki jest pułap samolotów szkolnych?
4. Kiedy jest większe zachmurzenie w locie czy w zimie?
5. Czy Gdynia leży w górach czy na nizinie?
6. Jak się nazywa artyleria, która strzela do samolotów?
7. Ile eskadr jest w dywizjonie myśliwskim? (2-5)
8. Jakie rodzaje samolotów pan zna?
9. Do jakiego personelu należą załogi samolotów?
10. Co znajduje się w hangarach?
11. Jakie samoloty eskortują samoloty myśliwskie?
12. Ile dywizji jest w korpusie? (2-5)
13. Czy kadłuby wszystkich samolotów są z drzewa?

14. Z ilu ludzi składa się załoga czołgu?
15. Ile karabinów maszynowych jest w wieżyczce czołgu?
16. Czym samoloty myśliwskie ostrzeliwują piechotę?
17. Które państwa były bombardowane podczas wojny?
18. Która droga prowadzi do San Francisco? (1, 101)
19. Na jakiej wysokości lata "Explorer"?
20. Jak można uratować rzeczy z pożaru?

Part III - Conversational Situation based on Reading Text, L.84.

- a/ Rozmowa przez radio między pilotem samolotu rozpoznawczego a płk Dankiem (dca lotnictwa przy korpusie).

Osoby: pilot kpt. Buczek, płk Danek.

- b/ Pułkownik Danek wydaje rozkaz dcy eskadry bombowców (zadanie).

Osoby: płk Danek, major Kurek dca 2 eskadry bombowców.

- c/ Meldunek dcy kolumny czołgów npla do dcy pułku.

Osoby: major Wojnar dca kolumny czołgów, płk Duchon¹
dca 4 pułku czołgów.

LESSON 84

Military Interpreting Practice #6

1. You were the patrol leader, so tell me, what was the mission of the patrol?
2. Do you know how to read maps?
3. Describe the road and terrain between your company and the place where you were taken prisoner. Here is the map. This is the spot where you were captured.
4. Where was your company located?
5. What units did you see on the way?
6. To what unit did they belong?
7. How many men were there with the machine guns?
8. Show me on the map where those machine guns were?
9. What else did you see further along the way?

Miałem rozkaz dowiedzieć się o waszych zasiekach, gniazdach broni maszynowej, stanowiskach dział i moździerzy.

Kiedy byłem w szkole podoficerskiej miałem kilka godzin wykładów czytania mapy i posługiwania się kompasem.

Tak, poznaję to miejsce.

Tu jest droga, którą szedłem, a tu jest wieś, w której biwakowała nasza kompania.

Tu na skrzyżowaniu dróg widziałem dwa ciężkie karabiny maszynowe z obsługą.

To były CKMy z naszego baonu.

Cała obsługa, przy każdym pięciu ludzi.

Jeden był po prawej a drugi po lewej stronie drogi.

Kiedy patrol doszedł do tego mostu posterunek zatrzymał nas.

10. Do you know why?	Tak, most był podminowany.
11. What did the patrol do then?	Przeszliśmy rzekę w bród.
12. Was the river deep?	Po pas.
13. How many men were on the post at the bridge?	Jeden, ale dwóch siedziało nad rzeką i coś gotowało.
14. And what happened later?	Po przekroczeniu rzeki posuwaliśmy się wzdłuż rowu aż do lasu.
15. What did you see between the river and the forest?	Na tym odcinku niczego nie widziałem.
16. Does that mean that you did not see anything in the forest either?	Nie. W lesie był obserwator artyleryjski z radiem. To radio było na samochodzie.
17. How many men were there with him?	Ja widziałem tylko czterech.
18. Where did you go from there?	O tu do tego wzgórza, gdzie zostałem przez was złapany.

LESSON 84

Homework

Part I

Translate into Polish:

1. We must carry all these crates from the warehouse to the plane.
2. My car is in front of the house, so I will take your suitcases to the station.
3. The medics carried the wounded soldier into the school, where the field hospital was located.

4. I flew over the enemy lines, and when the antiaircraft guns opened fire, I flew into heavy clouds. There I felt safe.
5. "I hope we will be able to reach the airfield," said the pilot. "We have very little gasoline in the tanks."
6. My mother received for her nameday beautiful old plates, cups, knives, forks and spoons.
7. You can wipe the wine glasses but be careful and don't break them.
8. This enlisted man, whom you met at the Nowickis, is an American of Polish descent.
9. I crossed the street and dropped (threw) the letter into the mailbox.

Part II

(This part is to be recorded if tape recorders are available to students. It is to be written if tape recorders are not available to students.)

Describe your flight from Warsaw to Rome using the verbs to fly and to carry (by means of transportation) and appropriate derivatives.

LESSON 84

Vocabulary

bezpiecznie	- safely, secure (as adv.)
bezpieczny, bezpieczna, bezpieczne	- safe
bombowiec, m. bombowca, gen. s.	- bomber

eskadra, f.	- squadron, flight
eskorta, f.	- escort
garaż, m. garażu, gen. s.	- garage
hangar, m. hangaru, gen. s.	- hangar
kadłub, m. kadłuba, gen. s.	- fuselage, hull
myśliwiec, m. myśliwca, gen. s. myśliwce, nom. pl. myśliwcy, nom. pl.	- fighter - fighter planes - fighter pilots
nizina, f.	- valley, lowland, dale
opisać, p. (opisywać, i. opiszę opisuję opisze opisuje)	- to describe
ostrzelać, p. (ostrzeliwać, i. ostrzelam ostrzeliwuję ostrzela ostrzeliwuje)	- to strafe, to fire at
pas startowy	- runway
personel, m. personelu, gen. s.	- personnel
przeciwlotniczy, przeciwlotnicza, przeciwlotnicze	- antiaircraft
pułap, m. pułapu, gen. s.	- ceiling
samochód ciężarowy	- truck
spadochron, m. spadochronu, gen. s.	- parachute
uratować (się), p. (ratować /się/, i. uratuje (się) ratuje /się/ uratuje (się) ratuje /się/)	- to save, to rescue, to escape
wieżyczka, f.	- turret
wyskakiwać, i. (wyskoczyć, p. wyskakuję wyskoczę wyskakuje wyskoczy)	- to jump out, to spring out, to leap out

wysokość, f.	- altitude, elevation, height
zachmurzenie, n.	- overcast
załoga, f.	- crew
zbombardować, p. (bombardować, i.)-	to bomb
zbombarduję	bombarduję
zbombarduje	bombarduje)
zestrzelić, p. (zestrzeliwać, i.)-	to shoot down
zestrzele	zestrzeliwuje
zestrzeli	zestrzeliwuje)